

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo-Přímětice 569

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

**ŠKOLA
NEOMEZENÝCH MOŽNOSTÍ**

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

ŠKOLA
NEOMEZENÝCH MOŽNOSTÍ
školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Škola:

Základní škola Prokopa Diviše a Mateřská škola, Znojmo-Přímětice 569

Adresa školy: Přímětice 569, 669 04 Znojmo

IČO školy: 70940843

IZO školy: 600127826

Bankovní spojení: 1583769309/0800

Kontakty:

telefon: +420 515 211 011

fax: +420 515 211 039

e-mail: skola@zsprim.cz

web: www.zsprim.cz

Ředitel školy:

telefon: +420 515 211 010

e-mail: daniel.kasan@zsprim.cz

Zástupce ředitele:

Mgr. Mario Zelený

telefon: +420 515 211 013

e-mail: mario.zeleny@zsprim.cz

Zřizovatel:

Město Znojmo

adresa: Obrokova 10/12, 669 02 Znojmo

IČO: 00293881

telefon: +420 515 216 214

fax: +420 515 222 008

web: www.znojmocity.cz

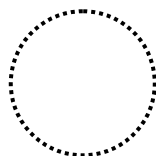
Platnost dokumentu:

od 1. 9. 2006

ŠVP byl schválen Radou školy dne 26. června 2006.

Ve verzi 2011 byl schválen Radou školy dne 18. dubna 2011 .

Ve verzi 2013 byl schválen Radou školy dne 25. září 2013 .

razítko školy

.....
Mgr. Daniel Kasan
ředitel školy

.....
Mgr. Jan Blaha
předseda Rady školy

2. Preamble

Nikdy a ničím na světě nepřimějete žáky,
aby poznávali svět prostřednictvím nudy.

Lev Nikolajevič Tolstoj

Učíš-li se proto, aby sis zapamatoval,
zapomeneš. Učíš-li se proto, abys
porozuměl, zapamatuješ si.

čínské přísloví

Škola produkuje mnoho lidí, kteří dovedou
číst, ale nedovedou rozlišit, co za přečtení
stojí a co ne.

George Macaulay Trevelyan

Poznání neznamená zmocnit se pravdy, ale
zmocnit se souvislé řeči.

Antoine de Saint-Exupéry

Nestačí vědět, vědění se musí použít.

Johann Wolfgang Goethe

Učit se pro život a ne pro školu.

Lucius Annaeus Seneca

Kdo si vyhlédl cíl, najde k němu i cestu,
byť vedla oklikou.

Otto František Babler

V rozumu je síla. Hlava bez rozumu je
svícen bez svíčky.

Lev Nikolajevič Tolstoj

Každá myšlenka je pokus o rozluštění
některé záhady.

Otto František Babler

Špatný učitel ten, který mnoho znalostí
u svých žáků předpokládá.

Jan Amos Komenský

Ne to, co mám, ale to, co vím, je mým
bohatstvím.

Thomas Carlyle

3. Charakteristika školy

3.1 Historie a současnost školství v Příměticích

Školství má v Příměticích dlouhou a bohatou tradici. Historie přímětické školy je nerozlučně spjata s farou, při které byly děti vzdělávány prokazatelně již v 18. století. Rektoru školy se dvěma pomocníky tehdy sloužil domek, který stál za kostelem na pozdější školní zahradě až do roku 1760. V tomto roce musela být zchátralá školní budova stržena a nově postavena. V březnu 1794 však tato učebna spolu s kostelem, farou, sýpkou a dalšími významnými budovami padla za oběť velkému požáru. Vyhořelá budova byla opravena a sloužila svému účelu až do roku 1840 – tehdy byla vystavěna nová školní budova. Přibývalo žáků, a proto v roce 1892 byla obecní škola zvětšena z jednotřídní na dvojtřídní. Došlo k rozšíření přízemí a nástavbě jednoho podlaží. Dne 1. září 1893 bylo započato s vyučováním, které trvalo nepřetržitě 99 let. Jubilejní stý školní rok přímětické děti strávily již v nové škole na sídlišti. Život původní školní budovy však neskončil, v současné době se zde nachází mateřská škola.

Školní rok 1992/1993 byl tedy prvním v nové škole na přímětickém sídlišti. 31. srpna 1992 byla nová škola slavnostně vysvěcena a o den později slavnostně otevřena. Ve školním roce 1994/95 byla část školy bezbariérově upravena pro tělesně postižené žáky. Škola obdržela čestný název ZŠ Prokopa Diviše a otevřela stálou expozici „našeho patrona“ – vynálezce bleskosvodu. Ve školním roce 2000/2001 byly zřízeny na druhém stupni školy sportovní třídy se zaměřením na volejbal. Od školního roku 2004/2005 se součástí školy stala jako odloučené pracoviště ZŠ a MŠ v Mramoticích.

3.2 Velikost a úplnost školy

Základní škola Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo-Přímětice 569 je úplná škola s devíti postupnými ročníky. Na prvním i druhém stupni je zpravidla po dvou třídách v ročníku. Na 2. stupni je vždy jedna z tříd v každém ročníku zaměřena v rámci volitelných předmětů pod patronací Českého volejbalového svazu na výuku volejbalu. Celková kapacita školy je 575 žáků. Součástí školy je školní kuchyně se školní jídelnou, školní družina pro žáky I. stupně, školní klub pro žáky II. stupně a školní sportovní klub. Od školního roku 2004/2005 škola spravuje jako své odloučené pracoviště i základní a mateřskou školu v Mramoticích.

3.3 Vybavení školy

Školní budova patří vzhledem k roku své výstavby k nejnovějším a nejmodernějším ve znojemském regionu. Kromě kmenových tříd a řady odborných učeben nabízí žákům i velké relaxační prostory vybavené sedačkami, hracími koberci, stolními fotbaly či stoly na stolní tenis. Dobré zázemí škola nabízí i svým zaměstnancům. Ke škole patří pozemek s rozsáhlým sportovním areálem a školní zahradou.

	1. podlaží	2. podlaží	3. podlaží	4. podlaží
kmenové třídy	7	8	4	0
počítačové učebny	0	2	0	0
odborné učebny	3	2	2	4
	cvičná kuchyně, dílny, učebna výtvarné výchovy	hudebna, učebna cizích jazyků I	učebny cizích jazyků II a III	učebna chemie a fyziky, přírodopisu a zeměpisu, chemická laboratoř, společenskovedných předmětů
Tělocvičny, bazén	3	0	0	0
ostatní prostory	šatny, školní prodejna, keramická dílna, herna ŠD, posilovna, jídelna a školní kuchyně, relaxační prostory	školní knihovna, studovna, relaxační prostory	relaxační prostory	univerzální skupinová učebna

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

Pro potřeby učitelů slouží v budově školy dvě sborovny celá řada kabinetů, ve kterých jsou k dispozici počítače připojené ke školní síti s Internetem.

Ke škole patří rozsáhlý venkovní sportovní areál, který zahrnuje:

- fotbalové hřiště
- dvě antuková hřiště na tenis a volejbal
- univerzální hřiště s umělou trávou na košíkovou, házenou, nohejbal, volejbal a malou kopanou
- dva kurty na plážový volejbal
- atletické sektory na skoky a vrhy
- dětské hřiště s in-line dráhou

Dalšími součástmi školy jsou:

• školní jídelna s kuchyní Přímětice	počet obědů: 412	počet svačinek: 60
• školní jídelna s kuchyní Mramotice	počet obědů: 25	počet svačinek: 20
• školní družina Přímětice	počet oddělení: 5	počet zapsaných dětí: 125
• školní družina Mramotice	počet oddělení: 1	počet zapsaných dětí: 7
• školní klub Přímětice	počet oddělení: 4	počet zapsaných dětí: 50
• MŠ Mramotice	počet oddělení: 2	počet zapsaných dětí: 21

3.4 Zaměstnanci školy a charakteristika pedagogického sboru

	počet fyzických osob	přepočtený počet úvazkově
učitelé ZŠ	28	26,82
učitelé MŠ	4	3,00
vychovatelky ve ŠD	5	4,00
vedoucí ve ŠK	4	1,50
správní zaměstnanci – škola	11 + 1*	8,53 + 1,00*
správní zaměstnanci - jídelna	6	6,00
<i>údaje k 1.3.2010, * - správce sportovního areálu pouze březen-říjen</i>		

Charakteristika pedagogického sboru

Č.	Příjmení a jméno	Aprobace	Zařazení	Specifická odbornost
1	Babůrková Vlasta	I. stupeň, Aj	I.stupeň	Montessori
2	Barabášová Ivana	Čj, Uak (Vv)	II. stupeň	-----
3	Bernhauerová Martina	MŠ	MŠ	-----
4	Blaha Jan	Čj, VoZ (Ov)	II. stupeň	výchovný poradce, metodik prevence
5	Bourková Dagmar	I. stupeň, UaK (Vv)	I.stupeň	-----
6	Budňáková Jaroslava	I. stupeň, Tv	I.stupeň	-----
7	Burdová Milada	filoz.fakulta, vyučuje Dě	II. stupeň	-----
8	Dostálová Renata	I. stupeň, UaK (Vv)	I.stupeň	-----
9	Gallus Martin	SŠ, vyučuje It	II. stupeň	-----
10	Gallus Martin	volejbalový trenér - II. třída	II. stupeň	-----
11	Gruberová Pavlína	MŠ	MŠ	-----
12	Hiessová Marie	vychovatelka	ŠD	-----
13	Illová Milada	Aj, Čj	II. stupeň	-----
14	Jakubcová Jitka	Uak (Vv), Rj, Aj	II. stupeň	-----
15	Kasan Daniel	Tv, Ze	II. stupeň	ředitel ZŠ
16	Kocová Iva	I. stupeň, UaK (Hv)	I.stupeň	-----
17	Košinová Dagmar	MŠ	MŠ	vedoucí MŠ
18	Kravcová Jarmila	Čj, UaK (Hv)	II. stupeň	-----
19	Langerová Marie	I. stupeň, Sp	I.stupeň	-----

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

20	Lengálová Renata	Př	II. stupeň	-----
21	Malcová Lenka	I. stupeň, Tv	I. stupeň	Montessori
22	Nechvátalová Ilona	I. stupeň	I. stupeň	-----
23	Oprchal Karel	I. stupeň, Ze	II. stupeň	koordinátor ŠVP
24	Pavlíková Lenka	Tv, Sp	II. stupeň	-----
25	Plháková Tereza	MŠ	MŠ	-----
26	Pořícká Jana	vychovatelka	ŠD	-----
27	Řezaninová Stanislava	vychovatelka	ŠD	-----
28	Slezáková Alena	vychovatelka	ŠD	-----
29	Smetana Martin	I. stupeň, Nj	I. stupeň	-----
30	Svoboda Jaromír	Čj, Nj	II. stupeň	-----
31	Svobodová Petra	Čj, Tv	II. stupeň	-----
32	Šalomounová Marcela	I. stupeň, UaK (Vv)	I. stupeň	-----
33	Toiflová Iva	Rj, VoZ (Ov), Aj	II. stupeň	-----
34	Vykopalová Soňa	Ma, Ch	II. stupeň	-----
35	Zelený Mario	Ma, Ch	II. stupeň	zřř, ICT správce, projekt.manažer
36	Zoufalý Rudolf	Fy, Sp	II. stupeň	-----
37	Žiškova Dana	I. stupeň, Ma	I. stupeň	-----

4. Charakteristika školního vzdělávacího programu

4.1 Pojetí školního vzdělávacího programu

Základní prioritou našeho školního vzdělávacího programu je vytvoření podnětného a tvůrčího školního prostředí, které stimuluje nejschopnější žáky, povzbuzuje méně nadané, chrání i podporuje žáky nejslabší a zajišťuje, aby se každé dítě prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám optimálně vyvíjelo v souladu s vlastními předpoklady pro vzdělávání. Navozením přátelské a vstřícné atmosféry chce vybídnout žáky ke studiu, práci i činnostem podle jejich zájmu a poskytnout jim prostor a čas k aktivnímu učení a k plnému rozvinutí jejich osobnosti. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní. Způsob vzdělávání by měl svým pojetím, charakterem a volbou odpovídajících metod motivovat žáky k dalšímu učení, vést je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodný způsob řešení problémů. Vhodnými přístupy se snaží pomáhat žákům získávat vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření správných hodnot a postojů. V rámci nového školního vzdělávacího programu bychom chtěli využívat náročnější metody práce i nové zdroje a způsoby poznávání, zadávat komplexnější a dlouhodobější úkoly či projekty a přenášet na žáky větší odpovědnost ve vzdělávání i v organizaci života školy.

4.2 Cíle školního vzdělávacího programu

a) Umožnit žákům osvojit si strategie a motivovat je pro celoživotní učení:

- vybírat si a využívat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení,
- vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě,
- využívat informační a komunikační prostředky a technologie.

b) Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy:

- samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy,
- volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací.

c) Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- naslouchat jiným a porozumět jim,
- obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

d) Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých:

- spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu, podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a na utváření příjemné atmosféry v týmu,
- aktivně přispívat k diskusi, umět v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných.

e) Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti:

- mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory,
- řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se společnost řídí, znát svá práva i povinnosti,
- schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných.

f) Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě:

- schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot,
- vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

g) Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný:

- schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních,
- používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných,
- dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

h) Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi:

- vnímat kulturní i historické dědictví jako významný fenomén,
- být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných.

i) Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

- využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost,
- rozvíjet své podnikatelské myšlení, orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápat podstatu, cíl a riziko podnikání.

4.3 Klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie

4.3.1 Klíčové kompetence ŠVP

a) Kompetence k učení:

- být schopen vzít v úvahu zkušenost,
- dávat věci do souvislostí,
- organizovat svůj učební proces,
- být schopen řešit problémy,
- být zodpovědný za své učení.

b) Kompetence k objevování:

- získávat informace z různých zdrojů a posoudit jejich věrohodnost,
- zvažovat různé zdroje dat,
- radit se s lidmi ze svého okolí,
- vytvářet a uspořádávat dokumentaci.

c) Kompetence k myšlení a uvažování:

- chápat kontinuitu minulosti a současnosti,
- nahlížet aspekty rozvoje společnosti kriticky,
- být schopen se vyrovnávat s nejistotou a komplexností situace,
- účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor,
- vnímat politický a ekonomický kontext při vzdělávání a práci,
- hodnotit sociální chování související se zdravím, životním prostředím,
- vnímat hodnoty umění, literatury atd.

d) Kompetence komunikativní:

- rozumět a domluvit se, číst a psát ve více jazycích,
- být schopen prezentovat, mluvit na veřejnosti,
- obhajovat a argumentovat vlastní názor,
- naslouchat a brát v úvahu názory druhých,
- vyjadřovat se písemnou formou,
- rozumět grafům, diagramům a tabulkám.

e) Kompetence kooperativní:

- být schopen spolupráce a práce v týmu s různě nadanými spolužáky,
- činit rozhodnutí,
- řešit konflikty,
- posuzovat a hodnotit,
- navazovat a udržovat kontakty.

f) Kompetence pracovní:

- vytvářet projekty,
- brát na sebe zodpovědnost,
- přispívat k práci skupiny a společnosti,
- organizovat svou vlastní práci,

g) Kompetence adaptační:

- využívat informační a komunikační techniky,
- být flexibilní při rychlých změnách,
- nalézat nová řešení,
- být houževnatý v případě obtíží.

4.3.2 Výchovné a vzdělávací strategie školy

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, uplatňuje mimo jiné tyto společné postupy:

- Využívání různých zdrojů informací,
kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní např.
  - učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací (tištěnými, elektronickými, apod.),
  - žáci mají k dispozici školní knihovnu a mohou využívat školní počítače s připojením na internet i mimo výuku buď v rámci mimoškolních zájmových útvarů nebo v rámci otevřeného ranního a podvečerního provozu.
- Využívání nových vyučovacích metod a organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků (moderní pedagogické trendy, skupinová práce, dialog, projekty, integrace výukových oblastí, výměna zkušeností se zahraničními školami atd.),
kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - tematicky zaměřené projekty
  - exkurze a ověřování školních poznatků v praxi.
- Spolupráce s rodiči a dalšími institucemi (obec, pedagogicko-psychologická poradna, občanská sdružení, sportovní kluby atd.),
kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - žáci se účastní veřejných odborných i kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky,
  - žáci se aktivně podílejí na organizaci a přípravě řady sportovních a kulturních akcí pořádaných školou.
- Navození správného klimatu školy (tvůrčí, partnerská komunikace mezi učitelem a žákem, týmová práce, bezpečnost, tolerance k odlišnostem).
kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní např.:
  - projektové vyučování, práce v týmech,
  - podíl žáků na řízení školy formou školního parlamentu,
  - rozvoj dialogu mezi žáky a učiteli – třídní hodiny, školy v přírodě, skupinové pobyty.

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem.

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváříme ucelený obraz světa. Žákům jsou předkládány takové úkoly jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti resp. vzdělávacích oblastí a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence rozvíjíme také využíváním co největšího množství zdrojů informací – prací s knihou, internetem, praktickými pokusy, vlastním výzkumem žáků.

Kompetence k učení rozvíjíme individuálně podle dané situace u každého žáka. Hlavními strategiemi jsou kooperativní učení, práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků.

Kompetence komunikativní rozvíjíme vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, při zpracovávání školních projektů z nejrůznějších oblastí a jejich výstupů.

Kompetence sociální a personální budujeme formami sociálního učení. Snažíme se děti zapojit do organizace činnosti školy (školní parlament) a do organizace celé řady sportovních a kulturních akcí. V rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role.

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebezpoznávání a seznamováním žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice.

Kompetence pracovní u žáků rozvíjíme opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Důležitou cestou k uvědomění si důležitosti znalosti pracovních postupů a dovedností používat pracovní nástroje v nejširším smyslu je hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí.

4.4 Zaměření školy

4.4.1 Sportovní třídy se zaměřením na volejbal

Od září 2000 byly na základní škole v Příměticích zřízeny sportovní třídy se zaměřením na volejbal. Vždy jedna třída v 6. až 9. ročníku měla rozšířenou výuku tělesné výchovy ze dvou na pět hodin. V novém ŠVP je sportovní rozšíření zohledněno volitelným předmětem „volejbal“ a nepovinným předmětem „plavání“, ve kterém probíhá aktivní regenerace. Kromě těchto předmětů absolvují žáci sportovních tříd specializované odpolední tréninky v rozsahu 4 až 6 hodin týdně. Tělesnou výchovu i tréninkovou přípravu vedou učitelé a trenéři s odpovídajícím pedagogickým a tělovýchovným vzděláním, bohatými zkušenostmi z volejbalových soutěží. Pro sportovní přípravu jsou využívány dvě školní tělocvičny, školní bazén, posilovna, sportovní hala ve Znojmě v Husových sadech, sportovní hala PSK Znojmo a venkovní sportovní areál u základní školy. Každým rokem je pro sportovní třídy organizováno zimní a letní soustředění. Výběry sportovních tříd se zúčastňují pravidelných sportovních soutěží a to nejen ve volejbale. "A" družstva žáků i žákyň se umísťují ve špičce krajských i ligových soutěží, další čtyři týmy se účastní dlouhodobého okresního přeboru. Sportovní příprava žáků a žákyň sportovních tříd je zajišťována volejbalovými oddíly VK Znojmo-Přímětice. Nezanedbatelným kladem pro nadané jedince ze sportovních tříd je i mimo jiné možnost dalšího studia na prestižních sportovních gymnáziích.

Volejbalový klub Znojmo-Přímětice spolupracuje se základní školou v zajišťování tréninkové a soutěžní činnosti po celé studium žáků na naší škole:

- žákům 1.-3. tříd je nabídnuta jako nepovinný předmět míčová příprava
- žákům 4.-5. tříd je nabídnuta jako nepovinný předmět sportovní výchova
- žáci I. stupně jsou zapojováni do regionálních i celostátních soutěží v barevných minivolejbalech
- žáci 6. tříd absolvují kromě volitelného předmětu „volejbal“ pod klubem dva odpolední tréninky týdně v rozsahu 3 hodiny
- žáci 7.-9. tříd absolvují kromě volitelného předmětu „volejbal“ pod klubem dva - tři odpolední tréninky týdně v rozsahu 4 - 6 hodin
- žáci II. stupně se dle své výkonnosti účastní krajských a ligových soutěží žactva, kadetek či juniorek, Českého poháru a celé řady turnajů v šestkovém i plážovém volejbale
- pro žáky II. stupně je zajišťováno ve spolupráci s klubem pravidelné beachové soustředění v Itálii, dvě letní prázdninová volejbalová soustředění, podzimní herní soustředění a zimní kondiční soustředění

4.4.2 Informační technologie

Jednou z priorit ZŠ Přímětice je výuka informatiky a poskytnutí přístupu k nejnovějším informačním technologiím. V novém ŠVP je výuka „Informačních technologií“ směřována do 5. a 6. ročníku, s týdenními dotacemi 1 hodiny v 5. třídách a 2 hodinami v 6. třídách. V 7. - 8. ročníku si žáci nesportovních tříd mohou zvolit volitelný předmět „Svět softwaru“, který prohlubuje a navazuje na povinné učivo. Na celém II. stupni se pak předpokládá bohaté využití nabytých poznatků ve výuce jiných předmětů, oblastí a při zpracovávání projektů. Kromě výuky je na naší škole kladen důraz na zájmové aktivity umožňující přístup k Internetu a všem jeho službám. K těmto účelům slouží dvě počítačové učebny (celkem 30 počítačů) s potřebným hardwarovým i softwarovým vybavením. Společně s dalšími počítači umístěnými ve sborovnách, kabinetech a odborných učebnách tvoří dohromady jednotnou doménovou školní síť s rychlým připojením na Internet. Všichni žáci i zaměstnanci školy mají zřízeny své osobní účty a mailové adresy, na vlastní doméně zsprim.cz pak má škola vedeny rozsáhlé a podrobné webové stránky. Počítačové učebny jsou využívány nejen k výuce informatiky, cizích jazyků a dalších předmětů, ale na škole pracuje více než desítky počítačových kroužků a o plné využití se stará i projekt „Informačního centra mikroregionu“, díky němuž je počítačová technika přístupná žákům a široké veřejnosti i v podvečerních hodinách.

4.4.3 Multimediální výuka jazyků

V naší škole se po celou dobu jejího trvání zabýváme zkvalitňováním výuky anglického a německého jazyka. Během deseti let, kromě intenzivního vzdělávání vyučujících, škola pokročila od klasického frontálního způsobu výuky k moderním metodám díky používání tří jazykových učeben a dvou počítačových učeben vybavených potřebným multimediálním softwarem. Tradicí je již zapojení do mezinárodních projektů E-Twinning. Kromě povinné výuky 1. cizího jazyka od 1. třídy si žáci jako volitelný předmět může zvolit od 7. ročníku výuku druhého cizího jazyka. Ve škole pracuje i několik kroužků na I.stupni, ve kterých hravou formou přibližují učitelé našim nejmenším základy komunikace v cizích jazycích.

4.4.4 Škola kamarádem

Atmosféra důvěry, pohody, možnost aktivní relaxace - to vše přispívá k efektivnímu plnění vzdělávacích a výchovných cílů. K výuce většiny předmětů jsou využívány moderně vybavené odborné učebny, prostory školy umožňují aktivní i pasivní odpočinek, i k regeneraci slouží školní bazén. Žáci se podílejí na výzdobě stěn školní budovy, svých tříd, o přestávkách mají možnost sportovního vyžití – stolní tenis, stolní fotbaly, žíněnky, relaxační kouty, pobyt na školních dvorcích, atd. Škola zabezpečuje pro žáky svačinky, pitný režim, občerstvení - bufet „Zdravíčko“ a distribuci školního mléka a mléčných výrobků.

4.4.5 Zájmové aktivity

Velký důraz je kladen na pestrou nabídku mimoškolních zájmových aktivit, které poskytují zajímavou smysluplnou alternativu trávení volného času. Nabídka kroužků vychází z průzkumu zájmů mezi žáky, který je prováděn společně s výběrem volitelných a nepovinných předmětů. Na 1. stupni je většina kroužků včleněna do činnosti školní družiny, na II. stupni do činnosti školní klubu, řada zájmových skupin však pracuje i nezávisle. Mezi nejoblíbenější zájmové útvary patří počítačové, keramické, dramatické kroužky, míčové a sportovní hry, kroužky cizích jazyků a kroužky doplňující přípravu žáků 9. ročníků na přijímací zkoušky. Každoročně je dle zájmu dětí otevřeno 20 – 40 zájmových skupin. Kromě pravidelných zájmových aktivit škola organizuje řadu jednorázových kulturních, sportovních a společenských akcí pro žáky školy, jejich rodiče a širokou veřejnost.

4.4.6 Montessori principy výuky

Od školního roku 2012/2013 jsou otevřeny třídy se zapojením principů Montessori výuky. Vzdělávací program pro tyto třídy je rozpracován v kapitole číslo 8.

4.5 Školy v přírodě a soustředění

Důležitým a již tradičním prvkem ve výuce je na naší škole výuka na „Školách v přírodě“ a organizace pravidelných soustředění pro sportovní třídy:

Ročník	Škola v přírodě	Soustředění	LVK
1.	---	květen – Itálie - zájemci	březen – zájemci
2.	květen – červen	květen – Itálie – zájemci	březen – zájemci
3.	květen – červen	květen – Itálie – zájemci	březen – zájemci
4.	květen – červen	květen – Itálie – zájemci	březen – zájemci
5.	květen – červen	květen – Itálie – zájemci	březen – zájemci
6. - sportovní třída	---	září, únor, květen – Itálie, srpen	---
6. - nesportovní třída	květen – červen	---	leden - zájemci
7. - sportovní třída	---	září, únor, květen – Itálie, srpen	---
7. - nesportovní třída	květen – červen	---	leden
8. - sportovní třída	---	září, únor, květen – Itálie, srpen	---
8. - nesportovní třída	květen – červen	---	leden - zájemci
9. - sportovní třída	---	září, únor, květen – Itálie, srpen	---
9. - nesportovní třída	květen – červen	---	leden - zájemci

4.6 Školní parlament

Žáci se podílí na řízení školy prostřednictvím školního parlamentu, kde dávají podněty a připomínky k životu a organizaci školy, navrhují a sami organizují své vlastní projekty.

4.7 Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou o průběhu vzdělávání žáků informováni průběžně mimo jiné na třídních schůzkách, které jsou organizovány formou individuálních pohovorů učitelů společně s rodiči i žáky. Mají možnost využití „Školního e-mailového informačního systému“, díky němuž dostávají aktuální informace, týkající se chodu školy. Potřebné informace žákům, rodičům i široké veřejnosti jsou k dispozici na webových stránkách školy, samozřejmě je elektronická žákovská knížka a využívání komunikačního systému Komens. Dobrá komunikace s rodiči je jedním z hlavních cílů školy a má na naší škole dlouholetou tradici. Velmi podstatné pro správnou realizaci školního vzdělávacího programu je právě vtažení rodičů do procesu vzdělávání svých dětí, toho není možné dosáhnout bez kvalitní vzájemné komunikace. Na řízení školy se mají rodiče možnost podílet prostřednictvím školní rady.

4.8 Poskytování poradenských služeb ve škole

Poradenské služby zajišťují: výchovný poradce, školní metodik prevence, vedení školy, třídní učitelé, případně další pedagogičtí pracovníci.

4.8.1 Zaměření poradenských služeb:

- Poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů a strategií, poradenství rodičům žáka ve výchově a vzdělávání,
- poradenství při školní neúspěšnosti, postupy řešení neprospěchu a podpora žáků ve zlepšení, prevence neúspěchu,
- poradenství při řešení a prevenci sociálně patologických jevů,
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, rodičům v souvislosti s výchovou dětí,
- kariérové poradenství integrující vzdělávací, informační a poradenskou podporu vhodné volby vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění,

- poradenství při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků z jiného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním,
- poradenství ke vzdělávání talentovaných a mimořádně nadaných žáků,
- metodická podpora učitelů v psychologických a speciálně pedagogických dovednostech při pedagogické práci s žáky,
- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi.

4.8.2 Kariérové poradenství

Výchovný poradce poskytuje kariérové poradenství žákům a rodičům žáků, ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy zajišťuje organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Ve vzdělávací oblasti „Svět práce“ probíhá rozvoj žáků vzhledem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními je vytvářena nabídka diagnostiky k zaměření žáka vzhledem k dalšímu vzdělávání a povolání, k dispozici žákům jsou informační materiály o středním školství a trhu práce.

Výchovný poradce realizuje konzultační hodiny pro rodiče podle individuální potřeby žáků a rodičů.

4.8.3 Psychologická péče

Na třídní učitele a výchovného poradce školy se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat ho o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Výchovný poradce školy pomáhá s řešením konfliktů mezi žáky, podporuje optimální komunikaci mezi rodiči, učiteli a žáky (mediace). Podporuje rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Nabízí individuální pohovory rodičům v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi rodičem a dítětem. Poskytuje konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem. Podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči.

V budoucnu chce škola zajišťovat tuto péči prostřednictvím školního psychologa.

4.9 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky nadané

4.9.1 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve škole zabezpečujeme výuku žáků se zdravotním postižením, se zdravotním znevýhodněním, se sociálním znevýhodněním.

Pedagogové (přednostně na 1. stupni) jsou průběžně proškolení ve včasném rozpoznávání signálů možných specifických obtíží u žáků a ve způsobech jejich podpurného vedení (individuální přístup). V případě přetrvávajících obtíží zahajujeme spolupráci s PPP ke stanovení příčin výukových (příp. i kázeňských) obtíží a pro doporučení vhodných speciálních pedagogických postupů ke zvládnutí těchto obtíží. Klademe důraz na vlastní podíl žáka na zvládnutí jeho obtíží, aby za podpory školy a rodiny byl co nejvíce zmírněn jejich dopad na další vývoj a vzdělávání dítěte. V odůvodněných případech žádáme pro zdravotně postižené nebo sociálně znevýhodněné děti přidělení asistenta pedagoga do třídy. Pro tyto případy (kdy je nárokováno čerpání dalších finančních nákladů na péči) stanovuje ředitel školy kritéria zdravotního postižení či sociálního znevýhodnění a způsob jejich dokladování.

Žáci se zdravotním postižením jsou integrováni v rámci běžných tříd. Jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů (IVP). Ty jsou vypracovávány na základě odborného posudku poradenského pracoviště. IVP sestavuje třídní učitel, na jeho vytváření se podílejí vyučující příslušných předmětů. Pomocníkem je výchovný poradce, případně odborníci z PPP či SPC. IVP schvaluje ředitel školy. Struktura IVP vychází z platné právní úpravy, je doplněna dohodou o formě podílu žáka a spolupráce se zákonnými zástupci.

Prostředky-postupy, které škola využívá při práci s žáky se zdravotním postižením:

- spolupráce se školním týmem
- úzká spolupráce s PPP, SPC, případně dalšími odborníky
- spolupráce s rodiči (podpora - metodické vedení domácí reedukace)
- integrace (uzpůsobení spec.podmínek v rámci běžné třídy - práce podle individuálního vzdělávacího plánu, úprava podmínek výuky a ověřování znalostí dítěte, reedukace)
- odpovídající metody a formy práce (dle doporučení odborného poradenského pracoviště)
- individuální či skupinová náprava
- logopedie (zajištěna pedagogy s logopedickým kurzem)

Žáci se zdravotním znevýhodněním jsou dvojího typu:

- a) se zdravotním oslabením nebo dlouhodobou nemocí, které vyžadují režimové úpravy a podporu při vzdělávání (jedná se např. o epilepsii, diabetes, těžké astma, onemocnění ledvin, psychiatrické poruchy, onkologické onemocnění, metabolické poruchy, závažné kardiologické onemocnění, cystickou fibrózu, stavy po transplantacích či operaci mozku apod.)
- b) s lehčím zdravotním znevýhodněním vedoucím k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

Prostředky-postupy, které škola využívá při práci s žáky se zdravotním znevýhodněním:

- spolupráce se školním týmem
- úzká spolupráce s PPP, SPC, lékaři
- spolupráce s rodiči (podpora - metodické vedení domácí reedukace)
- zohledňování (podpůrná opatření - modifikace podmínek výuky a ověřování znalostí)
- odpovídající metody a formy práce (dle doporučení odborného poradenského pracoviště)
- reedukační péče (dle aktuálních možností školy)
- logopedie (zajištěna pedagogy s logopedickým kurzem)

Zásady, kterými se škola řídí při práci s dětmi s poruchami učení a chování:

- nedává postiženému dítěti najevo jeho nedostatek, dá mu vyniknout v těch oblastech, kde se porucha neprojevuje
- nevytváří situace, kde bude žák stále selhávat
- výkony hodnotí s ohledem na možnosti dítěte, ne na běžnou normu
- nešetří pochvalou, dítě musí zažívat úspěchy
- učí způsobem "málo a často", dlouhodobá zátěž je nevhodná
- vyvaruje se negativních projevů vůči dítěti, netrestá za projevy postižení, nespěchá, nevyvíjí nátlak
- důsledně uplatňuje individuální přístup
- spolupracuje s rodiči dítěte – metodicky vede domácí reedukaci (speciální úkoly, redukce běžných úkolů, doporučování pomůcek, literatury apod.).

Zvýšenou a intenzivní péči věnujeme také **žákům se sociálním znevýhodněním**, kteří z důvodu nedostatečné podpory rodinného zázemí (dítě je výchovně zanedbané, rodina z různých důvodů nemůže dítěti poskytnout potřebnou podporu při domácí přípravě na výuku nebo se školou dlouhodobě nespolupracuje, z důvodu finanční nouze nemůže hradit učební pomůcky a učebnice apod.), z důvodu příslušnosti k etnické nebo národnostní skupině, zejména je-li znevýhodnění spojeno s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, žijící v prostředí sociálně vyloučených lokalit, s nařízenou ústavní výchovou nebo s postavením azylanta, mají oproti ostatním žákům hendikep. Maximální pozornost věnujeme odlišení problematiky sociálního znevýhodnění a problematiky vývojového opoždění jako možných příčin výukového selhávání – opět ve spolupráci s PPP. Napomáháme v překonávání jazykové bariéry a využíváme všech dostupných podpůrných pedagogických nebo organizačních opatření včetně spolupráce s příslušnými institucemi (např. sociálním odborem městského úřadu) k zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb těchto žáků.

4.9.2 Péče o žáky mimořádně nadané

Pro žáky mimořádně nadané a žáky se zvýšeným zájmem o vzdělávání vytváříme ve škole vhodné podmínky. Důležitou součástí naší pedagogické práce je včasné rozpoznání a podchycení talentu a zájmu žáků a navázání spolupráce s rodiči a jejich získání pro podporu rozvoje talentu i v domácích podmínkách. K tomu využíváme doporučovanou metodiku PPP – dotazníky sloužící k preidentifikaci nadání a vzorové výukové plány pro podporu nadání. K ověření úrovně nadání, specifických talentů a rozlišení mimořádného nadání a aktuální částečné akcelerace vývoje u žáků doporučujeme rodičům konzultaci v PPP. Podněty pro práci s těmito dětmi čerpáme z doporučení odborného pracoviště, v rámci DVPP a samostudia pedagogů pak v nejnovější literatuře k danému tématu a vysíláním pedagogů na odborné semináře k tématu. Zaměřujeme se i na problematiku tzv. „dvojí výjimečnosti“, kdy se může i u mimořádně nadaného žáka objevit zároveň některá ze specifických poruch. V těchto případech je spolupráce s odborným poradenským zařízením klíčová. Naším cílem je co nejefektivnější zapojení talentovaného žáka do procesu učení, rozvíjení osobnosti žáků i ve volném čase a postupné vybavování žáků kompetencemi, aby vlastní talent mohli rozvíjet i v dalším období svého vzdělávání.

Prostředky-postupy, které škola využívá při práci s dětmi mimořádně nadanými:

- vyhledávání žáků mimořádně nadaných (systematické sledování žáků při školní práci, informovanost o jejich zájmové sféře)
- rozhovory se žáky a jejich rodiči
- spolupráce s PPP
- individuální vzdělávací plány (doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu)
- zadávání specifických úkolů
- zapojení do zájmové činnosti (matematika, práce na PC, klub zvědavých dětí)
- nabízení možnosti sebe prezentace (soutěže různého charakteru, výklad pro spolužáky)
- zaměření se na vhodnou socializaci (tolerance, zájem o druhé)
- vnitřní diferenciaci ve třídě (práce ve skupinách)
- účast ve výuce se staršími žáky

4.10 Primární prevence sociálně patologických jevů

Prevence je v naší škole vnímána jako „učení se životu“, podpora dobrého. Je přirozenou součástí výuky a výchovy dětí a neformálně prolíná celým životem školy.

Cíle preventivního působení jsou zaměřeny do čtyř základních oblastí: výchova ke zdravému životnímu stylu; rozvoj a podpora sociálních kompetencí; posilování sebevědomí, vytváření kladných životních postojů a hodnotových žebříčků; rozvoj dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebe destrukce, projevu agresivity a porušování zákona.

Školní metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Školní preventivní strategii“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky – otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace s rodiči atd. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat. Na I. stupni je prevence prováděna pod heslem „Nenič své chytré tělo“, na II. stupni „Jak být sám sebou“. Při primární prevenci je velký důraz kladen na třídnické hodiny (mapování vztahů v třídním kolektivu, otevřená komunikace o problému apod.). Důležitou součástí preventivního programu je také zapojení žáků do volnočasových aktivit (školní klub, zájmové kroužky). Do oblasti prevence jsou zapojováni žáci i prostřednictvím žákovského školního parlamentu.

Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech školní metodik prevence koordinuje postup, svolává setkání s rodiči, konzultuje se žáky, nabízí jim podporu a poradenství. Řešení problémů spojených s drogami je zpracováno v materiálu „Postup školy v případech souvisejících s drogami“.

Preventivní strategie zahrnuje i spolupráci s institucemi a organizacemi pracujícími v oblasti prevence sociálně patologických jevů, využívá vybrané programy a projekty.

4.11 Řízení a organizace výuky

V organizaci vyučování je za základní jednotku považován ročník. Pro jednotlivé ročníky jsou vypracovány osnovy školního vzdělávacího plánu, na jehož základě vyučující připravují učební plán pro konkrétní jednotlivou třídu či pracovní skupinu na daný školní rok. Kontrolu návaznosti a úplnosti jednotlivých učebních plánů zajišťují „garanti předmětů a oblastí“, které jmenuje vedení školy.

Učitelé v ročníku společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých vzdělávacích oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Učitelé společně v rámci metodického sdružení a předmětových komisí připravují celoroční plán výuky a připravují a realizují čtvrtletní projekty.

V práci učitelů jsou podporovány aktivity tzv. vzájemných hospitací, které mají vnést do pedagogického procesu tvořivý přístup a prvky sebereflexe.

Do výuky je často zařazována práce dětí ve skupinách, některé výukové oblasti jsou rozčleněny čtvrtletně a jsou využívány k tvorbě týmových projektů. Spolupráce a učení se jeden od druhého, zvyšuje efektivitu vzdělávání.

4.12 Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce

Dlouhodobé projekty školy:

- říjen 2009 – říjen 2010 – Výstavba školního bazénu se slanou vodou (EU)
- únor 2010 – červen 2012 - Prezentační a interaktivní zpracování výstupů školního vzdělávacího programu pro účely podpory interaktivní výuky, školní autoevaluace a e-learningu (ESF)
- červenec 2011 – prosinec 2013 – Upgrade školy neomezených možností (ESF)
  - o V rámci projektu EU peníze školám dochází během školních roků 2011/2012 a 2012/2013 k využití individualizačních šablon dle projektového záměru „Škola neomezených možností a její upgrade“. V rámci tohoto projektu je popsán systém rozdělování žáků i individuální postupy výuky v jednotlivých skupinách.

-

Mezinárodní spolupráce:

- dlouhodobá spolupráce s rakouskými příhraničními volejbalovými oddíly při sportovní přípravě
- dlouhodobá spolupráce se slovenskými volejbalovými oddíly při sportovní přípravě

5. Učební plány

5.1.1 Učební plán školního vzdělávacího programu „Škola neomezených možností“ ver. 2006

Předmět	Ročník									Po stupních			
	I.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Min. I.st.	Součet I.st.	Min. II.st.	Součet II.st.
Český jazyk a literatura	9	10	9	7	7	5	4	4	4	38	42	16	17
1. cizí jazyk	x	x	3	3	3	3	3	3	3	9	9	12	12
Matematika	4	5	5	5	5	4	4	4	5	22	24	16	17
Člověk a jeho svět	2	2	2	3	4	x	x	x	x	12	13	0	0
Chemie	x	x	x	x	x	x	x	1	2	0	0	22	24
Fyzika	x	x	x	x	x	1	2	2	1				
Přírodopis	x	x	x	x	x	2	2	2	1				
Zeměpis	x	x	x	x	x	2	2	2	1				
Ekologická výchova	x	x	x	x	x	x	x	x	1				
Dějepis	x	x	x	x	x	2	1	2	2	0	0	12+2*	14
Výchova k občanství a zdraví	x	x	x	x	x	1	2	1	2				
Člověk a společnost	x	x	x	x	x	x	x	1	x				
Tělesná výchova	2	2	3	3	2	3	2	2	2	10	12	11-2*	9
Umění a kultura	2	2	2	3	3	3	3	2	2	12	12	10	10
Informační technologie	x	x	x	x	1	2	x	x	x	1	1	1	2
Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	5	4	4
Volitelné předměty	x	x	x	x	x	1	4	4	4	0	0	3	13
Týdenní dotace/ročník	20	22	25	25	26	30	30	31	31				
Dotace na I. a II. st.	118					122							
Maximum	22	22	26	26	26	30	30	32	32				
Minimum	18	18	22	22	22	28	28	30	30				
Dotace na I. a II. st.	118					122							

* Náplň vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* je rozdělena mezi předměty *Tělesná výchova*, *Přírodopis* a *Výchova k občanství a zdraví*, k čemuž jsou uzpůsobeny i časové dotace těchto předmětů.

5.1.2 Učební plán školního vzdělávacího programu „Škola neomezených možností“ ver. 2011 a 2013

Předmět	Ročník									Po stupních			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Min. I.st.	Součet I.st.	Min. II.st.	Součet II.st.
Český jazyk a literatura	9	9	10	8	7	5	4	4	4	38	43	16	17
1. cizí jazyk	1	1	2	3	3	3	3	3	3	9	10	12	12
Matematika	4	5	5	5	5	4	4	4	5	22	24	16	17
Člověk a jeho svět	2	2	2	3	4	x	x	x	x	12	13	0	0
Chemie	x	x	x	x	x	x	x	1	2	0	0	22	24
Fyzika	x	x	x	x	x	1	2	2	1				
Přírodopis	x	x	x	x	x	2	2	2	1				
Zeměpis	x	x	x	x	x	2	2	2	1				
Ekologická výchova	x	x	x	x	x	x	x	x	1	0	0	12+2*	14
Dějepis	x	x	x	x	x	2	1	2	2				
Výchova k občanství a zdraví	x	x	x	x	x	1	2	1	2				
Člověk a společnost	x	x	x	x	x	x	x	1	x	10	10	11-2*	9
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	3	2	2	2	12	12	10	10
Umění a kultura	2	2	2	3	3	3	3	2	2	1	1	1	2
Informační technologie	x	x	x	x	1	2	x	x	x	5	5	4	4
Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	3	13
Volitelné předměty	x	x	x	x	x	1	4	4	4				
Týdenní dotace/ročník	21	22	24	25	26	30	30	31	31				
Dotace na I. a II. st.	118					122							
Maximum	22	22	26	26	26	30	30	32	32				
Minimum	18	18	22	22	22	28	28	30	30				
Dotace na I. a II. st.	118					122							

* Náplň vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* je rozdělena mezi předměty *Tělesná výchova*, *Přírodopis* a *Výchova k občanství a zdraví*, k čemuž jsou uzpůsobeny i časové dotace těchto předmětů.

5.1.3 Učební plán školního vzdělávacího programu „Škola neomezených možností“ třídy s Montessori principy výuky – 1. stupeň

Předmět	Ročník									Po stupních			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Min. I.st.	Součet I.st.	Min. II.st.	Součet II.st.
Český jazyk a literatura	9	9	10	8	7	----	----	----	----	38	43	16	----
Anglický jazyk	1	1	2	3	3	----	----	----	----	9	10	12	----
Matematika	4	5	5	5	5	----	----	----	----	22	24	16	----
Kosmická výchova*	5	5	5	7	8	----	----	----	----	29*	30*	0	----
Chemie	x	x	x	x	x	----	----	----	----	0	0	22	----
Fyzika	x	x	x	x	x	----	----	----	----				
Přírodopis	x	x	x	x	x	----	----	----	----				
Zeměpis	x	x	x	x	x	----	----	----	----				
Ekologická výchova	x	x	x	x	x	----	----	----	----	0	0	12+2	----
Dějepis	x	x	x	x	x	----	----	----	----				
Výchova k občanství a zdraví	x	x	x	x	x	----	----	----	----				
Člověk a společnost	x	x	x	x	x	----	----	----	----	10	10	11-2	----
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	----	----	----	----	1	1	1	----
Informační technologie	x	x	x	x	1	----	----	----	----	0	0	3	----
Volitelné předměty	x	x	x	x	x	----	----	----	----	21	22	24	25
Týdenní dotace/ročník	21	22	24	25	26	----	----	----	----	118			
Dotace na I. a II. st.										----			
Maximum	22	22	26	26	26	30	30	32	32				
Minimum	18	18	22	22	22	28	28	30	30				
Dotace na I. a II. st.										118			
										122			

* Předmět „Kosmická výchova“ v sobě sdružuje vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“, „Umění a kultura“ a „Člověk a svět práce“, čemuž odpovídají i minimální a skutečné dotace tohoto předmětu na 1. stupni ZŠ.

5.2 Poznámky k učebnímu plánu

5.2.1 Předměty projektově zaměřené

- Ekologická výchova (9. ročník) – předmět zahrnující ekologické aspekty ze zeměpisu a přírodopisu, obsahující řadu krátkodobých projektů.
- Člověk a společnost (8. ročník) - čtvrtletní projektové vyučování zahrnující dějepis, výchovu k občanství a zdraví.
- Umění a kultura (8. + 9. ročník) - čtvrtletní hudební a výtvarné projekty.

5.2.2 Nabídka volitelných předmětů v jednotlivých ročnících

a) verze 2006

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Volitelné předměty						Vol	Vol	Vol	Vol	ST – zvolí při vstupu do ST 6.třída 1 hod., 7.-9. třída 2 hodiny
						x	Vol	Vol	Vol	
							2.cizí j.	2.cizí j.	2.cizí j.	NST i ST buď 2.cizí jazyk nebo alternativy 7.-9. třída 2 hodiny
							2.cizí j.	2.cizí j.	2.cizí j.	
							Cma	C1.cj	Cčj	
							C1.cj	Cčj	Cma	
						Drv	Ssw	Ssw	Spp	NST 6.třída 1 hodina, 7.-9. třída 2 hodiny dalších volitelných před.
						Sma	Sčj	Sma	Sčj	
						x	Ssp	Sv	Sv	
Nepovinné předměty				Sv	Sv	plavání	plavání	plavání	plavání	ST – doporučeně

Vysvětlivky:

- ST – sportovní třída, NST – nesportovní třída,
- pokud žák vstoupí v 6. ročníku do sportovní třídy, vybírá tímto automaticky volitelný předmět *Volejbal* v uvedených časových dotacích,
- na začátku 7. ročníku si žák sportovní i nesportovní třídy vybere pro 7. - 9. ročník buď výuku 2. cizího jazyka nebo navštěvuje předměty *Cvičení z matematiky*, *Cvičení z českého jazyka* a *Cvičení z 1. cizího jazyka*.
- žáci nesportovních tříd si pak dále vybírají:
  - v 6. ročníku 1 předmět z nabídky dvou,
  - v 7. – 9. ročníku 2 předměty z nabídky tří,
- žákům sportovních tříd je po dobu studia doporučena nepovinná hodina předmětu *Plavání*
- ve čtvrtém a pátém ročníku je žákům nabídnut nepovinný předmět *Sportovní výchova*, připravující žáky ke vstupu do sportovní volejbalové třídy. Alternativně může být tento nepovinný předmět zařazen pouze jako zájmový útvar.

Orientační popis volitelných předmětů:

- **Drv – Dramatická výchova** je učení zkušeností, tj. jednáním, osobním nezprostředkovaným poznáváním sociálních vztahů a dějů. Je založena na prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, situací a vnitřního života lidí, reálných i fantazií vytvořených. Toto prozkoumávání a poznávání se děje ve fiktivní situaci prostřednictvím hry v roli, dramatického jednání v situaci. Je zaměřena na rozvoj a obohacování obrazotvornosti, dává příležitost k legitimnímu ventilování citů, ovlivňuje fungování a kvalitu vztahů ve skupině, vede k samostatnému, osobitému myšlení. Rozvíjí správné komunikační techniky a kultivovaný mluvený a pohybový projev,
- **Sma – Seminář z matematiky** slouží zejména k prohloubení učiva probíraného v matematice a k rozvíjení logického myšlení,
- **Sčj – Seminář z českého jazyka** slouží k prohloubení učiva probíraného v českém jazyce. Vhodné jako doplněk přípravy na přijímací zkoušky z českého jazyka na SŠ,

- **Sv - Sportovní výchova** je předmětem pro žáky se zájmem o sport a pohyb,
- **Ssw – Svět softwaru** navazuje na předmět Informační technologie, prohlubuje uživatelské znalosti v základním softwaru. Předmět je nabízen ve dvou na sebe nezávislých blocích v 7. a 8. ročníku,
- **Vol – Volejbal** je určen pro výuku volejbalu a plážového volejbalu pro žáky sportovních tříd,
- **Spp – Seminář z přírodovědných předmětů** je zaměřen na prohloubení znalostí z přírodovědných předmětů zejména projektovým způsobem,
- **Ssp – Seminář ze společenských věd** je zaměřen na prohloubení znalostí ze společenských věd zejména projektovým způsobem,
- **C1.cj – Cvičení z 1. cizího jazyka** umožňuje žákům dokonalejší osvojení již studovaného cizího jazyka, a to zejména při poslechu s porozuměním a při samostatném ústním vyjadřování,
- **Cčj - Cvičení z českého jazyka** slouží k procvičení učiva probíraného v českém jazyce různými formami,
- **Cma - Cvičení z matematiky** slouží k procvičení učiva probíraného v matematice různými formami.

b) verze 2011 a 2013

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Volitelné předměty						Vol	Vol	Vol	Vol	ST – zvolí při vstupu do ST 6.třída 1 hod., 7.-9. třída 2 hodiny
						x	Vol	Vol	Vol	
							2.cizí j.	2.cizí j.	2.cizí j.	NST i ST buď 2.cizí jazyk nebo alternativy 7.-9. třída 2 hodiny
							2.cizí j.	2.cizí j.	2.cizí j.	
							Cma	C1.cj	Cčj	
							C1.cj	Cčj	Cma	
						Drv	Ssw	Ssw	Spp	NST 6.třída 1 hodina, 7.-9. třída 2 hodiny dalších volitelných před.
						Sma	Sčj	Sma	Sčj	
						x	Ssp	Sv	Sv	
Nepovinné předměty	Mp	Mp	Mp	Sv	Sv	plavání	plavání	plavání	plavání	ST – doporučeně

Vysvětlivky:

- ST – sportovní třída, NST – nesportovní třída,
- pokud žák vstoupí v 6. ročníku do sportovní třídy, vybírá tímto automaticky volitelný předmět *Volejbal* v uvedených časových dotacích,
- na začátku 7. ročníku si žák sportovní i nesportovní třídy vybere pro 7. - 9. ročník buď výuku 2. cizího jazyka nebo navštěvuje předměty *Cvičení z matematiky*, *Cvičení z českého jazyka* a *Cvičení z 1. cizího jazyka*.
- žáci nesportovních tříd si pak dále vybírají:
  - v 6. ročníku 1 předmět z nabídky dvou,
  - v 7. – 9. ročníku 2 předměty z nabídky tří,
- žákům sportovních tříd je po dobu studia doporučena nepovinná hodina předmětu *Plavání*
- ve čtvrtém a pátém ročníku je žákům nabídnut nepovinný předmět *Sportovní výchova*, připravující žáky ke vstupu do sportovní volejbalové třídy. Alternativně může být tento nepovinný předmět zařazen pouze jako zájmový útvar.
- v prvním až třetím ročníku je žákům nabídnut nepovinný předmět *Míčová příprava*, připravující žáky k míčové obratnosti a zdatnosti. Alternativně může být tento nepovinný předmět zařazen pouze jako zájmový útvar.

Orientační popis volitelných předmětů:

- **Drv – Dramatická výchova** je učení zkušeností, tj. jednáním, osobním nezprostředkovaným poznáváním sociálních vztahů a dějů. Je založena na prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, situací a vnitřního života lidí, reálných i fantazií vytvořených. Toto prozkoumávání a poznávání se děje ve fiktivní situaci prostřednictvím hry v roli, dramatického jednání v situaci. Je zaměřena na rozvoj a obohacování obrazotvornosti, dává příležitost k legitimnímu ventilování citů, ovlivňuje fungování a kvalitu vztahů ve skupině, vede k samostatnému, osobitému myšlení. Rozvíjí správné komunikační techniky a kultivovaný mluvený a pohybový projev,
- **Sma – Seminář z matematiky** slouží zejména k prohloubení učiva probíraného v matematice a k rozvíjení logického myšlení,
- **Sčj – Seminář z českého jazyka** slouží k prohloubení učiva probíraného v českém jazyce. Vhodné jako doplněk přípravy na přijímací zkoušky z českého jazyka na SŠ,
- **Sv - Sportovní výchova** je předmětem pro žáky se zájmem o sport a pohyb,
- **Mp – Míčová příprava** slouží pro rozvoj míčové obratnosti a zdatnosti
- **Ssw – Svět softwaru** navazuje na předmět Informační technologie, prohlubuje uživatelské znalosti v základním softwaru. Předmět je nabízen ve dvou na sebe nezávislých blocích v 7. a 8. ročníku,
- **Vol – Volejbal** je určen pro výuku volejbalu a plážového volejbalu pro žáky sportovních tříd,
- **Spp – Seminář z přírodovědných předmětů** je zaměřen na prohloubení znalostí z přírodovědných předmětů zejména projektovým způsobem,
- **Ssp – Seminář ze společenských věd** je zaměřen na prohloubení znalostí ze společenských věd zejména projektovým způsobem,
- **C1.cj – Cvičení z 1. cizího jazyka** umožňuje žákům dokonalejší osvojení již studovaného cizího jazyka, a to zejména při poslechu s porozuměním a při samostatném ústním vyjadřování,
- **Cčj - Cvičení z českého jazyka** slouží k procvičení učiva probíraného v českém jazyce různými formami,
- **Cma - Cvičení z matematiky** slouží k procvičení učiva probíraného v matematice různými formami.

c) verze pro třídy Montessori principy

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Nepovinné předměty	Kaj	Kaj	Kaj	Kaj	Kaj
	Kaj	Kaj	Kaj	Kaj	Kaj
	Kaj	Kaj	Kaj	Kaj	Kaj
	Znj	Znj	Znj	Znj	Znj
	Mp	Mp	Mp	Sv	Sv

Vysvětlivky:

- ve všech ročnících jsou vedle výuky anglického jazyka nabídnuty konverzace v anglickém jazyce a základy německého jazyka, kde pracují s dětmi i rodilí mluvčí
- ve čtvrtém a pátém ročníku je žákům nabídnut nepovinný předmět *Sportovní výchova*, připravující žáky ke vstupu do sportovní volejbalové třídy. Alternativně může být tento nepovinný předmět zařazen pouze jako zájmový útvar.
- v prvním až třetím ročníku je žákům nabídnut nepovinný předmět *Míčová příprava*, připravující žáky k míčové obratnosti a zdatnosti. Alternativně může být tento nepovinný předmět zařazen pouze jako zájmový útvar.

5.3 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Tématické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Některá průřezová témata jsou zařazena jako vlastní vyučovací předmět, většina jich je ovšem integrována do jiných vyučovacích předmětů. Zařazení jednotlivých tématických okruhů průřezových témat je uvedeno v osnovách vyučovacích předmětů a v následujícím přehledu:

5.3.1 Začlenění průřezových témat – I.stupeň

Průřez.téma	Předmět	Ročník	Dílčí téma	Učivo	Poznámky
1. Osobnostní a sociální výchova A. Rozvoj schopností poznávání B. Sebepoznání a sebepojetí C. Seberegulace a sebeorganizace D. Psychohygiena E. Kreativita F. Poznávání lidí G. Mezilidské vztahy I. Komunikace J. Kooperace a kompetice K. Řešení problémů a roz.dovednosti L. Hodnoty, postoje, praktická etika	Čj	1.	A	Příprava na správné čtení	Čtení
	Čj	1.	B	Kontrola písemných projevů	Písemný projev
	Čj	1.	C,D	Základní hygienické návyky při psaní	
	Čj	1.	E	Aktivní reakce při poslechu, otázky	Naslouchání
	Čj	1.	F,G, I	Hodnocení poslechů textů, oslovení a ukončení dialogu	Mluvený projev
	Čj	2.	A	Pozorné čtení, význam slova	
	Čj	2.	I	Omluva, prosba	
	Čj	3.	G, I	Blahopřání, omluvenka	Písemný projev
	Čj	3.	J	Spolupráce a komunikace	Dramatická výchova
	Čj	4.	I,K,L	Zážitkové čtení a naslouchání (dojmy)	Literární výchova
	Čj	5.	A	Znalost orient. prvků, věcné čtení	
	Čj	5.	C,E,G,I	Ovládání mimojazykových prostředků řeči	Mluvený projev
	Uk	1.-5.	A,D,E,G	Vokální činnosti, pěvecký a mluvní projev, vokální improvizace, hudebně pohybové činnosti	
	Uk	2.-5.	C,F,J	hudebně pohybové činnosti	
	Uk	3.-5.	B,I	hudebně pohybové činnosti	
	Uk	4.-5.	L	hudebně pohybové činnosti	
	Uk	1.	A-L	Tématické práce	Ilustrace pohádek
	Uk	2.	A-L	Tématické práce, Organizace prostoru a modelování	Prázdninové zážitky, vánoční ozdoby
	Uk	3.	A-L	Tématické práce	Zajímavý zážitek
	Uk	4.	A-L	Tématické práce, výtvarné umění a životní prostředí	Lidové vánoční zvyky, zimní sporty
	Uk	5.	A-L	Tématické práce	Zimní radovánky
	Čsv	4.	A	Česká republika	
	Čsv	4.	I, J	Mapy – společná práce s mapou	
	Čsv	4.	F,G,I	Region – osídlení, kultura	
	Čsv	4.	A,F,L	Orientace v čase	
	Čsv	4.	A,C,F,G,L	Regiony ČR	
	Čsv	4.	A-L	Regionální památky, báje, mýty, pověsti	
	Čsv	5.	A-L	Naše vlast, Evropa a svět, právo a spravedlnost, základní globální problémy životního prostředí, aj.	
	Čsv	1.-3.	B	Rodina, současnost a minulost v našem životě, lidské	

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

				tělo	
	Čsv	1.-3.	C	Orientace v čase a časový řád, péče o zdraví, návykové látky a zdraví	
	Čsv	1.-3.	D-L	Soužití lidí, chování lidí	
	Čsv	1.-3.	E-G	Základní globální problémy	
	Čsv	1.-3.	D	Péče o zdraví	
	Čsv	1.-3.	F, I, L	Osobní bezpečí	
	Čsv	1.-3.	G,I	Rodina	
	Čsv	1.-3.	G	Právo a spravedlnost	
	Ma	1.	A	Geometrie v prostoru	Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
	Ma	2.-5.	F, K	Slovní úlohy, Orientace v čase	Cvičení smyslového vnímání, dovedností, zapamatování, řešení problémů
	Ma	4.-5.	C	Rozvržení úkolů podle obtížností	Organizace vlastního času, plnění školních povinností
	IT	5.	A,K	Všechna témata	
	Nj	3.-5.	A	Cvičení dovedností zapamatování si	Slovní zásoba
	Nj	3.-5.	C	Plánování učení (jak se správně učit)	
	Nj	3.-5.	F	Rozhovory na téma já a moje rodina, hobby, apod.	
	Nj	3.-5.	H	Komunikace v běžných život.situacích	Pozdrav, poděkování,.
	Sp	1.-5.	A	Cvičení vnímání, pozornosti a soustředění	
	Sp	1.-5.	E	Vlastní nápady, originalita, tvořivost	
	Sp	1.-5.	I	Dokáže navazovat na jiné (práce ve skupině), rozvíjení vlastní myšlenky, odstoupení od vlastního názoru	
	Sp	4.-5.	G	První pomoc při úrazu	
2. Výchova demokratického občana A. Občanská společnost a škola	Čsv	4.	B,C,D	ČR – naše vlast	
	Čsv	4.	B	Mapa ČR	
	Čsv	4.	C	Současnost v našem světě	

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

B. Občan, občanská společnost a stát C. Formy participace občanů v politickém životě D. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Čsv	4.	D	Regiony ČR	
	Čsv	4.	A-D	Minulost kraje a předků	
	Čsv	5.	A-D	Právo a spravedlnost	
	Čsv	1.-3.	A	Právo a spravedlnost	
	Čsv	1.-3.	B	Soužití lidí, základní globální problémy	
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech A. Evropa a svět nás zajímá B. Objevujeme Evropu a svět C. Jsme Evropané	Uk	4.-5.	A	Vokální činnosti, pěvecký a mluvní projev	
	Uk	1.	C	Dekoratивní práce	Přání ke Dni matek
	Uk	2.	A,B,C	Tematické práce	Vánoční zážitek
	Uk	3.	A,B,C	Výtvarné umění a životní prostředí	Beseda-lidová keramika, kroj
	Uk	4.	A,B,C	Výtvarné umění a životní prostředí	Beseda – Vánoce u nás a ve světě
	Uk	5.	A,B,C	Výtvarné osvojení přírody	Podmořský život
	Čsv	4.	A,B,C	ČR naše vlast, mapy, Evropa, okolní krajina, současné a minulé, ohleduplné chování a ochrana přírody	
	Čsv	4.	C	Regiony ČR	
	Čsv	5.	A,B,C	Naše vlast, Evropa a svět	
	Čsv	5.	C	Životní podmínky	
	Čsv	5.	A,B	Vesmír a Země	
	Čsv	1.-3.	A	Domov, obec, naše vlast, současnost a minulost v našem životě, báje, mýty a pověsti	
	Čsv	1.-3.	B	Naše vlast	
	Ma	3.-4.	A	Tvoření slovních úloh, jízdní řády	Rodinné příběhy, zážitky z dovolené, naši sousedé, práce s penězi, euro, zkušenosti s Evrop., jízdní řády
	Ma	4.	B	Porovnávání, diagramy, tabulky	ČR, Evropa a svět
	IT	5.	B	Grafické editory	Vlajka EU
	IT	5.	A	Samostatné projekty kombinací editorů	Referáty o členech EU

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

	Nj	4.-5.	A	Zvyky, tradice, kultura německy mluvících zemí, reálie	
	Nj	3.-5.	B	Odlišnosti jazyka německého a českého, navázání komunikace	
4. Multikulturní výchova A. Kulturní difference B. Lidské vztahy C. Etnický původ D. Multikulturalita E. Princip sociálního smíru a solidarity	Čj	1.-5.	B,C,D	Poslech a rozbor literárních textů	Literární výchova
	Uk	1.-5.	B	Vokální činnosti, pěvecký a mluvní projev, vokální improvizace, hudebně pohybové činnosti	
	Uk	3.-5.	A,D	hudebně pohybové činnosti	
	Uk	4.-5.	C	hudebně pohybové činnosti	
	Uk	1.	A-E	Dekoratивní práce	Vánoční ozdoba
	Uk	1.	A-E	Modelování a organizace prostoru	Nábytek z krabiček, soužití lidí
	Uk	2.	A-E	Výtvarné umění a životní prostředí	Stará a nová výstavka
	Uk	3.	A-E	Výtvarné umění a životní prostředí	Lidová keramika a kroj
	Uk	4.	A-E	Tematické práce	BESIP – soutěž, autoportrét – různý vzhled, rasy
	Uk	5.	A-E	Tematické práce	Můj kamarád – portrét (lidské rasy)
	Čsv	4.	A	ČR – naše vlast	
	Čsv	4.	C	Mapy, orientace na mapě	
	Čsv	4.	B,C,E	Orientace v čase, dříve a dnes	
	Čsv	4.	A,B,E	Regiony ČR	
	Čsv	5.	A-E	Naše vlast, Evropa a svět, právo a spravedlnost, základní globální problémy životního prostředí	
	Čsv	4.	B	Ochrana přírody	
	Čsv	5.	A,B	Péče o zdraví	
	Čsv	1.-3.	A,B	Soužití lidí	
	Čsv	1.-3.	B	Kultura, základní globální problémy	
	Ma	5.	B	Slovní úlohy, výuka v terénu	Princip slušného chování ve škole i mimo ní

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

	Nj	3.-5.	D	Význam německého jazyka v dnešní době a jeho vývoj v budoucnosti	
	Sp	1.-3.	A	Kultura stolování, stravování, lidové zvyky a řemesla	
	Sp	4.-5.	A	Využívá prvky lidových tradic (zvyky, řemesla)	
	Sp	4.-5.	B	Společenské chování nejen při stolování	
5. Enviromentální výchova A. Ekosystémy B. Základní podmínky života C. Lidské aktivity a problémy životního prostředí D. Vztah člověka k prostředí	Uk	4.-5.	D	Vokální činnosti, pěvecký a mluvní projev	
	Uk	1.	A-D	Výtvarné osvojování přírody	Zážitky z vycházky
	Uk	2.	A-D	Tématické práce	Hry dětí v přírodě
	Uk	3.	A-D	Modelování a organizace prostoru	Naše obce – sídliště, maketa
	Uk	4.	A-D	Hra s barvou	Barvy podzimu
	Uk	5.	A-D	Hra s barvou	Mlhavý den (tlumené barvy)
	Čsv	4.	C,D	ČR – naše vlast	
	Čsv	4.	A,D	Okolní krajina	
	Čsv	4.	C,D	Současnost a minulost	
	Čsv	5.	A-D	Evropa a svět, základní globální problémy životního prostředí	
	Čsv	4.	A-D	Rozmanitost v přírodě	
	Čsv	5.	A-D	Životní podmínky, Vesmír a Země	
	Čsv	5.	C	Péče o zdraví	
	Čsv	5.	A, B	Partnerství a rodičovství	
	Čsv	5.	B	Osobní bezpečí	
	Čsv	1.-3.	A,C,D	Obec, místní a okolní krajina	
	Čsv	1.-3.	B	Voda a vzduch, nerosty a horniny, půda	
	Čsv	1.-3.	C	Regionální památky	
	Čsv	1.-3.	C,D	Základní globální problémy	
	Sp	1.-3.	B	Základní podmínky pro pěstování rostlin	
	Sp	1.-3.	C	Pěstování nenáročných rostlin, klíčení semen	
	Sp	4.-5.	A	Pozorování přírody, ekosystémy	
	Sp	4.-5.	C	Pěstování rostlin, pěstitelské pokusy	

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

	Sp	4.-5.	D	Vztah k životnímu prostředí-ekologie	
6. Mediální výchova A. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení B. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality C. Stavba mediálních sdělení D. Vnímání autora mediálních sdělení E. Fungování a vliv médií ve společnosti F. Tvorba mediálního sdělení G. Práce v realizačním týmu	Čj	4.-5.	A,E	Rozlišování různých typů uměleckých a neuměleckých textů	
	Uk	3.-5.	E	Poslechové činnosti	
	Uk	4.-5.	E	Vokální činnosti, pěvecký a mluvní projev	
	Uk	1.	A,B,D	Tematické práce	Pohádky
	Uk	1.-3.	A,B,C,D	Výtvarné umění a životní prostředí	Ilustrování dětských knih – beseda
	Uk	4.	A	Dekoratивní práce	Písmo
	Uk	5.	A,B,C,D	Dekoratивní práce	Různé typy písma
	Uk	5.	A,B,C,D	Výrazové vlastnosti linie	Dekoratивnost písma, obrázkové, klínové, uzlové
	Čsv	4.	B,E	Naše vlast	
	Čsv	4.	E	Mapy – společná práce	
	Čsv	4.	A	Regiony ČR – práce s tiskem	
	Čsv	4.	A-G	Regionální památky – práce v knihovně	
	Čsv	5.	A,B,F,G	Evropa a svět – práce s tiskem	
	Čsv	5.	A-G	Právo a spravedlnost – tisk, Tv, média	
	Čsv	5.	A,B	Vesmír a Země	
	Čsv	5.	A,B,E	Osobní bezpečí	
	Čsv	1.-3.	A	Péče o zdraví	
	Čsv	1.-3.	E	Kultura	
	Ma	5.	C, F	Tabulky, diagramy, grafy	Sestavování příspěvku podle kritérií, příspěvky do školního časopisu
	IT	5.	A,C,F	Textový editor, Samostatné projekty kombinací editorů	Plakát, pozvánka

5.3.2 Začlenění průřezových témat – II.stupeň

Průřez.téma	Předmět	Ročník	Dílčí téma	Učivo	Poznámky
1. Osobnostní a sociální výchova A. Rozvoj schopností poznávání B. Sebepoznání a sebepojetí C. Seberegulace a sebeorganizace D. Psychohygiena E. Kreativita F. Poznávání lidí G. Mezilidské vztahy I. Komunikace J. Kooperace a kompetice K. Řešení problémů a roz.dovednosti L. Hodnoty, postoje, praktická etika	všechny	6.-9.	A,K	řešení problémů; dovednosti pro učení a studium	
	Nj	6.-9.	A-L	Konverzační témata, řešení situací, diskuse	
	Aj	6.-9.	A-L	Konverzační témata, řešení důležitých životních situací, řešení problémových situací – náhlý telefon s cizincem, setkání na ulici apod.	Rozhovory, sociální hry, výměna zkušeností s cizími školami – www.etwinning.net
	Čj	8.	B	Úvaha, subjektivně zabarvený popis	
	Čj	6.	E	Vypravování	
	Čj	9.	F	Charakteristika	
	Čj	9.	G	Úvaha	
	Čj	9.	I	Diskuse	
	Voz	8.	B		
	Voz	8.	C		
	Voz	8.	D		
	Voz	7.	F		
	Voz	7.	G		
	Voz	7.	K		
	Voz	7.	L		
	Př	8.	I	Základy etologie	
	Uk	6.-9.	A-L	Seznamování s vlastním tělem	Tělové zkušenosti, funkce, podoby, proměny organismu, biologické rytmy organismu
	Uk	6.-9.	A-I	Smyslové zážitky	Vůně, zvuk, hmat, chuť, zrak, společné

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

					hudební zážitky
	Uk	6.-9.	A-D	Sebeuvědomování	Sebeuvědomování v určitém čase, místě a prostoru, deníkové výtvarné záznamy tělových zážitků, sebeprojekce, sny
	IT	6.	B,D	Editor prezentací	Osobní prezentace
	IT	6.	L	E-mail, Počítačová kriminalita	Spam, hoax, viry
2. Výchova demokratického občana A. Občanská společnost a škola B. Občan, občanská společnost a stát C. Formy participace občanů v politickém životě D. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Čsp	8.	A		Projekt
	Čsp	8.	B		Projekt
	Voz	9.	D		
	Uk	6.-9.	B,D	Reflexe a sebereflexe, dodržování pravidel	
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech A. Evropa a svět nás zajímá B. Objevujeme Evropu a svět C. Jsme Evropané	Aj	6.-9.	A-C	Poznávání kultur jiných zemí, základní vědomosti o významných lidech, místa, o kterých bychom měli vědět	Anglické a evropské reálie, využití časopisů ve výuce
	Nj	6.-9.	A-B	Konverzační témata	
	Čj	6.	A	Pohádka, povídky a romány z přírody, romány s dětským hrdinou	Lidová slovesnost, život dětí v jiných zemích
	Čj	7.	A	Pověsti, žánry a formy lyriky	
	It	6.	A	Internet + textový editor, projekt – referáty o jednotlivých členech EU, práce se schránkou	naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
	Ze	7.	A	Evropa	
	Ze	8.	A	Česká republika	

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

	Ze	6.	B	Světový oceán, polární oblasti, Afrika, Austrálie a Oceánie	Regionální, fyzická, socioekonomická geografie
	Ze	7.	B	Severní a Jižní Amerika, Asie, Evropa	Regionální, fyzická, socioekonomická geografie
	Ze	8.	B	Česká republika	Regionální, fyzická geografie
	Ze	9.	B	Současný svět	
	Ze	7.	C	Evropa	
	Voz	9.	C		evropská integrace, Evropská unie, mezinárodní organizace
	Dě		C	Klíčové mezníky evropské historie, kořeny a zdroje evropské civilizace	
	Uk	6.-9.	A-C	Slohové cykly a návraty	
	Uk	6.-9.	A-C	Sloh jako umělcův jazyk dobově podmíněný	
	Uk	6.-9.	A-C	Znaky, symboly a pohádky evropských národů	
	Uk	6.-9.	A-C	Rituály	
4. Multikulturní výchova A. Kulturní difference B. Lidské vztahy C. Etnický původ D. Multikulturalita E. Princip sociálního smíru a solidarity	Aj	6.-9.	A-E	Specifické rysy jazyků, využití cizího jazyka jako nástroje dorozumění	Spolupráce se zahraničními školami – www.etwinnig.net
	Nj	6.-9.	D	Konverzační témata	
	Čj	8.	A	Obohacování slovní zásoby	
	Čj	9.	D	Výklady o českém jazyce	Specifické rysy jazyků
	Voz	6.	B,D		vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

					rozdílnosti), osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
	Voz	7.	B		
	Př	8.	C	Lidské rasy	
	Ze	6.	C,D	Světový oceán, polární oblasti, Afrika, Austrálie a Oceánie	
	Ze	7.	C,D	Severní a Jižní Amerika, Asie, Evropa	
	Ze	9.	A-D	Současný svět	
	Čsp	8.	D		Projekt
	Čsp	8.	E		Projekt
	Uk	6.-9.	A,C,D	Mytologie – jedinečnost kultur a etnik	
	Uk	6.-9.	A,C,D	Setkávání s minulými kulturami	
	Př	6.	A	Země, obratlovci, stavba rostlinného těla, dvouděložné systémy	U každého tématu příklady ekosystémů, ohrožené druhy
5. Enviromentální výchova A. Ekosystémy B. Základní podmínky života C. Lidské aktivity a problémy životního prostředí D. Vztah člověka k prostředí	Př	7.	A	Buňka, jednobuněční a mnohobuněční živočichové, rostliny	U každého tématu příklady ekosystémů, ohrožené druhy
	Ze	6.	A,B	Mapy, přírodní sféry Země	
	Ze	6.	B	Vesmír a hvězdy, sluneční soustava	
	Fy	8.	B,C,D	Energie	Zdroje energie, získávání energie, úspory energie
	Fy	9.	B	Jaderná energie	
	Ch	8.	B,C,D	Voda, vzduch	Význam vody a vzduchu, ochrana vody a vzduchu
	Ch	9.	C,D	Chemie a společnost	Vliv vybraných chem.láték na ŽP

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

	Ekv	9.	A	Ekosystém a jeho složky	projekty
	Ekv	9.	B	Podmínky života	projekty
	Ekv	9.	C	Stav životního prostředí	projekty
	Ekv	9.	D	Člověk biosféra, ochrana přírody	projekty
	Spr	8.	D		okrajově
	Spr	6.	D	Suroviny	Šetření surovinami, využívání odpadů
	Uk	6.-9.	D	Příroda	Obnovit styk s přírodou, poučení z jejich původních hodnot, citlivost k elementárním kvalitám, strukturace
	Uk	6.-9.	D	Vesmír	Makrosvět a mikrosvět, vztahovost věcí a jevů, vhled do struktury, části v celek
	Uk	6.-9.	D	Čas	Moment žitého času
	Aj	6.-9.	A,C,D	Uplatnění výrazových prostředků, schopnost využít mluvený i psaný projev, porozumění mluvenému projevu rodilého mluvčího	Časopisy, poslech neznámého textu, četba anglických knih
6. Mediální výchova A. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení B. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality C. Stavba mediálních sdělení D. Vnímání autora mediálních sdělení E. Fungování a vliv médií ve společnosti F. Tvorba mediálního sdělení	Nj	6.-9.	A,E	Konverzační témata	
	Čj	9.	A	Diskuse	
	Čj	6.	B	Zpráva a oznámení	
	Čj	7.	C	Pozvánka	
	Čj	9.	D	Jazyková kultura	
	Čj	8.	E	Úvaha	
	Voz	6.	E		vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)
	Voz	9.	E		role médií v

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

G. Práce v realizačním týmu					politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam), role médií v politických změnách
	Čj	9.	F	Publicistické útvary	
	Ekv, Čsp, Uk a jiné	6.-9.	G	Projekty, skupinové práce	
	Uk	6.-9.	A-F	Reklama	
	Uk	6.-9.	A-F	Výrazové prostředky médií	Obrazové záznamy, písmo, zvuk-rytmus, hlasitost-linie
	Uk	6.-9.	A-F	Dějové a pohybové situace	
	IT	6.	A, C	Editor prezentací	Rysy správné prezentace
	IT	6.	F	Editor prezentací	Osobní prezentace
	SSW	7.-8.	A-G	Projekty v jednotlivých editorech	

5.4 Přechodové učební plány

Vzhledem k faktu, že rozdíly v hodinových dotacích pro jednotlivé předměty ve verzích 2006 a 2011 jsou pouze v 1.-4. ročníku, je od školního roku 2011/2012 uplatněna v 1., 5., 6., 7., 8., 9. ročníku verze 2011 a u zbývajících třech ročníků (2.,3.,4.) jsou nasazeny přechodové plány tak, aby celkové hodinové dotace za stupeň v jednotlivých předmětech i v souhrnu byly v souladu s RVP.

Popis jednotlivých přechodových variant:

- V2011a – oproti verzi 2006 je ponížena jedna hodina českého jazyka a navýšena jedna hodina prvního cizího jazyka. Pro tuto verzi jsou upravené příslušné osnovy anglického jazyka, v českém jazyce ke změně nedochází, plánované učivo bude probráno při dané hodinové dotaci.
- V2006a – oproti verzi 2006 je navýšena jedna hodina českého jazyka na úkor jedné hodiny tělesné výchovy z důvodu výstavby školního bazénu, který umožňuje absolvovat plavecký výcvik bez časového navýšení hodin tělesné výchovy. Tato změna nemá žádný vliv na osnovy v daných předmětech.

5.4.1 Školní rok 2011/2012

2011/2012	Ročník												
	1.	2.	3.	4.	5.	6. st	6. nst	7. st	7. nst	8. st	8. nst	9. st	9. nst
<i>Učební dokumenty</i>	<i>v11</i>	<i>v11a</i>	<i>v06a</i>	<i>v06a</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>	<i>v11</i>
Český jazyk a literatura	9	9	10	8	7	5	5	4	4	4	4	4	4
1. cizí jazyk	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	4	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4
Člověk a jeho svět	2	2	2	3	4	x	x	x	x	x	x	x	x
Chemie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	2	2
Fyzika	x	x	x	x	x	1	1	2	2	2	2	2	2
Přírodopis	x	x	x	x	x	2	2	2	2	2	2	2	2
Zeměpis	x	x	x	x	x	2	2	2	2	2	2	2	2
Ekologická výchova	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dějepis	x	x	x	x	x	2	2	1	1	2	2	1	2
Výchova k občanství a zdraví	x	x	x	x	x	1	1	2	2	1	1	x	x
Člověk a společnost	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	x	x
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	5	2
Umění a kultura	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	x	x
Informační technologie	x	x	x	x	1	2	2	x	x	x	x	x	x
Svět práce	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	x	x
Dílňky	x	x	x	x	x	1 h/d	1 h/d	1 h	1 h	x	x	x	x
Vaření	x	x	x	x	x	1 d/h	1 d/h	1 d	1 d	x	x	1 h	1 h
Domácnost	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Svět práce	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	x	x
<i>Volitelné předměty:</i>	x	x	x	x	x	1	1	4	4	4	4	1	3
Dramatická výchova	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x	x	x	x
Matematický seminář	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Seminář z českého jazyka	x	x	x	x	x	x	x	x	2	x	x	x	2
Společenskovední seminář	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Přírodovědný seminář	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Svět softwaru	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	x	x
Volejbal	x	x	x	x	x	1	x	2	x	2	x	x	x
2. cizí jazyk	x	x	x	x	x	x	x	2	2	2	2	2	2
Cvičení z 1.cizího jazyka	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Cvičení z českého jazyka	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Cvičení z matematiky	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

Sportovní výchova	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	
<i>Nepovinné předměty:</i>	1	1	1	1	1	1	x	1	x	1	x	1	x
Sportovní výchova	x	x	x	1	1	x	x	x	x	x	x	x	x
Míčová příprava	1	1	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Plavání	x	x	x	x	x	1	x	1	x	1	x	x	x
Týdenní dotace/roč.	21	22	25	25	26	30	30	30	30	31	31	31	31

nabídnut výběr

nabídnut výběr

5.4.2 Školní rok 2012/2013

Popis jednotlivých přechodových variant:

- V2011a – oproti verzi 2006 je navýšena jedna hodina českého jazyka na úkor jedné hodiny tělesné výchovy z důvodu výstavby školního bazénu, který umožňuje absolvovat plavecký výcvik bez časového navýšení hodin tělesné výchovy. Tato změna nemá žádný vliv na osnovy v daných předmětech. Časová dotace anglického jazyka zůstává nezměněna (nebyla absolvována výuka cizího jazyka v 1. ročníku), v tomto předmětu se vyučuje podle upravených osnov anglického jazyka.
- V2006a – oproti verzi 2006 je navýšena jedna hodina českého jazyka na úkor jedné hodiny tělesné výchovy z důvodu výstavby školního bazénu, který umožňuje absolvovat plavecký výcvik bez časového navýšení hodin tělesné výchovy. Tato změna nemá žádný vliv na osnovy v daných předmětech.

2012/2013	Ročník												
	1.	2.	3.	4.	5.	6. st	6. nst	7. st	7. nst	8. st	8. nst	9. st	9. nst
<i>Učební dokumenty</i>	v11	v11	v11a	v06a	v11	v11	v11	v11	v11	v11	v11	v11	v11
Český jazyk a literatura	9	9	10	8	7	5	5	4	4	4	4	4	4
1. cizí jazyk	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	4	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4
Člověk a jeho svět	2	2	2	3	4	x	x	x	x	x	x	x	x
Chemie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	2	2
Fyzika	x	x	x	x	x	1	1	2	2	2	2	2	2
Přírodopis	x	x	x	x	x	2	2	2	2	2	2	2	2
Zeměpis	x	x	x	x	x	2	2	2	2	2	2	2	2
Ekologická výchova	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dějepis	x	x	x	x	x	2	2	1	1	2	2	1	2
Výchova k občanství a zdraví	x	x	x	x	x	1	1	2	2	1	1	x	x
Člověk a společnost	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	x	x
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	5	2
Umění a kultura	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	x	x
Informační technologie	x	x	x	x	1	2	2	x	x	x	x	x	x
Svět práce	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	x	x
Dílny	x	x	x	x	x	1 h/d	1 h/d	1 h	1 h	x	x	x	x
Vaření	x	x	x	x	x	1 d/h	1 d/h	1 d	1 d	x	x	1 h	1 h
Domácnost	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Svět práce	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	1	x	x
<i>Volitelné předměty:</i>	x	x	x	x	x	1	1	4	4	4	4	1	3
Dramatická výchova	x	x	x	x	x	x	1	x	x	x	x	x	x
Matematický seminář	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x
Seminář z českého jazyka	x	x	x	x	x	x	x	x	2	x	x	x	2
Společenskovední seminář	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Přírodovědný seminář	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Svět softwaru	x	x	x	x	x	x	x	x		x	2	x	x

ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

Volejbal	x	x	x	x	x	1	x	2	x	2	x	x	x
2. cizí jazyk	x	x	x	x	x	x	x	2	2	2	2	2	2
Cvičení z 1.cizího jazyka	x	x	x	x	x	x	x					x	x
Cvičení z českého jazyka	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
Cvičení z matematiky	x	x	x	x	x	x	x			x	x		
Sportovní výchova	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	
<i>Nepovinné předměty:</i>	1	1	1	1	1	1	x	1	x	1	x	1	x
Sportovní výchova	x	x	X	1	1	x	x	x	x	x	x	x	x
Míčová příprava	1	1	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Plavání	x	x	X	x	x	1	x	1	x	1	x	x	x
Týdenní dotace/roč.	21	22	25	25	26	30	30	30	30	31	31	31	31

nabídnut výběr

nabídnut výběr

5.4.3 Školní rok 2013/2014

Od školního roku 2013/2014 se již bude ve všech ročnících vyučovat dle Školního vzdělávacího programu „Škola neomezených možností“ ve variantě 2011.

7. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

7.1. Pravidla hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Nedílnou součástí průběžného hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, mělo by se soustředit i na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

Při pololetním hodnocení je zachován stávající model klasifikace (viz níže), na žádost rodičů může být žák hodnocen slovním způsobem.

Maximální možným způsobem se využívá sebehodnocení žáků a jejich vzájemné hodnocení mezi sebou (viz 7.1.8.) .

7.1.1 Pravidla hodnocení a klasifikace žáků

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné. Hodnocení je jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné a všestranné.

- Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:
  - a) 1 – velmi dobré,
  - b) 2 – uspokojivé,
  - c) 3 – neuspokojivé.
- Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.
- Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:
  - a) 1 – výborný,
  - b) 2 – chvalitebný,
  - c) 3 – dobrý,
  - d) 4 – dostatečný,
  - e) 5 – nedostatečný.

Při hodnocení jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl

zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení práce žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

- Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním,
- b) prospěl(a),
- c) neprospěl(a).

Žák je hodnocen stupněm:

- prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 1 písm. e),
  - prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
  - neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.
- Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.
  - Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.
  - Žáka prvního až devátého ročníku s prokázanou specifickou poruchou učení nebo chování rozhodne ředitel školy o použití širšího slovního hodnocení na základě žádosti zástupce žáka.
  - Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:
    - a) pracoval(a) úspěšně,
    - b) pracoval(a).
  - Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Školním vzdělávacím plánem se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.
  - Hlavním obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání ve struktuře vymezené Školním vzdělávacím programem. Dále výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:
    - a) možnostech žáka a jeho nadání,
    - b) předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka,

- c) chování žáka v průběhu povinné školní docházky,
- d) dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka.

Výstupní hodnocení vydá škola žákovi na konci prvního pololetí školního roku, v němž splní povinnou školní docházku. Výstupní hodnocení vydá škola žákovi na konci prvního pololetí také v pátém a sedmém ročníku, jestliže se hlásí k přijetí ke vzdělávání ve střední škole. V případě podání přihlášky k přijetí do oboru vzdělání, v němž je jako součást přijímacího řízení stanovena rámcovým vzdělávacím programem talentová zkouška, je žákovi vydáno výstupní hodnocení do 30. října.

7.1.2 Komisionální přezkoušení a opravné zkoušky

- Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí ředitel pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
- Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do konce září. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník. Žák, který nemohl být klasifikován ze závažných zdravotních důvodů ani v náhradním termínu, opakuje ročník.
- Má-li zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří dnů ode dne, kdy bylo žákovi vydáno vysvědčení, požádat o komisionální přezkoušení ředitele školy je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad.
- Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka. Komisi pro přezkoušení žáka jmenuje ředitel školy, v případě že je vyučující ředitel, jmenuje komisi krajský úřad. Komise je tříčlenná, tvoří ji předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel, jímž je zpravidla vyučující daného předmětu a přísedící, který má aprobaci pro týž nebo příbuzný předmět. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. O komisionální zkoušce se pořizuje protokol. Výsledek přezkoušení, který je konečný, sdělí ředitel školy prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
- Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
- Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
- Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

7.1.3 Zásady klasifikace prospěchu

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici, jejíž vážnost posoudí pedagogická rada.

7.1.4 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové,...), kontrolními písemnými pracemi, analýzou různých činností. Žák 1.– 9. ročníku základní školy, musí mít z každého předmětu minimálně dvě známky za každé pololetí, z toho nejméně jednu z ústního zkoušení. Znamky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období. Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální zkoušení po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocení projevů, výkonů, výtvorů. po ústním zkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek, prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky, deníčku – současně se sdělováním známek žákům.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích. O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 25 minut informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné,...) V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázně, léčba, dočasné ústavy, ...) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák dočasně umístěn, žák se znovu nepřezkoušuje.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jejichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období. Výsledná známka za klasifikační období musí odpovídat známkám, které žák získal a které byly sděleny rodičům.

Případy zaostávání žáka v učení a nedostatky v jejich chování se projednají na pedagogické radě, a to zpravidla v listopadu a dubnu.

Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, zapíše učitelé příslušných předmětů číslíci výsledky celkové klasifikace do třídního výkazu a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod. Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka, jestliže je zák. zástupci o to požádán třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v každém čtvrtletí. Informace jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách nebo pohovorových hodinách, na které jsou rodiče písemně zváni. Rodičům, kteří se nemohli dostavit na školu určený termín, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně. V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:

- neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden,

- žáci nemusí dopisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací,
- účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí,
- učitel klasifikuje jen probrané učivo, zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídy není přípustné,
- před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva.

Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologického vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (výchovného poradce) na pedagogické radě.

7.1.5 Klasifikace chování

Klasifikaci chování navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ni ředitel po projednání v pedagogické radě. Pokud tento postup učitel nedodrží, mají možnost podat návrh na pedagogické radě i další vyučující. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád) včetně dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka, k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná. Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

- **Stupeň 1 - velmi dobré**
Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných předstupků se dopouští ojediněle. Žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
- **Stupeň 2 - uspokojivé**
Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele či ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
- **Stupeň 3 – neuspokojivé**
Chování žáka ve škole je příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy a dřívější klasifikaci chování- „uspokojivé“ dopouští dalších závažných přestupků.

7.1.6 Výchovná opatření

Výchovná opatření jsou pochvaly a jiná ocenění a opatření k posílení kázně. Třídní učitel, ředitel školy, zástupce obce nebo školského úřadu může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit za mimořádný projev humánnosti, občanské a školní iniciativy, za záslužný nebo statečný čin, za dlouhodobou úspěšnou práci pochvalu nebo jiné ocenění (dále jen „pochvala“). Ústní nebo písemnou pochvalu uděluje žákovi před kolektivem třídy nebo školy třídní učitel nebo ředitel školy. Písemná pochvala se uděluje zpravidla formou zápisu do žákovské knížky, na vysvědčení, na zvláštním formuláři školy ... Pochvaly a jiná ocenění se zaznamenávají do katalogových listů.

Opatření k posílení kázně žáků se ukládá za závažné nebo opakované provinění proti školnímu řádu. Toto opatření předchází zpravidla před snížením stupně z chování. Podle závažnosti provinění se ukládá některé z těchto opatření: napomenutí třídního učitele, důtka

třídního učitele, důtku ředitele školy. Třídní učitel může žákovi podle závažnosti provinění udělit napomenutí nebo důtku, udělení oznámí neprodleně řediteli školy. Ředitel školy uděluje důtku po projednání v pedagogické radě. Napomenutí a důtky se udělují před kolektivem třídy nebo školy.

Ředitel školy nebo třídní učitel oznámí důvody udělení výchovného opatření písemně prokazatelným způsobem zástupci žáka. Opatření se zaznamenává do katalogového listu, nezaznamenává se na vysvědčení. Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.

7.1.7 Klasifikace a hodnocení žáků zdravotně postižených

U žáka se smyslovou nebo tělesnou vadou, vadou řeči, prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlédne k charakteru postižení. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.

Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl. Klasifikace je provázena hodnocením, t.j. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.

Děti, u kterých je diagnostikována dyslexie nebo dysortografie, mohou být se souhlasem rodičů během celého jejich vzdělávání hodnoceny z mateřského jazyka a z jiných jazyků slovně (a to jak v průběhu školního roku, tak na pololetním a závěrečném vysvědčení). U dětí s diagnostikovanou dyskalkulií platí totéž pro matematiku a další předměty, kde výsledky mohou být touto poruchou ovlivněny. Dítě lze hodnotit slovně (průběžně i na vysvědčení) po dohodě s rodiči a odborníkem prakticky ve všech předmětech, do nichž se porucha promítá. Jakmile žák překoná nejvýraznější obtíže, je možné postupně přecházet k běžné klasifikaci. Klasifikovat lze i známkou s tím, že se specifická porucha dítěte vezme v úvahu a odrazí se v mírnější známce o jeden stupeň, ale i o několik stupňů. Při uplatňování všech těchto možností vyučující postupují velmi individuálně, ve spolupráci s rodiči, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření.

Ředitel školy může povolit, aby pro dítě se specifickými poruchami učení byl vypracován pro kterýkoliv předmět příslušnými vyučujícími individuální výukový plán, který se může radikálně lišit od výuky v daném postupném ročníku, přitom však bude poskytovat dítěti v příslušných předmětech ucelené a dítětem zvládnutelné základy. Individuální plány mají charakter smlouvy mezi vedením školy, vyučujícím a rodiči dítěte, vypracovávají se krátce a rámcově v písemné formě. Výsledky se hodnotí slovně.

7.1.8. Žákovské portfolio

Velmi cenným nástrojem pro hodnocení práce žáků je žákovské „portfolio“. Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, případně úroveň osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání. Materiály mají různou podobu a v každém případě musí obsahovat doklady o tom, jak se žák vyrovnal s dovedností sebehodnocení své práce. Žáci mohou po dohodě s vyučujícím do svého portfolio zařazovat i osobní záznamy o úspěších v mimoškolní činnosti. Nutností je, aby žáci byli předem seznámeni s výukovými cíli, očekávanými výstupy pro daný ročník - specifikovanými pro hodnocené období. Žáci si pak mohou sami vytyčovat i další osobní cíle a pak postupně sledovat, jak se jim daří plnit jednotlivé dílčí úkoly. Tím se učí sebekontrola a

sebehodnocení. Je to dobrý způsob, jak cvičit vnímání a jak postupně odstraňovat u lidí sobecké sklony.

Žákovské portfolio umožňuje lépe se vzájemně poznat a udělat si objektivní celkový obraz o jednotlivci. Takto vedené informace „vzbudí“ u žáků často skryvané schopnosti i dovednosti, které by se jinak nemusely projevit. Pěstuje se tímto nenásilným způsobem i důsledná příprava na výuku.

7.2. Autoevaluace školy

Pokud má ve škole dojít k zefektivnění procesu vzdělávání, pak škola nutně musí věnovat velkou pozornost právě procesu autoevaluace vzdělávacího procesu jako celku. Nutností je vymezení oblastí, cílů, kritérií, nástrojů a časového rozvržení evaluačních činností. Hlavním cílem autoevaluace je zhodnocení stavu – tj. zjištění přinášející informace o tom, jak funguje školní vzdělávací program, škola, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výuka. Tyto informace slouží jako zpětná vazba, prostřednictvím níž jsou vyvozovány kroky vedoucí k zefektivnění procesu výuky a zkvalitnění školního vzdělávacího programu. Některé aspekty školy budou vyhodnocovány na základě prostého posouzení pracovníky školy. Například při pravidelných řízených rozhovorech pracovníků s vedením školy, skupinových diskusích resp. pracovních dílnách pedagogických pracovníků. Jiné aspekty hodnocení školy budou sledovány na základě shromažďování žákovských prací, dotazníků zadávaných žákům, rodičům, ale i pedagogickým pracovníkům.

Jedním z nejvýznamnějších aspektů práce školy, který se zároveň obtížně hodnotí, je výuka. Je vhodné, aby její součástí byla autoevaluace učitelů. Součástí procesu autoevaluace učitele je vytváření portfolia obsahujícího například práce žáků, výstupy z realizovaných projektů, hodnocení žáků v soutěžích, záznamy z jednání s rodiči, záznamy ze vzájemných hospitací, záznamy z jednání pedagogů ročníku atd. Hodnocení práce učitelů se nesmí opírat pouze o ojedinělé hospitace, ale i o informace, jak učitelé výuku plánují, jaké si stanovují výukové cíle, jak vyhodnocují jejich naplnění a jak vedou žáky v procesu vzdělávání.

V měsíci květnu bude každoročně zpracována shrnující evaluační zpráva, která by měla vyhodnotit celý proces realizace školního vzdělávacího procesu a vést k úpravám tohoto programu. Evaluační zpráva bude přílohou výroční zprávy školy a jejím zpracováním bude pověřen tým pedagogických pracovníků. Vedoucí tohoto týmu (člen pedagogického sboru) bude jmenován ředitelem školy vždy na období listopad až červen daného školního roku.

Škola i nadále bude využívat ve svém procesu autoevaluace standardizovaných testů. Cíle evaluace musí být stanoveny tak, aby došlo k vyhodnocení činnosti zejména v těchto oblastech:

- Výsledky vzdělávání,
- soulad výuky se školním vzdělávacím programem,
- vzájemná spolupráce pedagogů,
- spokojenost žáků,
- efektivita hodnocení a sebehodnocení žáků,
- spolupráce s rodiči a jejich spokojenost se vzděláváním žáků,
- klima školy a spokojenost pedagogů,
- materiálně technické zabezpečení vzdělávacího procesu,
- efektivita projektové práce,
- vnímání školy okolím a prezentace školy.

Pro autoevaluaci žáků školy je vytvářen systém e-prokop.cz v rámci projektu z ESF "Prezentační a interaktivní zpracování výstupů školního vzdělávacího programu pro účely podpory interaktivní výuky, školní evaluace a e-learningu". Zpracováním výstupů školního

vzdělávacího programu "Škola neomezených možností" do interaktivní a prezentační verze je žákům i učitelům umožněno:

- využití prezentačního a interaktivního materiálu pro výuku, procvičování či opakování učiva
- využití interaktivních výstupů pro evaluaci plnění výstupů u jednotlivých žáků, v jednotlivých třídách, ročnících a předmětech
- využití interaktivních výstupů pro autoevaluaci žáků formou e-learningu prostřednictvím webových stránek školy

Rozpracováním školního vzdělávacího programu do evaluačního systému má žák i učitel možnost získávání zpětné vazby na všech úrovních. Termínově je autoevaluace nastavena v mírně nízkém rozsahu 1x za dané pololetí, vyučující v jednotlivých předmětech však mají možnost se svými žáky provádět autoevaluaci i průběžně ve zvolených časových odstupu. Více informací o systému je k dispozici na www.e-prokop.cz.

8. Vzdělávací program pro třídy s Montessori principy výuky

8.1 Charakteristika třídního vzdělávacího programu Montessori

Motto:

„Vidím novou cestu, neboť již nemůžeme vycházet jen z nás samotných, z naší kultury, nýbrž z dítěte.“
Marie Montessori

Vzdělávání na prvním stupni základní školy navazuje na předškolní vzdělávání a výchovu v rodině. Musí být založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních a vývojových potřeb, možností a zájmů každého žáka. Má mít činnostní a praktický charakter, motivovat žáky k celoživotnímu učení a má vést žáky k samostatnosti, aktivitě, spolupráci.

Tyto podmínky splňuje pedagogická metoda Marie Montessori. V rámci Základní školy P. Diviše a MŠ, Znojmo - Přímětice, Ke Škole 569/15, vznikla od školního roku 2012/2013 třída s výukou podle Montessori pedagogiky. Charakteristika výuky je dána tímto třídním vzdělávacím programem, který je součástí ŠVP Škola neomezených možností. Tento vzdělávací program aplikuje pedagogický systém Marie Montessori na všeobecné vzdělávací cíle a obsahy základního vzdělávání v České republice.

Základní filozofií tohoto programu je orientace na osobnost dítěte – využití a rozvíjení jeho vnitřní motivace a individuálních schopností. Východiskem je předpoklad, že děti mají opravdový zájem a touhu poznat, naučit se a uplatnit nové poznatky v praxi. Filosofie této vzdělávací strategie je založena na principu svobody a možnosti volby se zodpovědností. Důležitou cílovou složkou je sebepoznání - poznání svých schopností a možností a tedy schopnost stanovit a realizovat svůj další životní program. Dítě je v této koncepci vedeno k samostatnosti, aktivní práci, svobodné volbě, odpovědnosti za svou volbu a jednání.

Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori. Podstatnou složku tvoří samostatná vzdělávací činnost dětí vedená jejich zájmem a vývojovými senzitivními fázemi. Učitel zabezpečuje připravené prostředí školní třídy a je garantem dostatečně volného prostoru pro originální tvůrčí práci s žákem i celou třídou.

Výrazná v jeho práci je složka diagnostická - poznání žáka, informace o postupu a vývoji každého dítěte tvoří základ pro jeho další individuální práci s žákem. Děti nejsou jen pasivními příjemci informací, ale na učení se aktivně podílejí.

Cílem tohoto programu je pomáhat dítěti v poznávání světa i sebe sama. V procesu vzdělávání si dítě - v souladu se svými individuálními a vývojovými možnostmi - osvojuje mateřský jazyk, matematiku, cizí jazyky, základy umění, poznává svět přírody, svět lidí a svět tradic a kultury, věnuje se tělesným i pracovním aktivitám. Prostřednictvím obsahů jednotlivých výukových oblastí se učí vysvětlovat, interpretovat, aplikovat, analyzovat, posuzovat a kreativně realizovat své nápady, pozitivně komunikovat, kriticky uvažovat, vcítit se a poznávat sám sebe. Poznává různé možnosti a způsoby učení a učí se volit pro sebe takové způsoby, které jsou pro něj účinné, spolehlivé a efektivní. Dítě získává dovednost rozhodovat se podle svých reálných zájmů a možností.

8.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávací strategie vychází z předpokladu, že každý člověk je bytost neopakovatelná a přichází na svět s vybavením, které není shodné s jiným jedincem. Vzdělávací strategie v systému Montessori tedy musí být voleny tak, aby učitel mohl k dětem přistupovat individuálně a vycházel vstříc jejich potřebám. Frontální vyučování je nahrazeno organizační, obsahovou i metodickou diferenciací, která je však také závislá na aktuálních personálních možnostech. Pedagogické principy, metody a způsoby vyučování pomáhají dítěti učit se v „bezpečném prostředí“, bez ohrožení porovnáváním, vnějším hodnocením, časovým stresem, tresty a odměnami.

8.2.1 Principy pedagogiky M. Montessori

- Senzitivní fáze ve vývoji dítěte

Je zvláštní vnímavost k získávání určitých schopností a dovedností; trvají jen určitou dobu a nenávratně se zakončí, ať už jsou využity nebo ne; období senzitivní fáze ve vývoji dítěte je vhodné maximálně využít pro osvojování určitých vědomostí a dovedností, protože se je dítě v odpovídající citlivé fázi naučí nejnázem, s nejmenší námahou a energií.

- Polarita pozornosti

Označuje maximální koncentraci dítěte na určitou práci; pokud je dítě takto zaujato, nemá být vyrušováno a má mu být poskytnut dostatek času, aby práci samo dokončilo.

- Připravené prostředí zahrnuje:

osobnost učitele a lásku k dítěti;

věcné prostředí- materiál, pomůcky, vybavení a zařízení třídy pro aktuální senzitivní období jednotlivých dětí tak, aby děti mohly samostatně:

- volit práci z nabídky aktivit
- objevovat a poznávat nové učivo podle svého zájmu
- pracovat podle navržených postupů
- zaznamenat si výsledky práce podle daných kritérií
- svou práci porovnávat se vzorem, kontrolou nebo kritérii;
- další výukové programy, které lze přizpůsobovat individuálním potřebám dítěte pro osvojování poznatků a dovedností

- Propojování informací

Nové informace vycházejí z celku, vysvětlují se na základě jednotlivých částí, které dítě opět zařazuje do určité struktury. Při práci na projektech děti pracují s informacemi a dovednostmi

z různých oblastí, při reflexi je zařazují do určených kategorií a oblastí, což jim lépe pomáhá pochopit souvislosti. Není kladen důraz na to, aby se děti v rámci projektu naučily určené množství poznatků, ale aby se podrobněji zajímaly o zvolená témata.

▪ Individuální práce dětí

Samostatná práce dítěte, popřípadě individuální řízená činnost; používáme také označení volná nebo svobodná práce. Svoboda nespočívá v tom, že dítě zůstane ponecháno samo sobě, nebo že učitel vůbec nezasahuje do jeho vzdělávání a učebních procesů. Nějakou činnost si dítě zvolit musí.

Učitel činnost dětí koordinuje a využívá své pedagogické dovednosti, aby bez příkazů (s přihlédnutím, k jeho schopnostem) pomohl najít dítěti činnost, která ho zaujme. Míra svobody pro určité dítě je závislá na jeho k individuální míře zodpovědnosti.

▪ Práce s vlastní zodpovědností

Dítě se učí chápat souvislost mezi volbou a zodpovědností. Učí se respektovat domluvená pravidla soužití, domluvené způsoby práce, využití času ve vyučování, pracovat podle individuálního plánu i společných plánů činností. Svoboda dítěte je samozřejmě chápána jako povinnost, ne anarchie; volná práce neznamena, že dítě střídá činnosti bez ukončení a důslednosti nebo nedělá nic. Pokud chce dítě pracovat s určitým materiálem, který ho zajímá – samo se rozhodne – je jeho zodpovědnost dodržet daná pravidla. Pro dodržení pravidla „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“ je vhodné dětem kritéria individuálně upravit (redukovat práci, volit další činnosti, označit domluvený plán....) tak, aby úkol mohlo opravdu dokončit a mělo o svém učebním rámci přehled.

▪ Vlastní plánování a organizace práce dětí

Volba pořadí činností podle svého zájmu a domluvených termínů dokončení, rozdělování práce pro činnost ve škole nebo domácí úkoly.... Vede děti postupně k přemýšlení nad rozvržením svého času. Učitel dětem, které to potřebují, přechodně pomáhá v plánování a organizaci času týdenním plánem nebo jiným rozvržením, které dítěti vyhovuje (a také není v rozporu se základními principy práce).

▪ Práce s chybou a sebekontrolou

Děti jsou vedeny k sebekontrolě tím, že pomůcky a materiály, se kterými pracují, porovnávají se vzorovým řešením nebo předem stanovenými kritérii a vlastní chyby si vyhledávají a opravují.

▪ Vedení dětí k sebehodnocení

Zahrnuje respektování pravidel třídy, práci s chybou a sebekontrolou, připravené prostředí. Děti se učí popisovat svou práci, vlastní spokojenost s ní, porovnat svoji práci s kritérii, ocenit práci nebo najít to, co by mohly udělat jinak. Hodnotí své jednání a chování k ostatním, respektování pravidel třídy. Děti se postupně učí ústní i písemnou formulaci (písemně hodnotí svou práci například na konci školního roku).

Různé formy kontroly chyb

- Mechanická kontrola chyb pomocí smyslového materiálu
- Kontrola chyby pomocí zdokonalené činnosti opakujícím cvičením
- Kontrola chyb porovnáním vlastní práce s předlohami.

Jaký druh opravy chyby je zvolen, závisí na dítěti, na materiálu, na druhu cvičení a na celkové situaci ve skupině.

Práce s pochvalou – oceněním

Vztah dospělého a dítěte v Montessori pedagogice a výchově předpokládá láskyplný přístup učitele ke každému dítěti. Učitel se snaží používat diferencovaně jazyk tak, aby nehodnotil a neposuzoval, ale dával přitom najevo, že dítě získalo novou dovednost nebo mu projeví

náklonnost a účast. Každé dítě potřebuje pocit jistoty, bezpečí, úspěšnosti, aby si ho někdo všiml a aby mělo radost a cítilo sebeuspokojení ze své práce; ale neustálé kladné či záporné hodnocení ze strany dospělých potom omezuje jeho svobodnou volbu činnosti a sebevědomí. Cílem je, aby děti dělaly to, co je vnitřně uspokojuje.

S pochvalou se zachází přiměřeně tak, aby se dítě nestalo na pochvale závislé. Dítě má cítit sebeuspokojení z práce, kterou dělá; nedělat práci pro uspokojování představ dospělého, pro pochvalu nebo známky.

Pochvala je využívána zejména u nových a nejistých dětí k navození pocitu bezpečí a jistoty. Při této metodě se probouzí u dětí smysl pro vlastní důstojnost a vede je k odmítání pochvaly. Jejich pocit sebeodpovědnosti, sebedůvěry a rovnocennosti pak snižuje pojem chvály.

▪ Prezentace vlastní práce

Je velmi důležitá pro učení se dětí navzájem. Děti získávají nové informace od svých spolužáků, mají možnost učit se z jejich způsobů práce, poučit se z chyb, inspirovat se z originálních nápadů a společně hledat nejlepší řešení. Prezentace práce pomáhá při vedení dětí k sebehodnocení (ocenění, porovnání s kritérii...).

▪ Vedení portfolia vlastní práce

Děti si během učení vytvářejí vlastní materiály (tematické sešitky, soubory příkladů, informační přehledy...) a spolu s dalšími výsledky své práce si je zakládají podle zadaných pravidel. Učí se materiály třídit a portfolio školní práce je také součástí sebehodnocení dítěte a podkladem pro hodnocení práce učitelem.

▪ Propojení informací oborem Kosmická výchova

Je specifické pojetí způsobu vyučování, které není rozděleno do jednotlivých předmětů, ale vychází ze společného tematického celku. V rámci tematických celků pracují děti s informacemi z jednotlivých oborů ve vzájemných souvislostech, pracují se symboly a přesným pojmenováním, třídí informace do kategorií.

Jazyk a matematika jsou cesty k poznávání informací. Nové informace v projektech vycházejí z celku, vysvětlují se na základě jednotlivých částí, které děti při reflexi zařazují do určených kategorií a oblastí, což jim lépe pomáhá pochopit souvislosti. Při práci na vlastních projektech dětí není kladen důraz na to, aby se naučily určené množství poznatků, ale aby se podrobněji zajímaly o zvolená témata.

▪ Práce ve věkově smíšených skupinách

Vede děti k přirozené spolupráci, vzájemnému učení od starších spolužáků nebo spolužáků – expertů; umožňuje dětem opakovat si učivo učením kamaráda; práce ve věkově smíšených skupinách umožňuje dětem, aby i na obtížném úkolu pracovaly s pomocí zkušenějšího spolužáka aktivně; pozorováním práce starších spolužáků získávají děti přirozeně první zkušenosti a informace o problému.

Ve školním roce 2013/2014 se v první třídě budou vzdělávat žáci prvního a druhého ročníku společně.

Trojstupňová výuka

Tato metoda je vhodná zejména pro předškolní věk, případně pro plynulý přechod některých dětí do základní školy a pouze při některé učební látce.

1. Pojmenování učitelem - označení předmětů, jevů.

2. Znovupoznání - procvičení s dítětem (nejdůležitější etapa); dítě dává k pojmu předmět, obrázek, slovo, číslice, apod.; učitel uplatňuje různorodost nápadů k procvičení.

3. Aktivní ovládání - je vlastně kontrola, zda dítě vše pochopilo a problému rozumí. Pojem přichází od dítěte. Učitel dítě nezkouší a nehodnotí, ale klade autentické otázky.

Koncepce programu Montessori umožňuje realizovat současné moderní trendy v oblasti vyučování:

- využití vnitřní motivace a individuálních předpokladů a schopností
- komunikační dovednosti ve výuce
- učení kompatibilní s tím, jak se učí lidský mozek
- integrovanou tématickou výuku
- model E – U – R programu RWCT (kritické myšlení)
- problémové vyučování
- skupinovou práci
- globální výchovu
- využití co nejvíce smysly
- vnímání reálné skutečnosti a propojení se životem
- postup od konkrétního k abstraktnímu
- postup od celku k detailům

8.2.2 Specifické formy výuky

Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori, podstatnou složku výuky tedy tvoří individuální práce dětí. Ta je kombinována s dalšími formami výuky. Výuka není organizována pravidelně jako vyučovací hodina (45 min), ale z větší části jako bloky výuky (min. 90 minut) proto, aby dětem byla umožněna co nejdelší koncentrace pozornosti na práci.

Organizační formy výuky:

- individuální práce dětí
- komunitní kruh
- frontální vyučování
- skupinové lekce
- samostatná práce skupin
- domácí práce žáků
- projekty
- exkurze, výlety
- přírodovědné vycházky

Individuální práce dětí – je to samostatná vzdělávací činnost dítěte; dítě samostatně pracuje na úkolu, který si zvolilo s vědomím učitele podle svého individuálního plánu. Dítě si zpravidla může samo volit:

- **co** = jaký materiál si vybere, jakou oblast, na čem bude pracovat, co se chce učit a o čem chce získat další informace
- **kde** = vybírá si místo, kde bude ve třídě pracovat
- **kdy** = dítě nepracuje na povel či podle zvonění, ale motivuje ho jeho polarita pozornosti; každé dítě je na určitou věc „naladěno“ v jinou dobu
- **s kým** = může pracovat samo, ve dvojici, ve skupině

Komunitní kruh – elipsa

Každodenní setkávání celé třídní skupiny probíhá cvičením ticha a soustředění na elipse:

- sdílení zážitků a myšlenek, vypravování, názory, diskuse
- doporučování a nabídky práce pro ostatní
- organizace a plánování práce ve třídě
- prezentace práce s oceněním a doporučením na vylepšení
- stanovení pravidel a limitů

Chůze po elipse

Chůzí po elipse se cvičí **rovnováha, koordinují se pohyby** a schopnost **získat koncentraci**. Rovnovážné ústrojí **má rozhodující roli při učení**. Pro děti s dobrou rovnováhou je jednoznačně jednodušší naučit se číst, psát i počítat. Nedělá jim problém zorientovat se v prostoru. Dobře vyvinutý rovnovážný systém umožňuje při čtení držet se stanoveného cíle a při psaní má vliv na sledování linie.

Uvolnění a koncentrace zprostředkovávají spojení s vlastním vnitřním světem. Uvolněným pohybem dochází ke spojení vnitřního a vnějšího. **Vnitřní i vnější rovnováhu** ve smyslu jednoty lze spatřit i při chůzi po elipse.

Frontální vyučování – společná práce dětí je řízena učitelem, časově ohraničena (zpravidla 45 minut), z větší části pracují všechny děti na stejném úkolu. Frontální vyučování je využíváno hlavně z organizačních a bezpečnostních důvodů pro tělesnou výchovu, výuku anglického jazyka, výtvarnou a hudební výchovu.

Skupinové lekce – společná práce skupiny dětí je řízena učitelem, z větší části pracují všechny děti na stejném úkolu. Skupinové lekce jsou využívány pro vysvětlení, procvičení nebo opakování učiva určitého tématu nebo oblasti pro děti, které to potřebují (nebo si téma vyberou - podle záměru učitele).

Samostatná práce skupin – skupina dětí pracuje samostatně podle zadání a předem domluvených pravidel aktivizujícími metodami - každé dítě má v rámci skupiny svůj úkol a zapojí se do společné práce. Skupiny pracují na úkolech, které většinou vycházejí z projektových témat.

Domácí práce žáků – podle svých individuálních potřeb dokončují a procvičují učivo doma nebo pracují na dalších úkolech zadaných ve škole.

Projekty – práce v tematických projektech; děti začínají pracovat společně na vybraném tématu, podílejí se na připravovaném obsahu projektu s učitelem; pracují individuálně nebo společně interaktivními metodami; projekt obsahuje základní, výběrové a individuální úkoly, propojené s dalšími obory (ČJ, M); z práce v projektu děti pořizují své záznamy a výstupy, které si zakládají do portfolia.

Exkurze, výlety – tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy – výstavy, expozice, besedy, divadelní představení, koncerty, seznámení s obory lidské činnosti apod.; děti jsou před exkurzí seznámeny s cílem a účelem cesty, po exkurzi následuje reflexe.

Vycházky přírodovědné a vlastivědné - tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy, děti jsou předem seznámeny s cílem a účelem vycházky a úkoly pro pozorování, po vycházce následuje reflexe.

Obory	Organizační formy výuky:
Český jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - skupinové lekce - samostatná práce skupin - domácí práce žáků

Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - frontální vyučování - skupinové lekce - domácí práce žáků
Informační technologie	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - skupinové lekce
Kosmická výchova	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - skupinové lekce - samostatná práce skupin - domácí práce žáků - projekty - exkurze (muzea, výstavy, lidská činnost) - přírodovědné a vlastivědné vycházky
Kosmická výchova (Umění a kultura, Svět práce)	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - projekty - exkurze (výstavy, divadelní představení, koncerty)
Tělesná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - frontální vyučování
Cizí jazyk – anglický jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - skupinové lekce - domácí práce žáků

8.2.3 Předpoklady pro efektivní vzdělávání v třídách Montessori

Pedagogické předpoklady

- Učitel vytváří prostředí, které ve třídě respektuje individuální osobnost dítěte.
- Učitel vztah s dětmi buduje na principu empatie s ohledem na stupeň vývoje dítěte.
- Učitel má partnerský přístup k dětem.
- Učitel je ochoten se stále profesně i osobnostně vzdělávat.
- Učitel oceňuje výkon a pokrok jednotlivce.
- Učitel zná materiály tak dalece, aby mohl pracovat společně s žáky.
- Učitel podporuje spolupráci a vytváří prostředí pro komunikaci rodiny a školy.
- Učitel spolupracuje na obohacování vzdělávacího prostředí novými materiály a pomůckami.

- Učitel spolupracuje s ostatními kolegy je ochoten poradit a pomoci méně zkušeným kolegům v realizaci Montessori pedagogiky.
- Všichni učitelé postupují podle společně vytvořených pravidel.
- Učitel je vzdělán ve filosofii a pedagogice Montessori a zúčastňuje se informačních setkání, seminářů a konferencí o metodě Montessori.

Osobní předpoklady učitele

- Znalost základních principů pedagogiky Marie Montessori a možností jejich uskutečnění.
- Znalost principů tvorby a práce s montessori pomůckami jako předpoklad pro vlastní samostatnou tvorbu nových a doplňujících materiálů.
- Připravenost dojit s žáky k poznání: Není důležité všechno vědět, je důležité vědět, kde se dá všechno najít.
- Připravenost k dalšímu celoživotnímu vzdělávání: Chtít stále znovu zkoušet něco nového je životní naladění, které učitelé potřebují při otevřeném vyučování.
- Učitel se musí umět lehce vypořádat s nepředvídatelnými situacemi a flexibilně reagovat na neočekávané.
- Je to člověk, který nechce žít život jenom podle plánu; měl by ukázat odvahu a radost z objevování neplánovaných vyučovacích situací.
- Učitelé jsou v roli pozorovatelů a pomocníků, jsou dětem k dispozici tehdy, pokud potřebují informaci nebo pomoc, učitel však svou pomoc neprosazuje a nevnučuje, či nevylepšuje něco z žákovy práce, pokud o to žák sám nepožádá.
- Učitel své žáky akceptuje takové, jací jsou. Děti přicházejí do školy ze svého prostředí, které jim spoluutvářelo i vzorce chování. Cílem musí být smysluplné zařazení dětí do společnosti se všemi jejich vlohami a vlastnostmi.
- Učitel je příkladem pro žáky tím, že svými ideály žije.

Prostorové předpoklady

Třídy jsou zařízeny tak, aby zajistily pohodlí a hygienické podmínky, jež respektují individuální práci žáků a zohledňují věkové a vývojové období, pro které je třída určena (připravené prostředí).

Skříňky a police s Montessori materiálem jsou pro žáky volně dostupné.

Stolky jsou sestaveny pro práci jednotlivce, dvojice i skupin žáků.

Pomůcky jsou přehledně uspořádány podle oblastí vzdělávání a posloupnosti.

Žáci si vymezují svou pracovní plochu (tácy, koberečky).

Ve třídě je prostor určený vzájemnému setkávání žáků a jejich společné komunikaci, prostor pro cvičení koncentrace a ticha a prostor pro společné aktivity s učitelem.

Je připravený prostor pro pohodlnou práci i pro relaxaci žáků.

Každé dítě má vyhrazené místo, kam by si mělo ukládat své osobní věci.

Organizační předpoklady

Organizace výuky respektuje senzitivní období a polaritu pozornosti dětí. Vyučování není členěno na vyučovací hodiny a děleno přestávkami, nezvoní, nemusí být pravidelně stanoven rozvrh hodin. Učitel pracuje s chybou a pochvalou dle zásad a principů Montessori pedagogiky. Nepodporuje se soutěžení mezi dětmi a jejich vzájemné srovnávání. Práce dítěte se zaznamenává popisným, nehodnotícím jazykem. Tresty ani odměny se pro hodnocení práce dítěte zásadně nepoužívají.

Pro žáky je vytvořena klidná a podnětná atmosféra, která je podporuje v objevování a radostném učení. Děti se podílejí na tvorbě pravidel chování a práce. Hodnocení na vysvědčení je pouze slovní. Výsledky práce žáků se shromažďují jako portfolio.

8.2.4 Uznaný minimální standard ZŠ Montessori v ČR

Personální podmínky:

- pedagog absolvoval minimálně 300 hod kurz o výchově a vzdělávání metodou Montessori v ČR nebo v zahraničí (s doplněním semináře o výuce českého jazyka)
- vytváří prostředí, které ve třídě respektuje individuální osobnost dítěte
- vztah s dětmi buduje na principu empatie s ohledem na stupeň vývoje dítěte
- má partnerský přístup k dětem
- je ochoten se stále profesně i osobnostně vzdělávat
- vytváří prostředí pro komunikaci rodiny a školy a podporuje spolupráci školy a rodiny
- spolupracuje na obohacování vzdělávacího prostředí novými materiály a pomůckami
- spolupracuje s ostatními kolegy v organizaci, je ochoten poradit a pomoci méně zkušeným kolegům v realizaci pedagogiky Montessori
- alespoň pasivně se na profesní úrovni informuje či zúčastňuje informačních setkání, seminářů a konferencí o metodě Montessori
- dle svých možností se aktivně zapojuje do šíření principů filosofie Montessori mezi pedagogickou a rodičovskou veřejnost

Podmínky pro výchovné a vzdělávací prostředí:

- Zařízení místností představuje specifické uspořádání nábytku, pohodlí a hygienické podmínky respektující individuální práci dítěte a vývojové období, pro které je místnost – třída určena (připravené prostředí):
- skříňky s Montessori materiálem s dostupnými policemi pro dítě
- stolky jsou sestaveny pro práci jednotlivce, dvojice i skupinek dětí
- pro dítě přehledné uspořádání podle oblastí vzdělávání i uspořádání jednotlivých pomůcek a materiálů
- děti mají možnost vymezit si svou pracovní plochu (tácy, koberečky, podložky při práci)
- v místnosti je prostor pro setkání dětí ke společné komunikaci a sdílení (pro předškolní děti vyznačena elipsa) – cvičení koncentrace a ticha, společným aktivitám s učitelem
- je připraven prostor pro pohodlnou práci i relaxaci dětí

Podmínky pro výchovné a vzdělávací působení:

- třídy - skupiny dětí jsou věkově smíšené (nejméně dva až tři ročníky po sobě jdoucí)
- organizace výuky respektuje senzitivní období a polaritu pozornosti dětí (v ZŠ není členěna na vyučovací hodiny a dělena přestávkami, nezvoní, není pravidelně stanoven rozvrh hodin)
- učitel pracuje s chybou a pochvalou dle zásad a principů pedagogiky Montessori (není podporována soutěžní a srovnávací atmosféra mezi dětmi, v ZŠ je práce dítěte zaznamenána popisným jazykem) – zásadně se pro hodnocení práce dítěte nepoužívají tresty a odměny
- pro práci dětí je vytvořena klidná a podnětná atmosféra, která podporuje dítě v objevování a radostném učení
- děti se podílejí na vytváření pravidel soužití ve třídě
- hodnocení na vysvědčení je jen slovní, výroky nesrovnávají dítě s ostatními a jsou motivující.
- výsledky práce žáků jsou shromažďovány jako portfolia

Montessori zařízení musí respektovat tato pravidla na celém světě stejně. Předností systému je i to, že na celém světě se dítě potká se stejným fyzickým a výchovným prostředím, stejnými materiály a navazuje velmi přirozeně na dříve získané poznatky a dovednosti.

8.2.5 Cíle vzdělávání na I. stupni Montessori

Cíle formulované v ŠVP pro I.stupeň Montessori jsou vytvořeny ve shodě s pedagogickou koncepcí M. Montessori a naplňují kompetence dané Rámcovým vzdělávacím programem.

Škola se snaží vytvořit pevnou soustavu poznatků, které jsou významné pro poznávání, praktickou činnost, dorozumění s lidmi a budoucí život.

- Žáci chápou osvojené vědomosti v souvislostech a vzájemných vztazích.
- Žáci dokážou uplatnit získané vědomosti a dovednosti při řešení poznávacích a praktických úloh.
- Žáci se srozumitelně a jasně vyjadřují, naslouchají a čtou s porozuměním, umí reprodukovat text.
- Žáci dokážou samostatně pracovat s učebními vzdělávacími texty, vyhledávat informace, třídit je, zpracovávat a vytvářet vlastní učební texty v podobě knih. Klíčovým pojmem Montessori koncepce je sebevzdělávání.
- Žáci umí řešit poznávací problémy, klást otázky, formulovat hypotézy a vyvozovat závěry.
- Žáci dokážou vyjadřovat své názory, diskutovat o nich a ověřovat si jejich platnost a správnost.
- Žáci se naučí v učebních a praktických situacích uplatňovat základní myšlenkové operace.
- Žáci si osvojují poznatky díky systematické samostatné práci s didaktickými pomůckami a učebním materiálem.
- Žáci si osvojují poznatky a dovednosti v souladu s estetickým vnímáním světa, estetickým prožíváním.

8.2.6 Klíčové kompetence v Montessori třídách

Motto: „Lidská osobnost, ne výchovná metoda, musí být brána v úvahu.“

Marie Montessori

Vyučování podle pedagogických principů Marie Montessori a využití vzdělávacích strategií umožňuje, abychom naplňovali obsah klíčových kompetencí a cílů vzdělávání podle RVP. Vysvětlení realizace principů a strategií je uvedeno v tabulce Klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ	
<p>➤ vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná (volná) práce dětí ▪ využití senzitivních fází ve vývoji a učení dítěte (individuální přístup k dítěti) ▪ polarita pozornosti ▪ připravené prostředí ▪ komunitní kruh ▪ práce s vlastní zodpovědností
<p>➤ vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ filosofie oboru Kosmická výchova ▪ metody práce kritického myšlení (RWCT) ▪ integrovaná tématická výuka ▪ problémové vyučování ▪ od konkrétního k abstraktnímu ▪ vlastní plánování a organizace vyučování dětí

<p>➤ operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ informace a texty v rámci obsahu projektů Kosmické výchovy ▪ vlastní plánování a organizace vyučování dětí ▪ práce s chybou a sebekontrolou
<p>➤ samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná (volná) práce dětí ▪ připravené prostředí ▪ sebehodnocení ▪ práce s chybou a sebekontrolou ▪ propojení učiva s reálným životem ▪ propojení učiva - projekty
<p>➤ znává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ práce s vlastní zodpovědností ▪ sebehodnocení ▪ práce s chybou a sebekontrolou ▪ komunitní kruh – setkávání se spolužáky „na elipse“ ▪ prezentace vlastní práce ▪ propojení učiva s reálným životem ▪ globální výchova

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
<p>➤ vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná (volná) práce dětí ▪ komunitní kruh – setkávání se spolužáky „na elipse“ ▪ možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématu ▪ metody práce Kritického myšlení (RWCT) ▪ projektové vyučování ▪ kooperace ▪ problémové vyučování ▪ důraz na samostatné vyhledávání informací z různých zdrojů

<p>➤ vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná (volná) práce dětí ▪ metody práce Kritického myšlení (RWCT) ▪ připravené prostředí ▪ práce s vlastní zodpovědností ▪ práce s chybou ▪ propojení se životem ▪ vnitřní motivace
<p>➤ samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ připravené prostředí (práce se specifickými pomůckami a materiály) ▪ vnímání co nejvíce smysly
<p>➤ ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce s chybou a sebekontrolou ▪ vedení portfolia školní práce ▪ vedení dětí k sebehodnocení (i písemné zpracování) ▪ připravené prostředí (práce se specifickými pomůckami a materiály)
<p>➤ kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná (volná) práce dětí ▪ metody RWCT (model E-U-R) ▪ vnitřní disciplína ▪ práce s vlastní zodpovědností ▪ sebehodnocení

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu ➤ naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje ➤ rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění ➤ využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem ➤ využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce ve skupinách, učení od kamarádů, opakování si učiva učením kamaráda ▪ důraz na sdílení v komunitním kruhu, možnost často sdělovat své myšlenky, nápady a zážitky ▪ důraz na prezentaci všech prací dětí – svoboda projevu ▪ vzájemný respekt ve skupině dětí ▪ sebehodnocení, plánování, samostatnost ▪ práce s informacemi, metody RWCT, řešení problémů, propojení se životem ▪ rozvoj mravních principů – empatie, naslouchání a vnímání druhých, tolerance, respekt k druhým, k sobě

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná (volná) práce dětí ▪ práce dětí ve dvojicích, skupinách, týmech ▪ setkávání, sdílení a interakce dětí v komunitním kruhu „na elipse“ ▪ možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématu ▪ princip práce „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“ ▪ připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály ▪ porovnávání práce podle vzorové kontroly a
<ul style="list-style-type: none"> ➤ podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá 	

➤ přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají	<p>předem stanovenými kritérii</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vedení dětí k sebehodnocení ▪ prezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatních ▪ vedení portfolia školní práce
➤ vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty	

KOMPETENCE OBČANSKÉ	
➤ respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí	<ul style="list-style-type: none"> ▪ setkávání, sdílení a komunikace dětí v komunitním kruhu „na elipse“ ▪ spolupráce dětí při vyučování ▪ společné sestavování pravidel soužití ▪ respektování domluvených pravidel ▪ prezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatních ▪ rozvoj mravních principů – respekt k druhým, k sobě, k prostředí
➤ chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu	
➤ rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka	
➤ respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zodpovědnost, vnitřní disciplína ▪ spolupráce s rodinou ▪ vlastní plánování a organizace vyučování dětí ▪ výpravy třídního kolektivu mimo školu v rámci témat k vyučování ▪ samostatný pobyt dětí na škole v přírodě ▪ propojení se životem (sledování života regionu, informace o aktuálních událostech...) <ul style="list-style-type: none"> ▪ vnímání co nejvíce smysly ▪ svobodná (volná) práce ▪ globální výchova

➤ chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zodpovědnost, vnitřní disciplína ▪ sebehodnocení, hodnocení
---	--

KOMPETENCE PRACOVNÍ	
➤ používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostatná práce na pokusech a pracovní činnosti podle zadání a návodů ▪ podíl na sestavování a respektování stanovených pravidel
➤ přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot	<ul style="list-style-type: none"> ▪ připravené prostředí a aktivní podíl dítěte na jeho utváření ▪ respekt k sobě, k druhým a k prostředí ▪ globální výchova ▪ sebehodnocení
➤ využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření	<ul style="list-style-type: none"> ▪ problémové vyučování ▪ metody RWCT ▪ vnitřní motivace ▪ svobodná (volná) práce ▪ vlastní plánování a organizace vyučování dětí
➤ orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora vlastních projektů dětí ▪ vlastní plánování ▪ propojení s realitou ▪ mravní principy ▪ práce s chybou ▪ vnitřní motivace ▪ zodpovědnost ▪ globální výchova

8.3 Začlenění průřezových témat

Rozložení a zařazení průřezových témat do předmětů a ročníků

Obsah průřezových témat je integrován do výuky nebo realizován v rámci projektů.

ČJ – český jazyk a literatura, AJ – Anglický jazyk, KV – Kosmická výchova, TV Tělesná výchova, M – Matematika, IT - Informatika

Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, environmentální výchova, mediální výchova jsou průběžně zastoupeny ve všech uvedených předmětech.

Realizace témat v projektech:

NAŠE ŠKOLA, TŘÍDA (PRAVIDLA)
UČÍME SE TŘÍDIT ODPAD
LISTNATÉ STROMY
JEHLIČNATÉ STROMY
OD SEMÍNKA KE STROMU
PTÁCI NA PODZIM
RODINA, DOMOV
MŮJ POKOJÍČEK
TRADICE V PROSINCI
PROSINEC V LESE
HODINY
STOPY VE SNĚHU
ZIMNÍ SPORTY

LIDSKÉ TĚLO
ÚRAZ, NEMOC
ZDRAVÉ ZUBY + ZDRAVÁ VÝŽIVA
JARO
STAVBA ROSTLIN
HOSPODÁŘSKÁ ZVÍŘATA
KLÍČENÍ SEMEN
TŘÍDĚNÍ ŽIVOČICHŮ
DEN ZEMĚ – SPOLEČENSTVA
DNY V TÝDNU
ROČNÍ OBDOBÍ, MĚSÍCE
LÉTO, PRÁZDNINY
BEZPEČNOST

8.4 Učební plán

8.4.1 Ročníkový

Časové dotace v jednotlivých ročnících pro jednotlivé předměty a učební plány ZŠ uvedené v kapitole 5.

8.5 Učební osnovy

8.5.1 Český jazyk a literatura

Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje v prvním až pátém ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu. Průřezová témata jsou realizována začleněním do výuky nebo formou různých dlouhých projektů.

Charakteristika předmětu

Výuka probíhá ve třídě s využitím pomůcek a počítačů s výukovými programy, dále také v žákovské knihovně a při návštěvách různých kulturních zařízení (kino, divadlo, beseda,...).

Pro čtení, psaní, mluvnická pravidla, slohový výcvik a literaturu je ve třídě připraven „jazykový materiál“, který respektuje zásady pro připravené prostředí. Se čtením, psaním a výukou českého jazyka začínají děti v montessoriovských školách již v mateřské škole a plynule pokračují ve škole základní. Učitel využívá senzitivních období, zájmu a naladění dítěte, doporučuje mu vhodné činnosti, které odpovídají schopnostem a úrovni, na které se dítě nachází.

V rámci respektování principů Montessori pedagogiky ponecháváme tam, kde je to možné, volbu výběru učiva na dítěti. Přehled výstupů tedy není v plánu okruhů učiva seřazen chronologicky nebo doplněn údaji o příslušném ročníku. Důležitější je připravenost dítěte než příslušný ročník školní docházky; děti nemusí postupovat daným jednotným pořadím činností, ale mohou si vybírat z nabídky podle svého zájmu a pracovat svým individuálním tempem. Je tedy například možné, aby se dítě, které ještě nezvládlo techniku psaní, ale umí číst, s pomocí učitele zabývalo slovními druhy nebo větnou skladbou. V případech, kdy si dítě vybere oblast, ke které nemá potřebné dílčí zkušenosti, mu učitel ukáže, které učivo si ještě předem potřebuje osvojit.

Součástí běžného života třídy je komunitní kruh, kde mají děti možnost sdělovat své zážitky, pocity a zkušenosti, diskutovat, vyjadřovat se k problémům, k pravidlům, prezentovat informace a hodnotit svou práci. Považujeme za důležité, aby se děti nebály mluvit o svých názorech a konfrontovat je s okolím. Ve škole je zajištěna možnost společné práce a tím i komunikace mezi žáky, při které se učí jeden od druhého. K trénování verbální komunikace využíváme rovněž aktuálních událostí ze života třídy, školy či Komunikace probíhá na partnerské úrovni také s učiteli a dospělými.

Děti se učí získávat informace z různých zdrojů – k dispozici je knihovna s dětskou literaturou a čítankami, slovníky (Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny, Slovník českých synonym, Slovník cizích slov), encyklopediemi, dále učebnice českého jazyka a literatury a možnost přístupu na internet. Děti pracují také podle písemných instrukcí, které doplňují materiály pro samostatnou práci dětí ve všech předmětech vyučování. Vedeme děti k obohacování slovní zásoby novými pojmy, které se učí propojovat na fakta a generalizace, porovnávat obsahy a zpracování obdobných námětů v různých textech.

Texty, se kterými děti pracují při výuce čtení, psaní, při slohovém výcviku či při práci s mluvnickými pravidly, jsou pro děti smysluplné – to znamená, že obsahují slovní zásobu z oblasti, o kterou má dítě zájem, přináší nové informace nebo podněcuje děti k fantazii a sebevyjádření. Proto je také velmi úzké propojení mezi předmětem Český jazyk a Kosmická výchova.

Psaní

Při nácviku psaní využíváme :

- hmatová písmena (psací a tiskací)
- práci s pohyblivou abecedou
- také velká tiskací písmena pro počáteční zapisování a psaní
- metodiku psaní s využitím řady písanek pro 1. ročník ZŠ
- vlastní sestavování malých sešitků s napsanými slovy, větami a texty k danému tématu (podle různých úrovní dětí)

Pro začátek psaní je velmi důležité vystihnout „explozi psaní“, kdy chce dítě samo psát. Současně s tím pokračuje zdokonalování jemné motoriky ruky, vedení ke správnému držení tužky a správnému sezení při psaní. Při osvojování nových tvarů psacích písmen jsou používána hmatová písmena. Od počátků psaní učitel respektuje vlastní rukopis jako výraz osobnosti dítěte, neopravuje se sklon písma a ani tvary písmen, pokud jsou čitelné. Důležité je, aby dítě po sobě s porozuměním napsaný text přečetlo. Od počátků psaní také vedeme děti k zapisování si svých myšlenek, názorů a informací.

Dítě souběžně s nácvikem psacích písmen může používat k písemným sdělením velká tiskací písmena tak dlouho, jak potřebuje. Texty může psát na počítači. Pokud dítě čte psací písmena, ale má grafomotorické obtíže, pracuje také s pohyblivou psací abecedou, slovy a větami napsanými psacím písmem.

Chyby v psaném textu dítě opravuje samo nebo s pomocí učitele podle vzoru, učitel opravuje pravopis až po zvládnutí příslušného pravidla.

Práce s chybou

Práce s chybou je jedním ze specifických principů pedagogiky Montessori. Při opravování písemných textů se řídíme těmito pravidly:

- zpočátku píší děti foneticky a gramatické chyby se neopravují
- pravopis u pravopisných cvičení se opravuje po probraných gramatických jevech
- pravopis slohových cvičení a vlastních textů dětí se opravuje až od 3.- 4. třídy
- učitel nevpisuje do textu dítěte, korekturu píše do okraje - místa na opravy
- opakující se chyby si dítě může zapisovat do své vlastní kartotéky
- ke kontrole chyb dítě používá porovnání své práce se „vzorem - KONTROLOU“
- ke vzájemné kontrole chyb a opravě je využívána pomoc mezi spolužáky

Způsoby označení a opravování chyb:

Učitel chyby neopravuje - ale označuje, kde je v textu chyba a dítě si správné řešení a opravu provede samo. Učitel pro upozornění na chybu může použít například obyčejnou tužku – výrazným způsobem zapisuje pravidlo (podle potřeby správné řešení), které si má dítě zapamatovat. Označení chyby je přizpůsobeno úrovni dítěte a množství pravopisných jevů v textu:

- učitel označuje počet chyb na stránku a nechá dítě chyby vyhledat (porovnat se vzorem) a znovu předat ke kontrole učiteli
- učitel označuje počet chyb na řádek a nechá dítě chyby vyhledat (porovnat se vzorem) a znovu předat ke kontrole
- učitel označí slovo a nechá dítě chyby vyhledat
- učitel označí přímo chybu, dítě ji samo opraví

Sloh, psané texty

Pro rozvoj psaných textů:

- mají děti možnost psát to, co jim dělá radost – fantazie, vlastní zážitky, texty k tématům z projektů, vysvětlování odborných koníčků....
- využíváme všech událostí - píšeme krátké zpětné vazby k tomu, kde jsme byli, co se nám líbilo, využíváme potřeby a nápady dětí

- vedeme děti také k přehlednému, výstižnému a věcnému písemnému záznamu
- využíváme zápisy do třídní kroniky
- tolerujeme fonetické psaní počátečních prací
- se děti učí zapisovat své texty také na počítači
- některé děti potřebují více pobídnout, motivovat a pomoci (návodem, osnovou, literárním textem, obrázky...)

Při prezentaci písemných projevů děti:

- po seznámení se se zpracováním tématu spolužáky získávají zkušenosti, jak se dá text ještě napsat jinak
- získávají při čtení svých textů před ostatními dovednost prezentace
- se učí ocenit práci druhých a doporučit vylepšení
- poznají, že je důležité si pro přehlednost a rychlou orientaci svůj text uspořádat a připravit vlastním způsobem, aby jim sloužil jako podklad také k mluvenému projevu
- se seznámí s různými způsoby uspořádání textů (každý má svůj vlastní způsob zpracování, který mu vyhovuje nejlépe)
- mají více autentických příležitostí rozpoznat chyby v mluveném projevu a uvědomit si správnou výslovnost

Při společné prezentaci prací dětí učitel ohleduplně přistupuje k nesmělým dětem.

Mluvnická pravidla:

Ke každému pravopisnému a mluvnickému pravidlu (podle přehledu mluvnického učiva v záznamových mapách) připravujeme materiál pro individuální práci dětí. Pomocí materiálu dítě nové pravidlo pochopí, procvičí si jeho pravopis a upevní pomocí dalších textů (nejlépe k tématu z oblasti Kosmické výchovy). Učitel každý materiál dítěti před prací předvede, naučí ho s ním pracovat, případně mu pomáhá podle jejího individuální potřeby. K učení využíváme také vzájemnou pomoc spolužáků.

Pravopis a slovní zásobu děti trénují a procvičují hlavně při psaní vlastních textů. Důležité je zařazovat takové činnosti, kde budou děti často a rády psát. Děti se by měly pochopit, že je třeba psát pravopisně správně proto, aby bylo jejich psaní srozumitelné a zaujalo čtenáře.

Diktovaný text si děti mají možnost opět samy porovnat se vzorovým textem, vyhledat a opravit chyby.

Materiál pro seznámení dětí s mluvnickými pravidly pro individuální práci dětí má splňovat tato kritéria:

- respektuje individuální práci dítěte - vlastní tempo, přizpůsobení obtížnosti
- materiál je určen k řešení jednoho problému
- má smysluplný obsah
- umožňuje vlastní kontrolu dítětem - porovnání se vzorem, vyhledání vlastních chyb, oprava chyb
- je esteticky zpracován - snadná manipulace, vhodné obrázky, velikost písma, barevné rozlišení, uložení, trvanlivý materiál
- je uložen na přístupném místě
- osvojené pravidlo dítě procvičuje ve vlastních textech (tvoření vět, příběhu, básničky....)
- pomocí materiálu dítě postupuje od praktického užívání jazyka k pojmům a definicím

Literární výchova

Pro nácvik čtení využíváme:

- spontánní čtení od MŠ (slova s předměty a obrázky)
- čtení od známých hlásek k přečtení celého slova
- smysluplné texty (například k projektům z oblasti Kosmické výchovy)
- možnost vlastního neřízeného čtení z připravené knihovny během vyučování

Od počátků čtení respektujeme zájem dítěte o knihu, i když je to zpočátku jen listování, prohlížení a letmé čtení některých vět. Prvotním cílem je, aby děti rády četly texty a celé knihy. Důležité je, aby dítě mělo možnost vypravovat a sdílet své čtenářské zážitky s vrstevníky a dospělými. Postupně vedeme děti k větší zkušenosti při četbě – aby se naučily o tom, co čtou, přemýšlet, porovnávat se čteným obsahem své vlastní zkušenosti a zážitky, poznávat, co jim četba přináší a čerpat z textů nové informace. Součástí připraveného prostředí k četbě je vytvoření atmosféry, kde děti čtou s chutí, nebojí se navzájem a pro sebe psát o tom, co čtou, jak se jim to líbí a proč.

Ve třídě je prostor pro individuální četbu dětí. Neklademe důraz na hlasité čtení před celým kolektivem, ale na zaujetí dítěte četbou. Hlasité čtení využíváme k prezentaci textu ze společné (či individuální) práce dětí. K prezentaci literárních interpretací, dramatizace a čtení vlastních literárních textů dětí využíváme rodičovské publikum a významné dny či slavnosti. Pravidelné čtení a sdílení četby důrazně doporučujeme také rodičům s dětmi doma.

S literárními druhy a autory seznamujeme děti v souvislosti s ukázkami textů a knih. Využíváme autentických prožitků dětí – povídání o přečtených knihách a textech, vyprávění o navštíveném divadelním představení, nápady na hraní divadla, psaní básní a jejich recitace, vydávání sborníků dětské literární práce, povídání o filmech podle literární předlohy apod.

Výběr literárních textů je vhodné vztahovat k tématům Kosmické výchovy, která jsou právě aktuální.

Oblasti literární výchovy:

- individuální četba - podle zájmu a výběru dětí, doporučené texty učitelem, zadané texty ke společnému tématu
- sdělování obsahu přečteného textu, vlastního vnímání čteného textu a sdílení svých čtenářských zážitků mezi dětmi
- seznámení s nejznámějšími autory dětské literatury - spisovateli a básníky
- porovnávání zpracování jednoho tématu - různými autory, v různých obdobích historie, různými literárními styly
- filmové zpracování literárních předloh

Záznamy o práci dítěte

Dokončené a zvládnuté okruhy učiva a úkoly si děti s pomocí učitele zaznamenávají a označují časovým údajem do přehledu mluvnického učiva v záznamových mapách, který je dětem srozumitelný a ukazuje další nabídku a úkoly.

Slohové práce, vlastní písemné záznamy a texty, písemné zpracování informací k různým tématům, dokončené pracovní materiály, kontrolní testy, pracovní sešity a brožurky atd. si každé dítě zakládá celý školní rok do svého portfolia.

Výuka žáků se specifickými vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných je zabezpečena a probíhá podle předem daných pravidel (viz. Charakteristika školního vzdělávacího programu).

V předmětu Český jazyk a literatura jsou realizována tato **průřezová témata**:

- o Osobnostní a sociální výchova

- Výchova demokratického občana
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova.

Naplnění očekávaných výstupů předmětu Český jazyk a literatura realizujeme pomocí těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

- připravené prostředí s jazykovým materiálem, který dítě používá v rámci svých individuálních možností a potřeb
- rozdělení učiva na dílčí kroky
- respektování časové dotace, výběru místa a spolupráce dětí
- společné aktivizující práce ke čtení, psaní, práci s textem, sebevyjádření, rozvíjení slovní zásoby a komunikačních dovedností
- různorodé metody a způsoby práce dětí s textem

Při výuce respektujeme principy vzdělávání podle M. Montessori a zároveň realizujeme klíčové kompetence:

- kompetence k učení (např. práce s informacemi: slovníky, encyklopedie, specifické pomůcky; výběr vhodných textů, práce s chybou, smysluplné činnosti, organizace a plánování další práce,...)
- kompetence komunikativní (např. komunitní kruh – aktivní naslouchání, sdílení, respektování mluvčího, diskuse, prezentace, vypravování, otázky, komunikace dětí mezi sebou, společné sestavování pravidel, formulace myšlenek, kultivovaný projev – ústní i písemný, doporučení,...)
- kompetence k řešení problémů (např. kritické posouzení přečtených textů, třídění, porovnávání jevů, samostatné vyhledávání informací,...)
- kompetence sociální a personální (např. setkávání, sdílení a interakce v komunitním kruhu, vlastní kreativní způsob zpracování úkolu, bezpečné prostředí ke sdělování názorů a pocitů, ocenění, doporučení,...)
- kompetence občanské (např. budování pozitivního postoje ke kulturnímu dědictví, k tradicím, respekt k názorům ostatních, zapojení se do kulturního dění,...)
- kompetence pracovní (např. dodržování pravidel při práci s pomůckami, příprava a realizace vystoupení pro rodiče,...).

Tematický celek: KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> • doplňování chybějících slov (vět) v textu • práce podle návodu s materiály a pomůckami • práce podle zadání na úkolech v pracovních sešitech • porovnání vypracované úlohy (textu) se „vzorovým materiálem“	1. období (1.-3. ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti ➤ Porozumí písemným nebo mluveným projevům přiměřené složitosti ➤ V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	KV, INF

<ul style="list-style-type: none"> vyhledání informací v textu podle zadáných kritérií tiché čtení informací, literárního a odborného textu hlasité čtení informací a odborného textu pomoc a rada spolužákovi se zadáním úkolu prezentace vlastních textů před kolektivem práce podle plánu 	2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas 	
<ul style="list-style-type: none"> psaní velkých tiskacích písmen psaní psacích písmen opis, přepis psaní slov, vět psaní číslic 	1. období (1.-3. ročník) <ul style="list-style-type: none"> Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním 	KV, M
<ul style="list-style-type: none"> formulace otázek k textu záznam informace k prožité aktivitě (exkurze, výlet, film, beseda....) zkrácení připraveného textu se zachováním smyslu tvorba vlastních „sešitků“ s nejdůležitějšími informacemi na dané téma vyhledávání a zapisování informací z textu podle zadáných kritérií třídění pojmů a krátkých textů k daným okruhům zápis vlastních názorů 	1. období (1.-3. ročník) <ul style="list-style-type: none"> Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení 2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává 	KV (VV), INF
<ul style="list-style-type: none"> výběr vhodného textu z několika možností formulace otázek ke sdělení, prezentaci spolužáků, k besedě na určité téma posuzování, zda je zadání pro práci dostatečně formulované, návrh úpravy a doplnění formulací doplňování dalších informací k dané otázce (tématu) porovnávání informací na základě přesnosti 	2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení 	KV, INF
<ul style="list-style-type: none"> volba správné odpovědi odpovědi na zadané otázky vyprávění (ve dvojici, ve skupině, v komunitním kruhu) nacházení odlišností v obsahu několika sdělení 	1. období (1.-3.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev 2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Reprodukuje obsah přiměřeně 	KV (VV), INF

<ul style="list-style-type: none"> • předávání informací • prezentace informace podle zadaných kritérií 	složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	
<ul style="list-style-type: none"> • naslouchání a respektování mluvčího • podílení se na sestavení společných pravidel a společného programu, na volbě společného postupu • věcné a srozumitelné zapojení se do diskuse • řešení vhodným verbálním způsobem konflikt se spolužákem, pomoc jiným spolužákům při řešení konfliktu • zanechání vzkazu na záznamníku na zadané téma • efektivní a věcné telefonování 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru 2. období (4.-5.ročník) ➤ Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	KV
<ul style="list-style-type: none"> • vyhledání reklamy, inzerátu podle zadaných kritérií • tvorba vlastní reklamy, zápis inzerátu • prezentace vlastních výrobků při určité příležitosti • vyhledávání klíčových slov v textu • úprava textu tak, aby zdůrazňoval klíčová slova (hlasem, přidáním či ubráním slov ve větě, pořadím slov ve větě) • pravdivost informací z reklamy 	2. období (4.-5.ročník) ➤ Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	KV (VV), HV, INF
<ul style="list-style-type: none"> • blahopřání k výročí, úspěchu • diktát textu k zápisu spolužákům se správnou intonací • sdělování a vypravování přiměřeným tempem, hlasitostí a slovní zásobou • srozumitelné doporučení textu, knihy, filmu, výletu... • ocenění a doporučení k prezentaci práci spolužáka • srozumitelná prezentace vlastní práce • hlasité čtení textu s vyjádřením přímé řeči • respektování pravidel diskuse • používání správné intonace při kladení otázek • zapojení se do dramatizace (hraní divadla) • pozitivní komunikace se spolužáky a dospělými • obhajování vlastního názoru (přesvědčivost, vhodná forma) 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru ➤ Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích 2. období (4.-5.ročník) ➤ Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	KV (VV),

<ul style="list-style-type: none"> • uplatňování spisovného jazyka při omluvě, blahopřání, ocenění, v komunitním kruhu, při prezentaci vlastní práce, při komunikaci ve skupině v rámci vyučování • využívání příležitostí rozpoznat chyby v mluveném projevu při společné prezentaci a uvědomování si spisovné výslovnosti • správná výslovnost shluku souhlásek a párových souhlásek 	<p>1. období (1.-3. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou a nedbalou výslovnost <p>2. období (4.-5.ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace 	KV
<ul style="list-style-type: none"> • práce s Pravidly českého pravopisu a Slovníkem spisovné češtiny • tvorba prezentačního materiálu k určitému tématu (například: plakát, bulletin, pozvánka) • sestavení vlastního textu – volné psaní, dopis (adresa), vypravování, zpráva, oznámení, popis • uvědomování si, že „kódem“ ke srozumitelnosti textu je pravopis a spisovná výslovnost, pořadí slov ve větě a pestrá slovní zásoba 	<p>2. období (4.-5.ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry 	KV
<ul style="list-style-type: none"> • řazení obrázků v dějovém sledu a vypravování příběhu • doplňování textů k obrázkům v dějové posloupnosti • sestavování vět a textů v dějové posloupnosti • zápis své činnosti do deníku • zápis do třídní kroniky • postup práce • sestavení osnovy k vybranému textu • sestavení osnovy k vlastnímu textu • psaní vlastního textu podle dané osnovy • sestavení osnovy a podle ní vymýšlení textu 	<p>1. období (1.-3. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh <p>2. období (4.-5.ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti 	KV (VV),
<p>1. Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace - kreativita Sociální rozvoj – komunikace</p> <p>2. Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola</p> <p>6. Mediální výchova Produktivní činnosti – tvorba mediálního sdělení</p>		

Tematický celek: JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> • správné čtení a psaní dlouhých a krátkých samohlásek • hláska, písmeno, slabika, slovo, věta • dělení slov • slabikotvorné r, l • rozdělení hlásek (samohlásky, souhlásky, dvojhlásky) 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	KV (VV, HV)
<ul style="list-style-type: none"> • druhy vět • pořadí slov podle zamýšleného druhu věty • užívání různých druhů vět ve vlastním textu • správná intonace při čtení 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	KV (HV)
<ul style="list-style-type: none"> • y/i po měkkých a tvrdých souhláskách • pravopis cizích slov • slabiky dě/tě/ně/bě/pě/vě/mě v běžných slovech • ú/ů • velká písmena na začátku věty • velká písmena u vlastních jmen • párové souhlásky 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	KV
<ul style="list-style-type: none"> • mnohoznačná slova • slova opačného významu (různé slovní druhy) • synonyma • výběr vhodných slov do písemného textu • význam slov použitím ve větě • slova nadřazená a podřazená • práce se slovníkem synonym • vyhledávání významu slova ve slovníku • abeceda • slova příbuzná 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná 2. období (4.-5.ročník) ➤ Porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	KV (VV, HV)
<ul style="list-style-type: none"> • předpona a přípona, kořen slova • slova příbuzná • tvary slov • pravopis y/ý v příbuzných slovech vyjmenovaných slov • psaní ě/je v kořenech slov 	2. období (4.-5.ročník) ➤ Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	KV

<ul style="list-style-type: none"> • psaní předpon s/z/vz • psaní předpon typu roz-, bez-, od-, před- .... • psaní zdvojených souhlásek v běžné slovní zásobě 		
<ul style="list-style-type: none"> • slovní druhy za použití symbolů slovních druhů • podstatná jména (názvy osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů) • správné tvary slov (výběr z více možností) • rozpoznání a oprava chybných tvarů slov • slovesné kategorie (osoba, číslo, způsob, čas) • skloňování (pád, číslo, rod, vzor) • skloňování číslovek • spisovné tvary a nespisovné tvary v mluveném projevu 	1. období (1.-3. ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru ➤ Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost 2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu 	KV
<ul style="list-style-type: none"> • užívání spisovného jazyka v adekvátních situacích • rozpoznání nespisovného jazyka ve slyšených projevech • užívání správných tvarů podstatných jmen, přídavných jmen, sloves a číslovek v mluveném projevu • slova citově zabarvená 	1. období (1.-3. ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves 2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary 	KV (HV)
<ul style="list-style-type: none"> • přísudek a podmět • nevyjádřený, holý, rozvitý, několikanásobný podmět • slovesný, jmenný přísudek • shoda přísudku s podmětem • porovnávání úplnosti sdělení, doplňování vhodných větných členů 	2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty 	KV
<ul style="list-style-type: none"> • dvojice větných členů • souvětí a věta jednoduchá • zařazení souvětí do vlastního písemného projevu 	2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí 	KV
<ul style="list-style-type: none"> • spojovací výrazy (slov, vět) • čárky v souvětí před běžnými spojovacími výrazy • smysluplnost spojovacích výrazů 	1. období (1.-3. ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Spjuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy 2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je 	KV

	obměňuje	
<ul style="list-style-type: none"> • užití vyjmenovaných a příbuzných slov ve vlastním textu • korekce textu 	2. období (4.-5.ročník) ➤ Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	KV
<ul style="list-style-type: none"> • dvojice větných členů a jejich grafické značení • rozvíjení větných členů, slovosled • přímá řeč, uvozovací věta • přímá řeč a uvozovací věta ve vlastním textu 	2. období (4.-5.ročník) ➤ Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	KV

Tematický celek: LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> • ilustrace k vyslechnutému textu • ilustrace k přečtenému textu • sdělení vlastního názoru na přečtený text (knihu) v komunitním kruhu • zápis vlastního názoru na přečtený text • zápis záznamu o přečtené knize podle osnovy (opis názvu a autora, hlavní postavy, místo a čas děje, stručný zápis obsahu, komentář k četbě) • doporučení přečteného textu (knihy) ostatním • porozumění čtenému textu, formulace základní myšlenky • porozumění veršům básní 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Vyjadřuje své pocity z přečteného textu 2. období (4.-5.ročník) ➤ Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	KV (VV, HV)
<ul style="list-style-type: none"> • nadpis • pokračování a konec příběhu • obsah textu • zápis krátkého textu k vybranému obrázku • zápis krátkého textu k danému tématu • zápis krátkého textu s použitím klíčových slov • vlastní rýmováčka, básnička, pohádka, příběh na dané téma 	1. období (1.-3. ročník) ➤ Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 2. období (4.-5.ročník) ➤ Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	KV (VV, HV)
<ul style="list-style-type: none"> • poezie, próza a divadelní hra • rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, povídka, bajka, pověst, divadelní scénář, vtip, reklama 	2. období (4.-5.ročník) ➤ Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	KV (VV, HV), INF

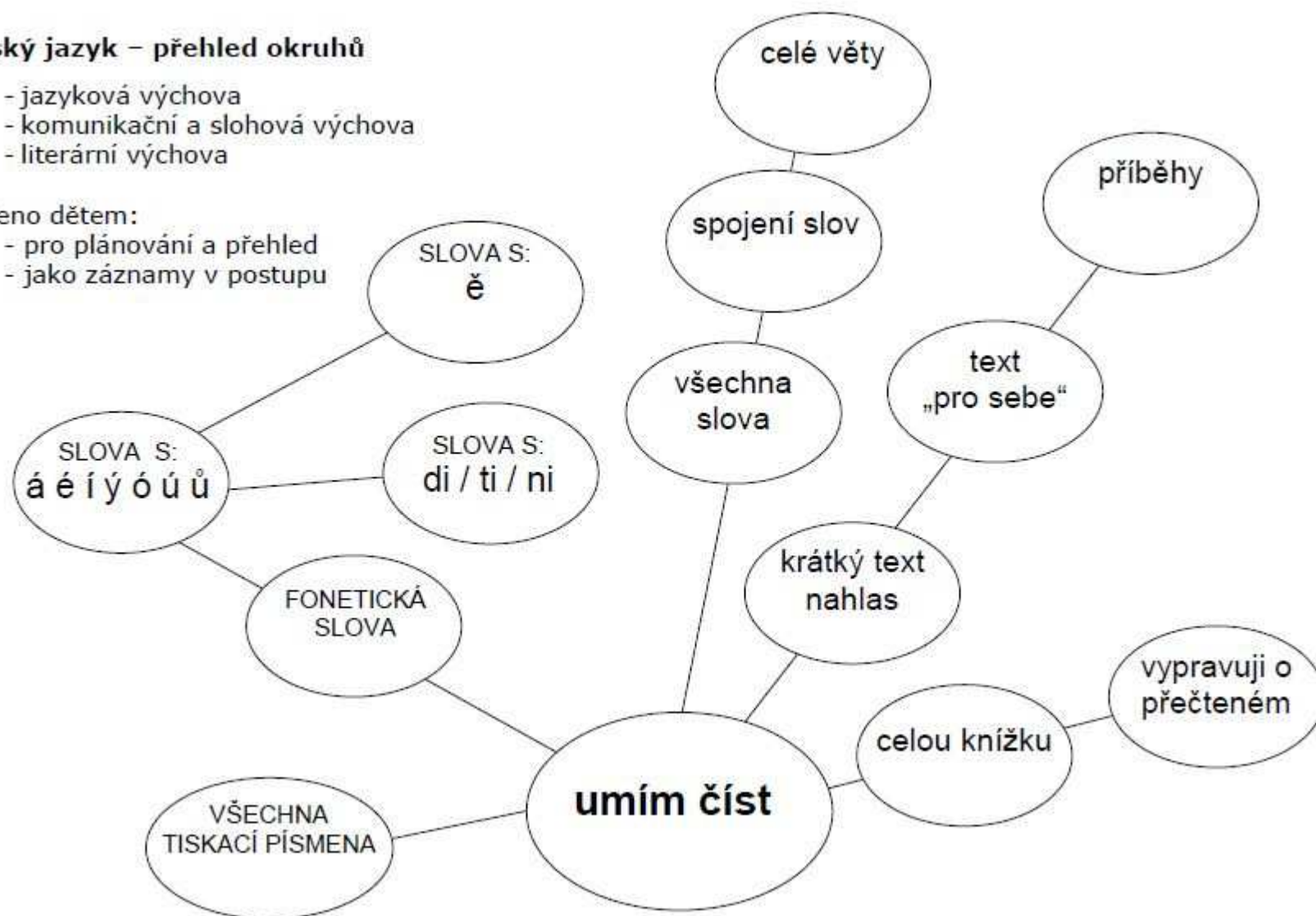
<ul style="list-style-type: none"> • slovník, encyklopedie, učebnice, návod, naučný text, odborný text 		
<ul style="list-style-type: none"> • základní literární pojmy: text, autor, ilustrátor, nakladatelství, obsah, rejstřík, próza, kapitola, poezie, verš, rým, sloka, rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, povídka, bajka, pověst, divadelní scénář, vtip • autoři dětské literatury • rozpoznávání literárních žánrů (dobrodružný, historický, o přírodě, příběhy ze života dětí, naučný, sci-fi, pohádka) 	<p>1. období (1.-3. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku ➤ Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění <p>2. období (4.-5. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy 	KV (VV, HV)
<p>1. Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj - kreativita</p> <p>4. Multikulturní výchova - lidské vztahy</p> <p>6. Mediální výchova Receptivní činnosti - kritické myšlení a vnímání mediálních sdělení - stavba mediálních sdělení</p>		

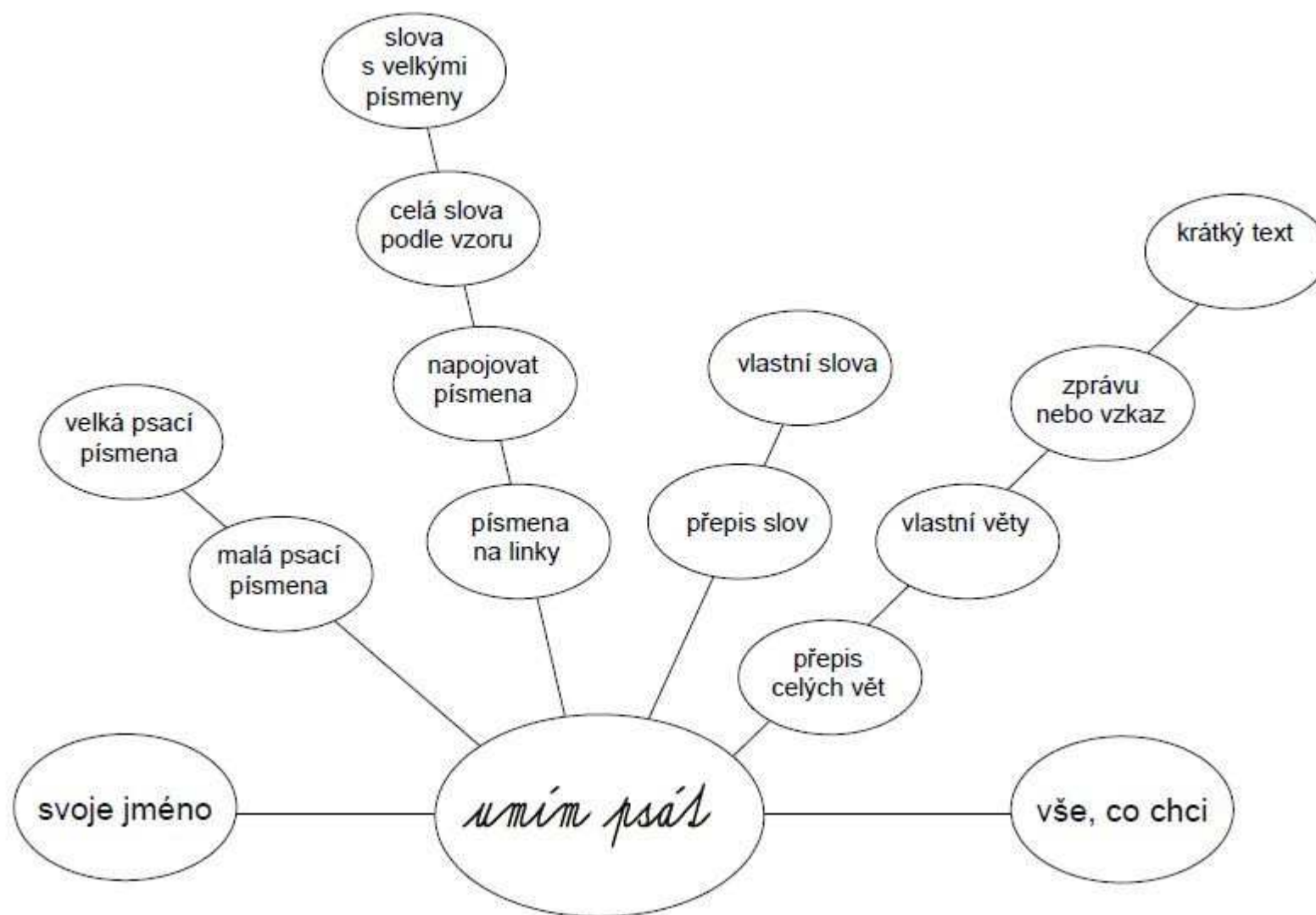
Český jazyk – přehled okruhů

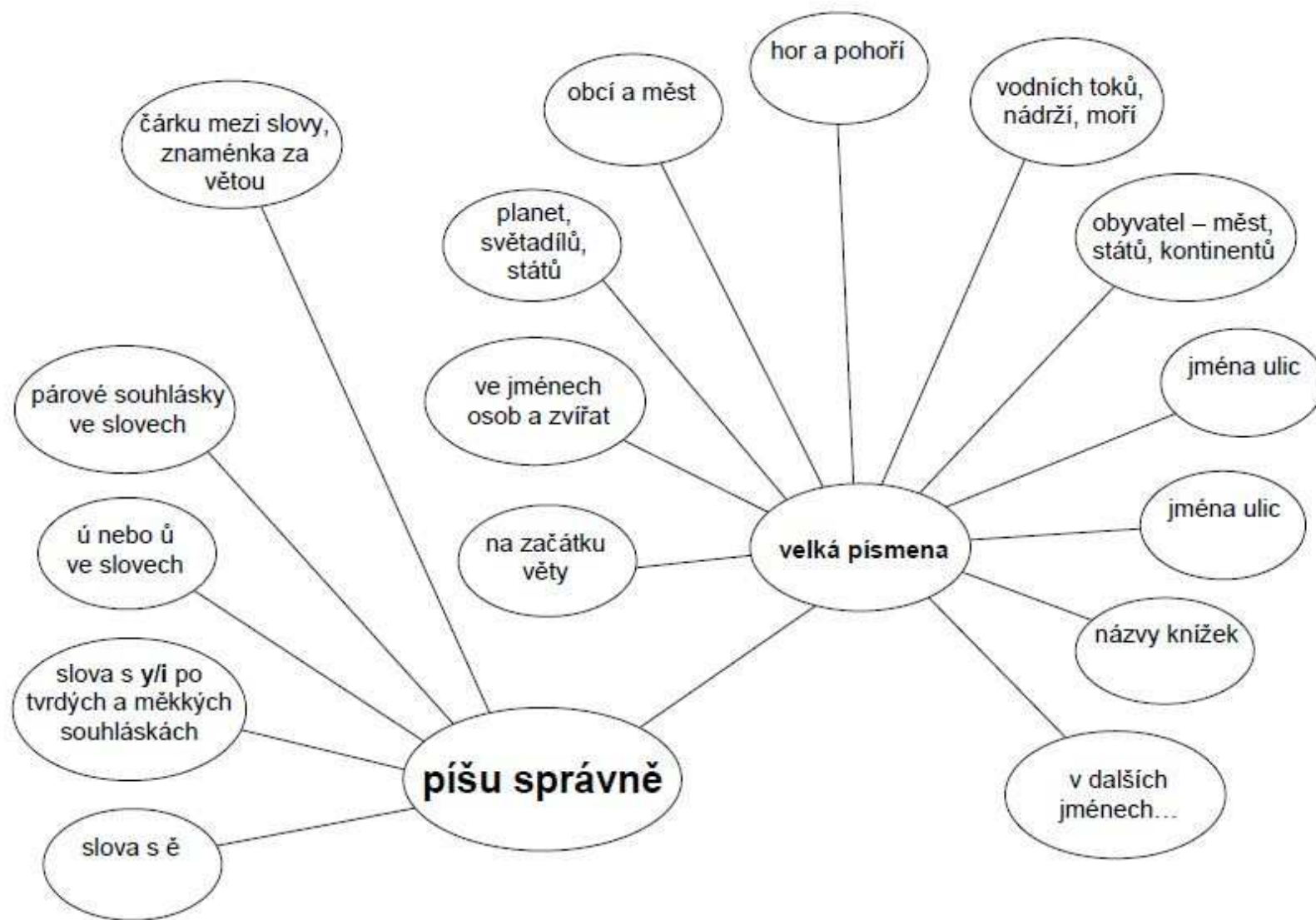
- jazyková výchova
- komunikační a slohová výchova
- literární výchova

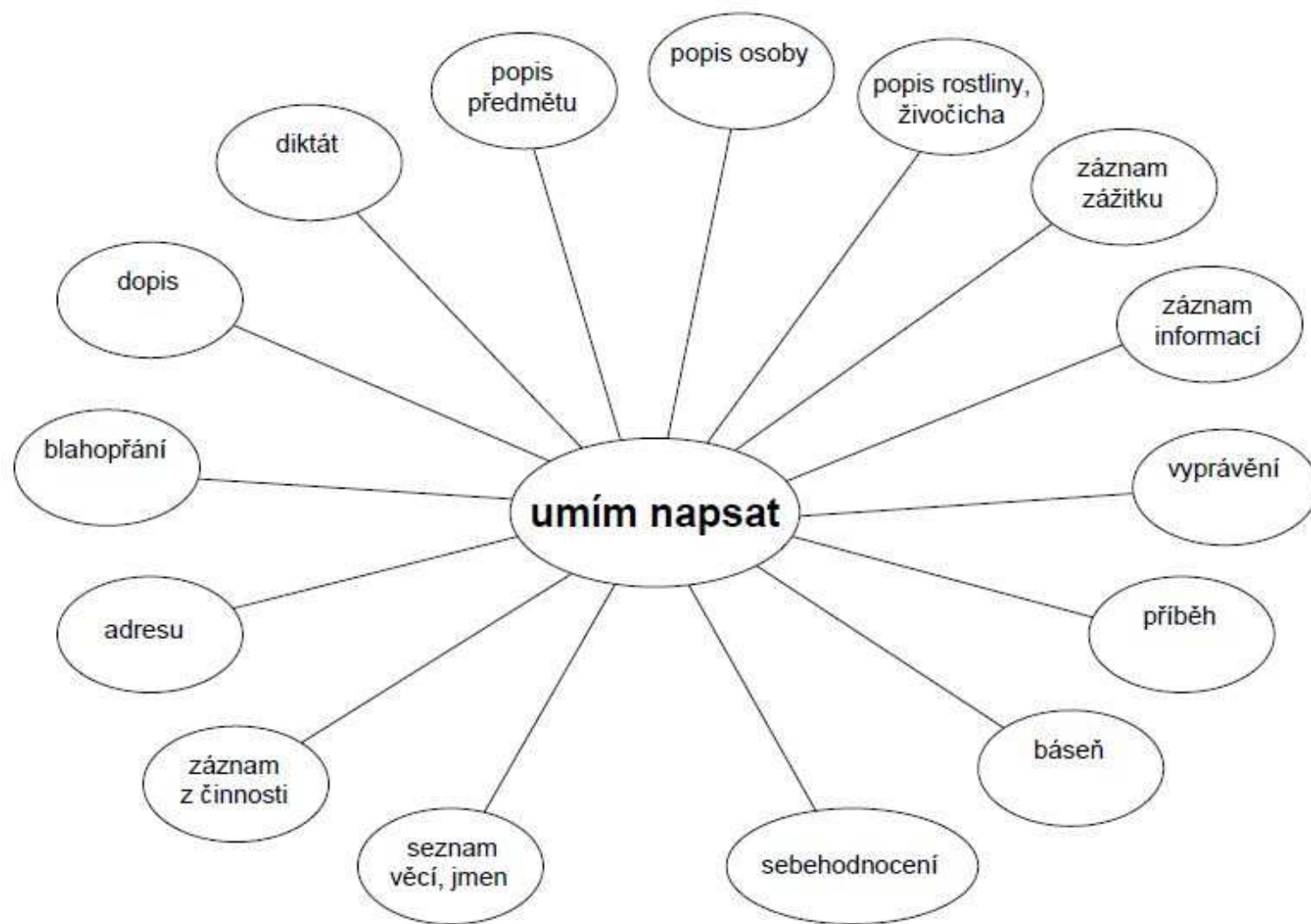
Určeno dětem:

- pro plánování a přehled
- jako záznamy v postupu

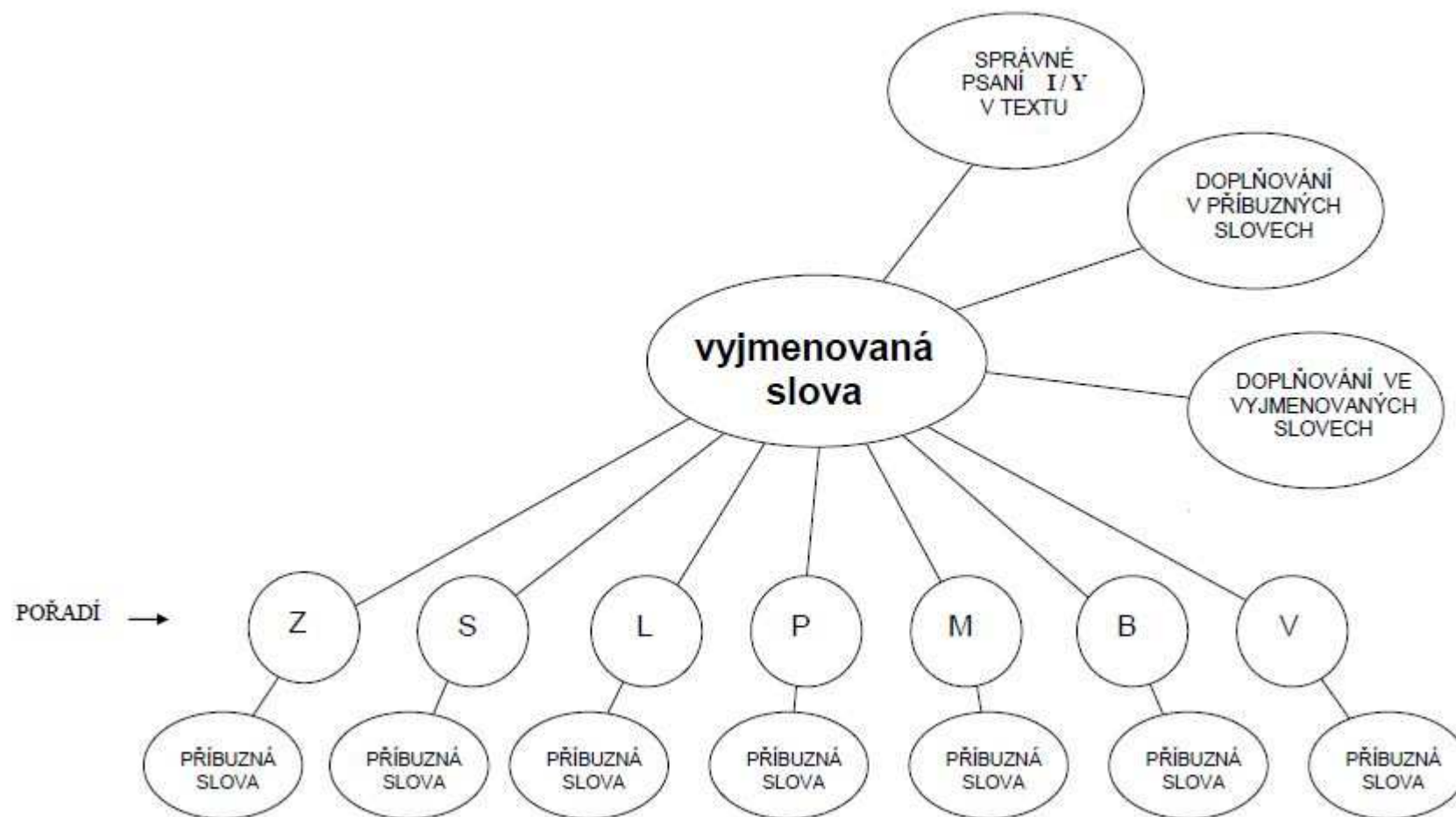

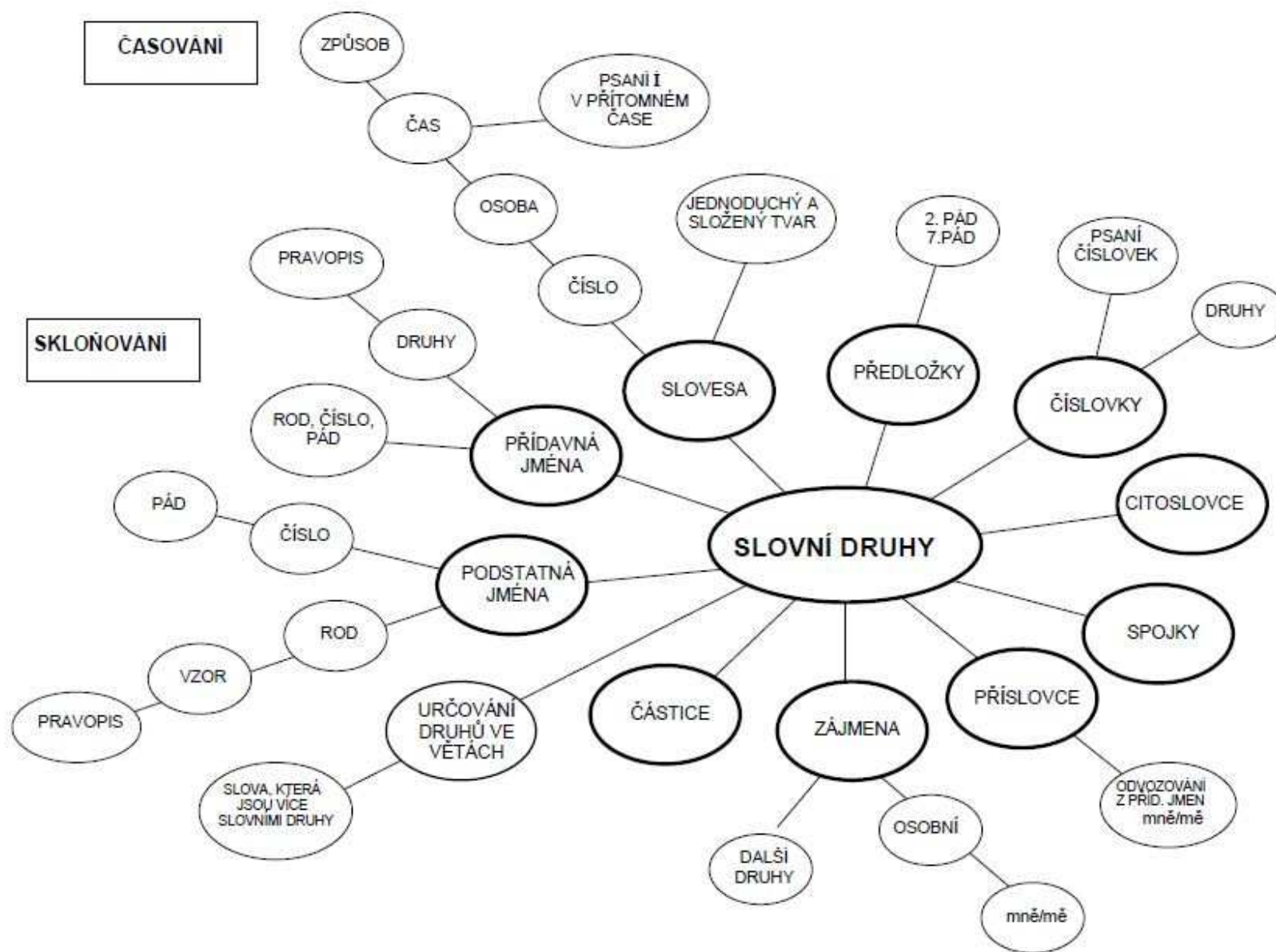

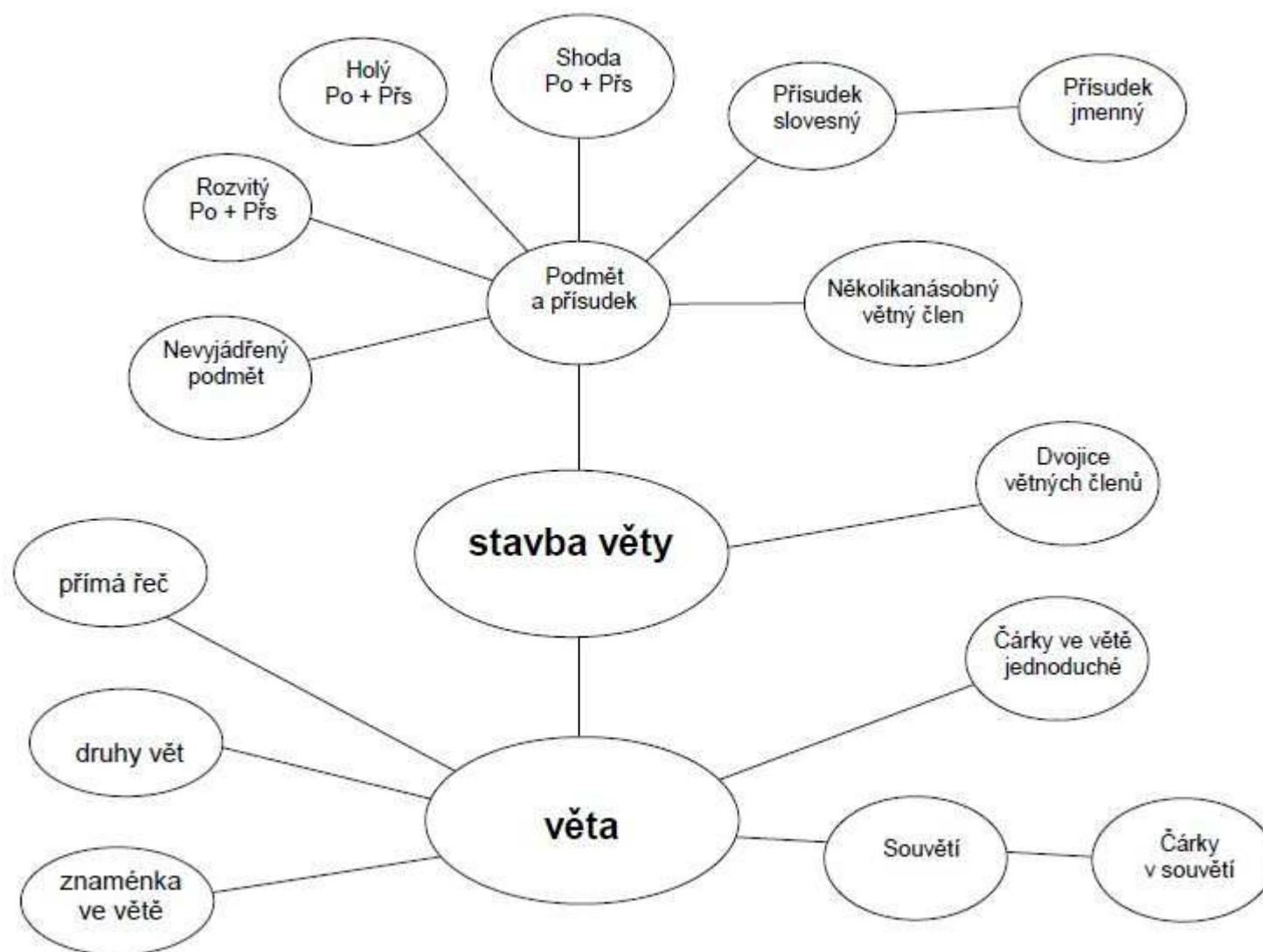

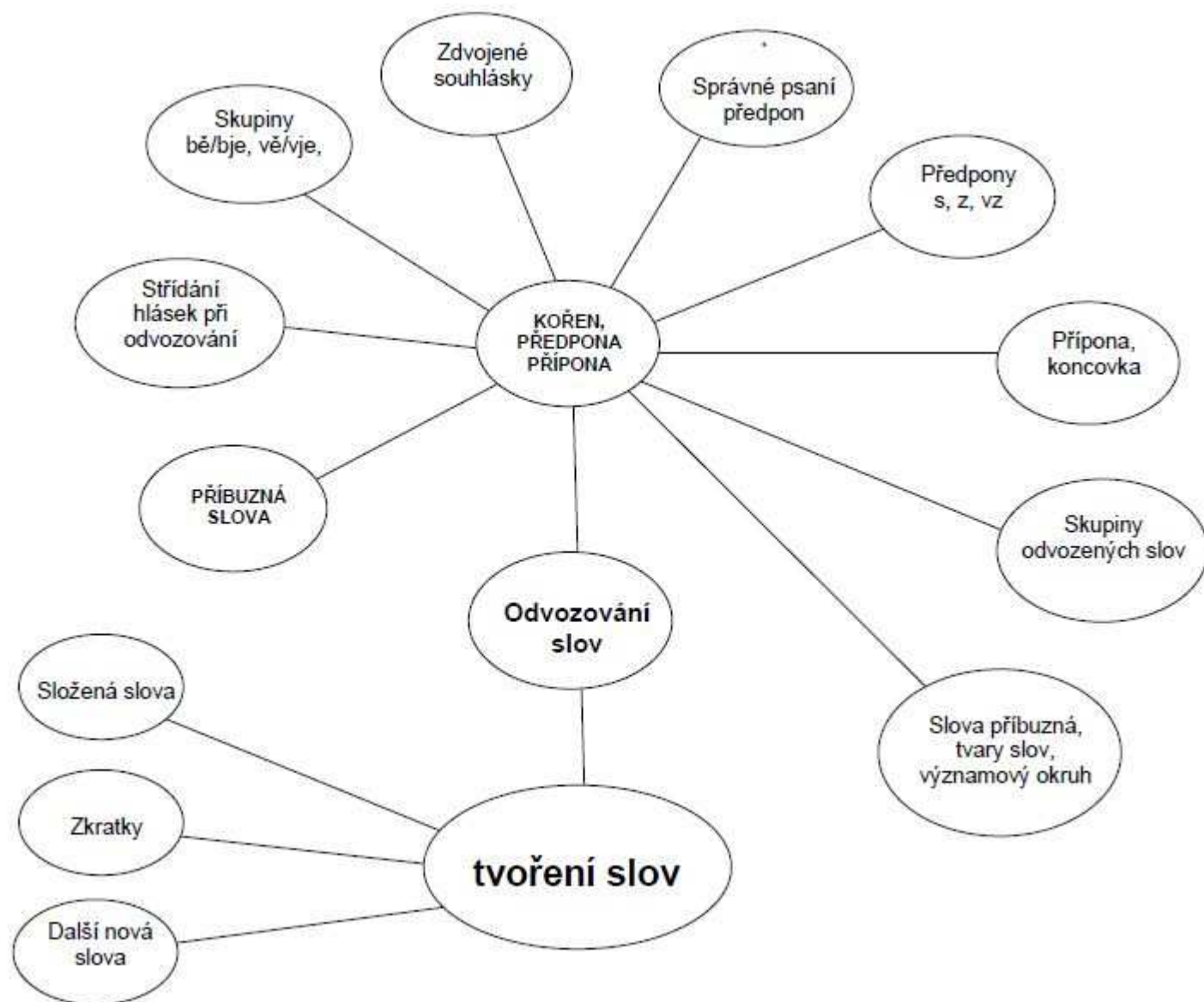

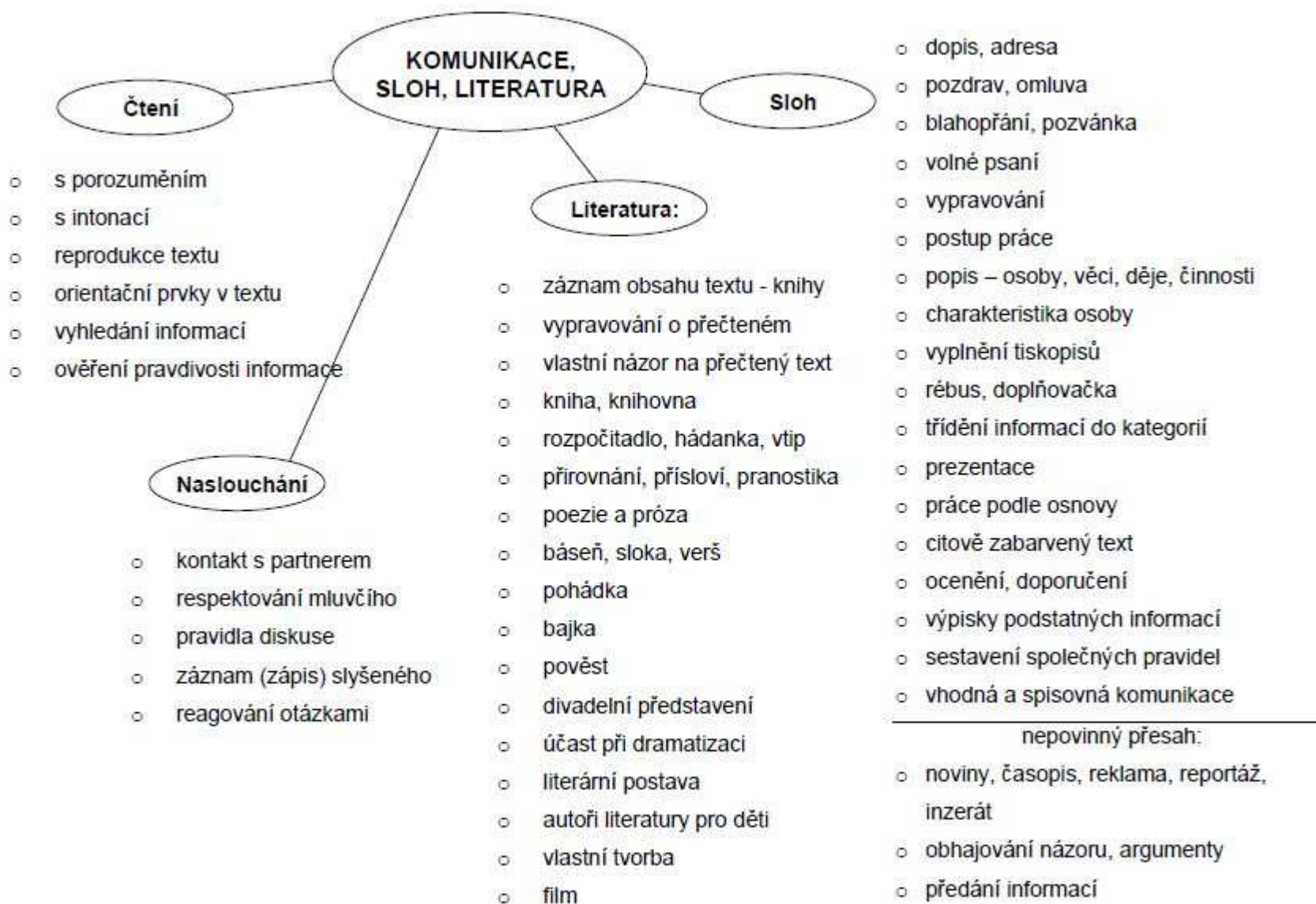

8.5.2 Anglický jazyk

Osvojení cizího jazyka jako nástroje dorozumívání je v Montessori škole velmi důležité. Výchova k míru předpokládá uvědomění si potřeby mezinárodní spolupráce, komunikace. Žáci si mají uvědomit význam osvojení cizího jazyka v tomto procesu. Žáci mají získat:

- zájem o studium cizích jazyků,
- osvojit si zvukovou podobu cizího jazyka, později i grafickou podobu,
- rozvíjet řečové a komunikační dovednosti.

Ústní osvojování jazyka je založeno na písničkách, hrách, říkankách a krátkých básničkách, na vyprávění příběhů. Žák prožívá zvukovou podobu znění a rytmus jazyka. Krátké rozhovory o tom, co se ve škole učí v hlavním vyučování a dalších předmětech. Spontánně si žák osvojuje také prvky mluvnické stavby jazyka, neboť mluvení také zahrnuje základní gramatické struktury. Některé z těchto struktur žáci i záměrně nacvičují již v prvních třech letech. Užívají je, aniž si uvědomují, že se jedná o gramatické jevy, což odpovídá mateřskému pojetí ovládnutí jazyka v předškolním období. Žák si osvojuje přítomný čas včetně průběhového, jednotné i množné číslo podstatných jmen, osobní a ukazovací zájmena, minulý čas. Z počátku se tak děje na jednoduchých textech, které se již dříve učili ústně. Na četbu navazují krátké rozhovory. První písemná cvičení mají za úkol upevňovat grafickou podobu slov. Jsou to diktáty a krátká sdělení reprodukována podle paměti. K tomu učitel volí vhodný text.

Obsah vyprávění a konverzace je dán bezprostředním světem dětí (žáků) a jeho prožíváním:

- příběhy (škola, domov, rodina, jídlo, oděv, roční období, prožívání volného času, datum),
- seznamování se s poměry v zemi "cizího jazyka", jednoduché reálie, písničky a říkadla, jednoduché básně,
- jednoduché a často se vyskytující nepravidelnosti, přivlastňovací pád,
- množné číslo podstatných jmen, určitý a neurčitý člen,
- různé druhy zájmen,
- různé, zejména řadové číslovky, předložky a spojky,
- činný rod slovesa v přítomném, budoucím a minulém čase, různá nepravidelná slovesa,
- otázka, zápor, příkaz, zákaz,
- jednoduchý pořádek slov.

Obsah učiva a získané vědomosti v anglickém jazyku je shodný s ŠVP školy.

Očekávané výstupy oboru Anglický jazyk na konci 2. období

TEMATICKÉ OKRUHY

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
<ul style="list-style-type: none"> - žák pozdraví, rozloučí se, představí se - umí se zeptat, jak se kdo jmenuje - pojmenuje základní členy rodiny, základní	1. <u>Člověk</u> <ul style="list-style-type: none"> - já - rodina

<ul style="list-style-type: none"> části lidského těla - rozlišuje jednotlivá zaměstnání - seznamuje se s osobními zájmeny - reaguje na jednoduché pokyny učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - tělo - zaměstnání
<ul style="list-style-type: none"> - žák počítá od 0 do 1000 - zeptá se na počet - zná základní barvy - pojmenuje předměty kolem sebe - pojmenuje základní hračky a pomůcky - zeptá se na věci kolem sebe - žák se zeptá a odpoví na otázku „Kde je ...?“ 	2. Škola <ul style="list-style-type: none"> - budovy - třída - pomůcky - barvy - čísla do 1000, základní matematické operace - základní geometrické útvary
<ul style="list-style-type: none"> - pozná nejznámější zvířata a jednoduše popíše jejich vzhled, zeptá se na potřebné informace (Is it .....?) - vyjmenuje domácí zvířata - rozezná základní stromy a rostliny a jejich charakteristické části 	3. Příroda <ul style="list-style-type: none"> - fauna - flóra - neživá příroda - počasí
<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje základní části oblečení, předměty denní potřeby, nábytek - seznámí se s vazbou „There is, there are“ - jednoduše popíše své okolí 	4. Naše okolí <ul style="list-style-type: none"> - hračky - oblečení - sporty - předměty denní potřeby - nábytek
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje jednotlivé dny v týdnu a roční období - rozezná měsíce v roce - umí základní hodiny - pojmenuje části dne - seznámí se základní slovní zásobou týkající se jednotlivých významných svátků - charakterizuje jednotlivá roční období - vypráví o svém denním programu - formuluje své cíle a plány 	5. Čas <ul style="list-style-type: none"> - dny - měsíce - roční období - části dne - hodiny - svátky (Vánoce, Velikonoce, atd.)
<ul style="list-style-type: none"> - popíše právě probíhající činnost - seznámí se se základními protiklady - vyjmenuje jednotlivá písmena abecedy, hláskuje jednoduchá slova 	6. Jazykové jevy <ul style="list-style-type: none"> - protiklady - slovesa pohybu - slovesa školních aktivit - abeceda
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se slovní zásobou týkající se rozdílů v jednotlivých kulturách - dle svých možností a schopností navazuje přátelství s dětmi z jiných zemí - seznámí se s názvy některých zemí, jejich hlavními městy a národnostmi - používá základní fráze týkající se tohoto 	7. Multikulturní vzdělání <ul style="list-style-type: none"> - rozdílné kulturní zvyklosti - navazování přátelství s dětmi z jiných zemí – přítel, s kterým si dopisují

tématu seznámí se s významnými památkami Londýna	- seznámení s jinými zeměmi
---	-----------------------------

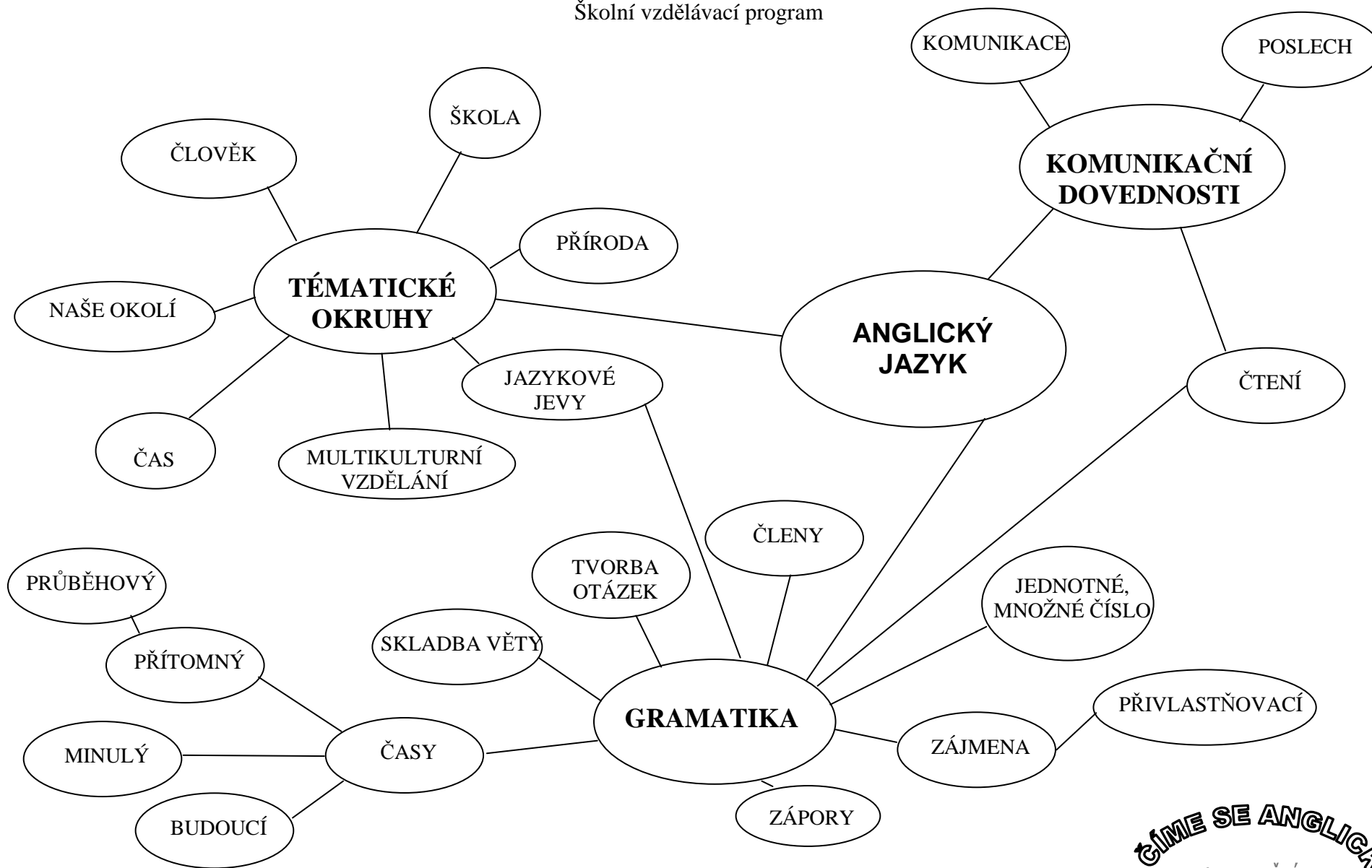
KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
- pochytí základní myšlenku srozumitelného mluveného projevu	Rozvoj poslechových dovedností
- reaguje na pokyny učitele - naváže jednoduchý dialog - aktivně používá zdvořilostní fráze - jednoduše pohovoří na známé téma	Komunikace

GRAMATIKA

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
<ul style="list-style-type: none"> - tvoří jednoduché otázky a umí na ně odpovědět - rozlišuje a v jednoduchých příkladech používá základní časy - používá přivlastňovací zájmena - používá sloveso „mít“ v jednotném i v množném čísle - časuje sloveso „být“ - seznámí se s určitým a neurčitým členem - tvoří jednoduché věty - používá věty „mám rád, umím, neumím, nemám rád“ - používá sloveso „muset“ - rozlišuje mezi mluvenou a psanou formou jazyka - čte jednoduché texty s porozuměním <p style="text-align: center;"><i>samostatně pracuje se slovníky, encyklopediemi, internetem</i></p>	<p>Skladba vět a tvoření otázek</p> <p>Minulý, přítomný a budoucí čas</p> <p>Odlišnost 3. osoby jednotného čísla od ostatních, jednotné a množné číslo</p> <p>Přivlastňovací zájmena</p> <p>Zápory</p> <p>Člen určitý a neurčitý</p> <p>Rozdíly mezi mluvenou a psanou angličtinou</p> <p>Čtení jednoduchých textů s porozuměním</p>

ANGLICKÝ JAZYK - ZÁZNAM OKRUHŮ UČIVA:

školní rok: _____ jméno: _____

ČÍME SE ANGLICKY
1. - 5. ROČNÍK

8.5.3 Matematika

Vyučovací předmět Matematika se vyučuje v prvním až pátém ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídající učebnímu plánu. Matematika se odehrává také v rámci projektového vyučování, aby děti brzy vnímaly matematiku jako součást našeho života a její použití jim přinášelo smysl.

Montessori pomůcky umožňují dětem dosáhnout jejich matematického rozvoje, pochopení algoritmů početních operací a pochopení smyslu celé matematiky, pomocí konkrétního materiálu. V ideálním případě jsou matematické pomůcky nedílnou součástí připraveného prostředí třídy, která pracuje Montessori pedagogikou. Pro děti je práce s pomůckami doporučující, ne však závazná. Proto také pomůcky uvedené u jednotlivých výstupů jsou jen doporučené. Každé dítě má možnost jít i v matematice svojí cestou a k daným výstupům dojít bez práce s pomůckami. Některé děti však pomůcky vedou tak, že jim umožňují mnohem větší přesah učiva, který se týká nejen 1. stupně.

Učivo základní školy navazuje na získané poznatky a pracuje s dětmi na konkrétním matematickém materiálu, postupně přechází na pomůcky abstraktní a převádí dítě k pracovnímu sešitu. Matematika se odehrává převážně ve třídě s využitím pomůcek a počítačů s výukovými programy. Žáci se však s matematikou setkávají také mimo učebnu (např. v rámci projektového vyučování), aby brzy vnímali matematiku jako součást našeho života a její použití jim přinášelo smysl (v obchodě, v přírodě – měření, odhadování, aplikace, porovnávání, kreslení, stavby,...).

Aby dítě pochopilo počítání, musí splnit dva úkoly:

1. je potřeba, aby si prožilo množství
2. naučilo se názvy jednotlivých číslic.

Po postupném pochopení dochází k propojení. Průvodcem na cestě matematiky jsou dětem specifické názorné pomůcky, které navazují na smyslový materiál a děti přirozenou a konkrétní formou vedou k pochopení početních operací a vzorců. Pro děti je práce s pomůckami doporučující, ne však závazná. Každé dítě má možnost jít i v matematice svojí cestou a k daným výstupům dojít bez práce s pomůckami. Některé děti však pomůcky vedou tak, že jim umožňují mnohem větší přesah učiva, který se týká nejen 1. stupně. Tento přesah je ve školním vzdělávacím plánu uveden v závorce a označen *.

Práce s matematickými pomůckami má svou metodiku. Jednotlivé pomůcky jsou řazeny podle obtížnosti. Je nutné vědět, ke které činnosti se vrátit, když dítě nepochopí další krok. Učitel má znát nejen matematické souvislosti a postupné logické návaznosti, ale má být i pozorovatelem vývoje jednotlivých dětí. Pomůcky je možno přeskakovat podle senzitivních fází vývoje každého dítěte a jít tak vstříc matematickému zájmu žáka.

Výuka žáků se specifickými vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných je zabezpečena a probíhá podle předem daných pravidel (viz. Charakteristika školního vzdělávacího programu).

V předmětu Matematika jsou realizováno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova.

Naplnění očekávaných výstupů předmětu Matematika realizujeme pomocí těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

- připravené prostředí se specifickými matematickými pomůckami, které dítě používá v rámci svých individuálních možností a potřeb
- rozdělení učiva na dílčí kroky

- respektování časové dotace, výběru místa a spolupráce dětí
- společná aktivizující práce v rámci určitého učiva
- různorodé metody a způsoby práce dětí

Při výuce respektujeme principy vzdělávání podle M. Montessori a zároveň realizujeme klíčové kompetence:

- kompetence k učení (např. práce s vlastní zodpovědností, práce s chybou, vlastní plánování a organizace další práce, připravené prostředí, propojení učiva s reálným životem,...)
- kompetence komunikativní (např. formulace myšlenek, práce ve skupinách, učení spolužáků, vysvětlování, ...)
- kompetence k řešení problémů (např. třídění, porovnávání jevů, možnost vlastního kreativního způsobu řešení, práce s chybou, vnímání co nejvíce smysly, připravené prostředí,...)
- kompetence sociální a personální (např. práce ve dvojicích, ve skupinách, sebehodnocení,...)
- kompetence občanské (např. respekt k druhým, k sobě,...)
- kompetence pracovní (např. dodržování pravidel při práci s pomůckami, práce podle zadání a návodů, vnitřní motivace, práce s chybou, plánování a organizace práce...).

Tematické celky:

Vzdělávací obsah předmětu Matematika je rozdělen do čtyř tematických celků:

1. Čísla a početní operace

Pokud se dítě seznámilo s kvantitou jednotlivých číselných symbolů 1 – 10 a pochopilo číselnou abecedu, může navázat na tzv. MONTESSORIOVSKOU PRVNÍ ROVINU lineárním počítáním a početními operacemi v oboru 0 – 10. Jiné děti pracují s velkými čísly ve DRUHÉ ROVINĚ. Pochopení číslic 1 – 10 dává totiž možnost vytvořit libovolné číslo. Děti se rády zabývají velkými čísly a mají potřebu rozumět souvislostem. Jde opět o spojování množství a slova a množství a symbolu.

TŘETÍ ROVINA podle M. Montessori probíhá současně s rovinou druhou. Jedná se o početní operace v oboru 1 – 9 999. Dítě pracuje nejdříve s konkrétním materiálem, je vedeno návodem a výpočty jsou podloženy materiálem. Později se přechází k abstraktnějším pomůckám a ve vhodnou chvíli prožití a pochopení (pro každé dítě nastává v jinou dobu) se přechází k abstraktní rovině – k pracovnímu sešitu. V této rovině se paralelně pracuje ještě s materiálem bez velkých čísel, kde si dítě početní operace procvičuje v jednotkové oblasti. V této rovině je nejdůležitější prožití si a pochopení základních početních operací – M. Montessori toto nazývá psychoaritmikou a dbá na tzv. izolaci obtížnosti. Vždy se zavádí pro dítě jen 1 nový krok, problém či jev.

1. krok – statické početní operace (bez přechodu řádu)
2. krok – dynamické početní operace – v rámci jednoho řádu
3. krok – početní operace v rámci dvou řádů
4. krok – početní operace v rámci třech řádů
5. krok – zavedení 0 na místě jednotek, pak desítek nebo stovek
6. krok - zavedení početních znamének

2. Závislosti, vztahy a práce s daty

3. Geometrie v rovině a v prostoru

Postupné vytváření geometrických představ dítěte probíhá od útlého předškolního věku. Přípravou na geometrii je v předškolním období práce se smyslovým materiálem – **válečky s úchyty, růžová věž, hnědé schody, červené tyče, geometrická komoda – modré tvary ve žlutém poli, barevné válečky bez úchyty**. Postupně dochází k zpřesňování představ dítěte i přes prožitek na jeho vlastním těle – např. měření délky. Většinu vlastností, ale i třeba vzorců, si dítě samo i s pomocí pomůcek odvodí. Uvědomuje si, že k danému termínu nebo vzorci neexistuje jen jeden model. Vidí svět kolem sebe vytvořený s matematickou a geometrickou přesností, začíná chápat spojitosti a zákonitosti, je to pro něho hra s danými pravidly.

4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Podle matematických vloh jednotlivce volí děti neobvyklá řešení, přemýšlí nad úkolem a nespokojují se s daným, popř. předloženým řešením.

Tematický celek: ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> • kvantita čísel 1 – 10 – červenomodré tyče • spojení množství a slova • číselné symboly 1 – 10 – smirkové číslice • pořadí číslic • spojení množství a číselných symbolů • číslice 0 a vznik a narůstání kvantity - skříňka s vřetenky • seznámení s některými vlastnostmi čísel – sudá a lichá čísla • narůstání číselné řady 1 – 9, vizuální vnímání číslic -barevné korálky • práce s pomůckami – seznámení se se základními početními operacemi sčítání, odčítání, násobení a dělení - červenomodré tyče, sčítací tabulka, sčítací barevný had, násobilková tabulka 	<p>1. období (1.-3. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků ➤ Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti ➤ Užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose ➤ Provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly ➤ Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace <p>2. období (4.-5.ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení 	<p>Pozn. Učivo v závorce označené * je možno doporučit žákům mimořádně nadaným KV</p>

<ul style="list-style-type: none"> • desítková soustava 1 – 9 999, smyslová zkušenost s perlovým materiálem, porovnávání a sledování i rozdílné hmotnosti jednotlivých řádů – zlatý perlový materiál • spojení aritmetiky s geometrií, souvislosti v matematice, „uložení“ jednotlivých řádů – úvodní podnos perlového materiálu • devítková hra – zkušenost s přechodem jednotlivých řádů • zavedení číselných symbolů 1 – 9 999, číselné pojmy a spojení s modelem kvantity a naopak propojení modelu množství s číselnými kartami, zápis čísla a terminologie - číselné symboly na kartách, písemné zaznamenávání čísla, příprava na číselný rozvoj • tvoření vícemístných čísel – „ptačí perspektiva“ zlatého perlového materiálu, porovnávání přirozených čísel • vizuální vnímání číslic a kvantita čísel 11 – 19 – barevné korálkové schody • číselný symbol a názvosloví kvantity 11 – 19 – Seguinovy tabulky I. • číselný symbol a názvosloví kvantity 11 – 99 Seguinova tabulka II. • lineární počítání, množství 1 – 100, pojmenování, propojení s geometrií, počítání po desítkách – objevování desítek, orientace v číselné řadě 1 – 100 – stovkový řetěz • lineární počítání, množství 1 - 1 000, pojmenování, zkušenost s geometrickým srovnáním, počítání po stovkách – objevování stovek, hledání „stovkových řetězů“, počítání po desítkách – objevování desítek, orientace v číselné řadě 1 – 1 000. – tisícový řetěz • orientace v číselné řadě 1 – 100, jiný pohled na číselnou řadu – stovková tabulka 	<p>2. období (4.-5.ročník)</p> <p>➤ Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</p>	KV
<ul style="list-style-type: none"> • orientace na číselné ose v oboru přirozených čísel 1 – 1 000 000 	<p>2. období (4.-5.ročník)</p> <p>➤ Zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje</p>	

<p>*(i v oboru racionálních čísel, porovnávání zlomků a desetinných čísel)</p> <ul style="list-style-type: none"> • správné pořadí početních úkonů důležitých pro dosažení správných výsledků • zaokrouhlování přirozených čísel na desítky, stovky, tisíce • znaky dělitelnosti, hledání společného násobku a společného dělitele čísel • prvočísla • práce se zlatým perlovým materiálem a číselnými kartami – postupné zavádění výše uvedených kroků a postupné poznávání jednotlivých početních operací – sčítání, odčítání, násobení a dělení - banka • tvoření čísel a množství, počítání s přechodem jednotlivých řádů (zařazuje se po sčítání a odčítání bez přechodu jednotlivých řádů)– směnárna • známková hra – práce s abstraktnějším materiálem než v bance – propedeutika např. pro práci s penězi • obchod – vracení peněz při platbě určitou částkou, postupné opouštění pomůcky – pamětné počítání, popř. dočítání <ul style="list-style-type: none"> • <u>PARALELNÍ MATERIÁL PRO PRÁCI S NIŽŠÍMI ČÍSLY</u> • čítání do 10, rozklad čísla 10, vizuální a hmatové vnímání kvantity - sčítací had • čítání do 10, početní operace odčítání – odčítací had • vlastnosti čísel při matematických operacích – matematické zákony komutativnosti a inverze - proužková sčítací a odčítací tabulka • zorientování se v tabulkách, jejich vyplňování - sčítací a odčítací prstové tabulky • princip násobení a dělení a vzájemné souvislosti těchto dvou početních 	<p>výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</p>	
--	---	--

<p>operací - dělicí a násobilková tabulka</p> <ul style="list-style-type: none"> • násobilka, násobky, vizuální zažívání jednotlivých násobkových řad, pochopení čísel „čtvercových“ a „krychlových“ – souvislost s geometrií – barevné násobkové řetězy, korálková krabice k násobilce • přechod přes 10, tj. propedeutika k písemnému sčítání a odčítání – sčítací a odčítací počítadlo • písemné sčítání a odčítání - zlatý perlový materiál, známková hra, *(Bodová hra) • dělení víceciferným dělitelem – zlatý perlový materiál, známková hra, *(Bodová hra) • vizuální vnímání jednotlivých řádů, algoritmus dělení, přechod k písemnému velkému dělení - dělicí tabulky na velké dělení • násobení víceciferných činitelů — algoritmy činností, písemné násobení – multiplikační tabule na násobení, *(Bodová hra) • početní operace v rozšířeném oboru do 1 000 000, seznámení se s kvantitou a číselnými symboly - modely čísel 1 – 1 000 000 • postupné seznámení se (přes senzorickou práci s kruhovými, čtvercovými a trojúhelníkovými modely) se zákonitostmi zlomků, pojmenování, početní operace - sčítání a odčítání zlomků se stejným i rozdílným jmenovatelem, násobení a dělení celým číslem, krácení a rozšiřování zlomků, čísla smíšená, desetinná čísla - zlomky, desetinná čísla 		
<ul style="list-style-type: none"> • propojení dosavadní zkušenosti s praxí - obchod, banka, směnárna, pracovní sešity, řešení a tvoření slovních úloh i v rámci probíraných projektů 	<p>2. období (4.-5.ročník)</p> <p>➤ Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.</p>	

1. Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- seberegulace a sebeorganizace
- kreativita

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Tematický celek: ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> • převod délkových jednotek - červenomodré tyče, hmotnostní, objemové i časové jednotky • orientace v čase • peněžní jednotky - obchod, převod, vracení (dočítání) peněz • počítání obvodů a obsahů geometrických tvarů a povrchů a objemů těles - geometrická tělesa, komoda k výpočtu obsahů tvarů, porozumění, čtení a vytváření jednoduchých grafů, diagramů a tabulek • vyhledávání informací ze slovníků, encyklopedií, internetu, tabulek a jejich třídění • čtení z jízdních řádů • čtení a psaní římských číslic • počítání aritmetického průměru 	<p>1. období (1.-3. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času ➤ Popisuje jednoduché závislosti z praktického života ➤ Doplní tabulky, schémata, posloupnosti čísel <p>2.období (4.-5.ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vyhledává, sbírá a třídí data. ➤ Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy. 	KV,ČJ, INF

Tematický celek: GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> práce s geometrickou komodou – vytváření různých tvarů, objevování geometrických vztahů a souvislostí přes hmatové a vizuální prožitky práce s plnou plochou a obrysy- kovové tvary a plochy poznávání typů čar a jejich rýsování – přímá, křivá, lomená, oblá, přímka, polopřímka, úsečka rozlišování geometrických útvarů, základní geometrické pojmy – bod, přímka, úsečka, polopřímka, různoběžky, rovnoběžky, trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelníky, n–úhelníky, strana, základna, výška, úhel, kružnice, kruh – střed, průměr, poloměr, vzájemná poloha kruhu a přímky – průsečík, *(tečna, sečna, mimoběžná přímka, tětiva, půlkruh, úseč, výseč) – geometrická komoda trojúhelníková komoda – práce s různými druhy trojúhelníků, objevování stran, vrcholů, základen, výšek, středů stran, *(strana přilehlá a protilehlá, odvěsny, přepona, úhly, střed úhlů, obvod, obsah, vnitřní a vnější plocha) poznávání a rýsování úhlů, *(měření – ostrý, tupý, přímý, pravý, plný) používání správné techniky rýsování rýsování čtverce, obdélníku, trojúhelníku, kružnice 	<p>1. období (1.-3. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci ➤ Porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky ➤ Rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině <p>2. období (4.-5.ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce 	KV (VV)
<ul style="list-style-type: none"> odvozování a výpočet obvodů a obsahů geometrických tvarů - čtverec, obdélník, trojúhelník, n-úhelník - geometrická komoda, žluté trojúhelníky, délky lomených čar, základní jednotky – převody rozpoznávání výšky obrazců – čtverce, obdélníku, trojúhelníku, lichoběžníku, n – úhelníku rýsování výšky a poznávání a *(rýsování úhlopříčky mnohoúhelníků) grafické sčítání a odčítání úsečky 	<p>2.období (4.-5.ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran 	KV

<ul style="list-style-type: none"> pojmy svislý, vodorovný, šikmý, sestrojování rovnoběžky, různoběžky, kolmice, hledání souvislostí, vztahů, zákonitostí – geometrická komoda sestrojování pravého úhlu, kolmost - kolmice jednoduché konstrukční úlohy podle zadání správné používání pravítka, kružítko, trojúhelníku s ryskou 	2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Sestrojí rovnoběžky a kolmice 	KV (VV)
<ul style="list-style-type: none"> odvození obsahu čtverce, obdélníku, lichoběžníku, trojúhelníku, n-úhelníku - žluté trojúhelníky, geometrická komoda, trojúhelníková komoda, velká a malá šestiúhelníková komoda základní jednotky obsahu, převod jednotek 	2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu 	
<ul style="list-style-type: none"> shodné a podobné obrazce a obrazce shodné svými obsahy - kovové útvary, trojúhelníková komoda, modré trojúhelníky osa souměrnosti 	2.období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru. 	KV (VV)

Tematický celek: NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> řešení úloh např. z edice Děsivá věda, matematické pohádky, matematická olympiáda, vlastní tvorba dětí, sudoku, magické čtverce, hádanky, rébusy, nelogické „kapitánské“ úkoly..... 	2. období (4.-5.ročník) Řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	KV, ČJ, INF
1. Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj – kreativita Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti		

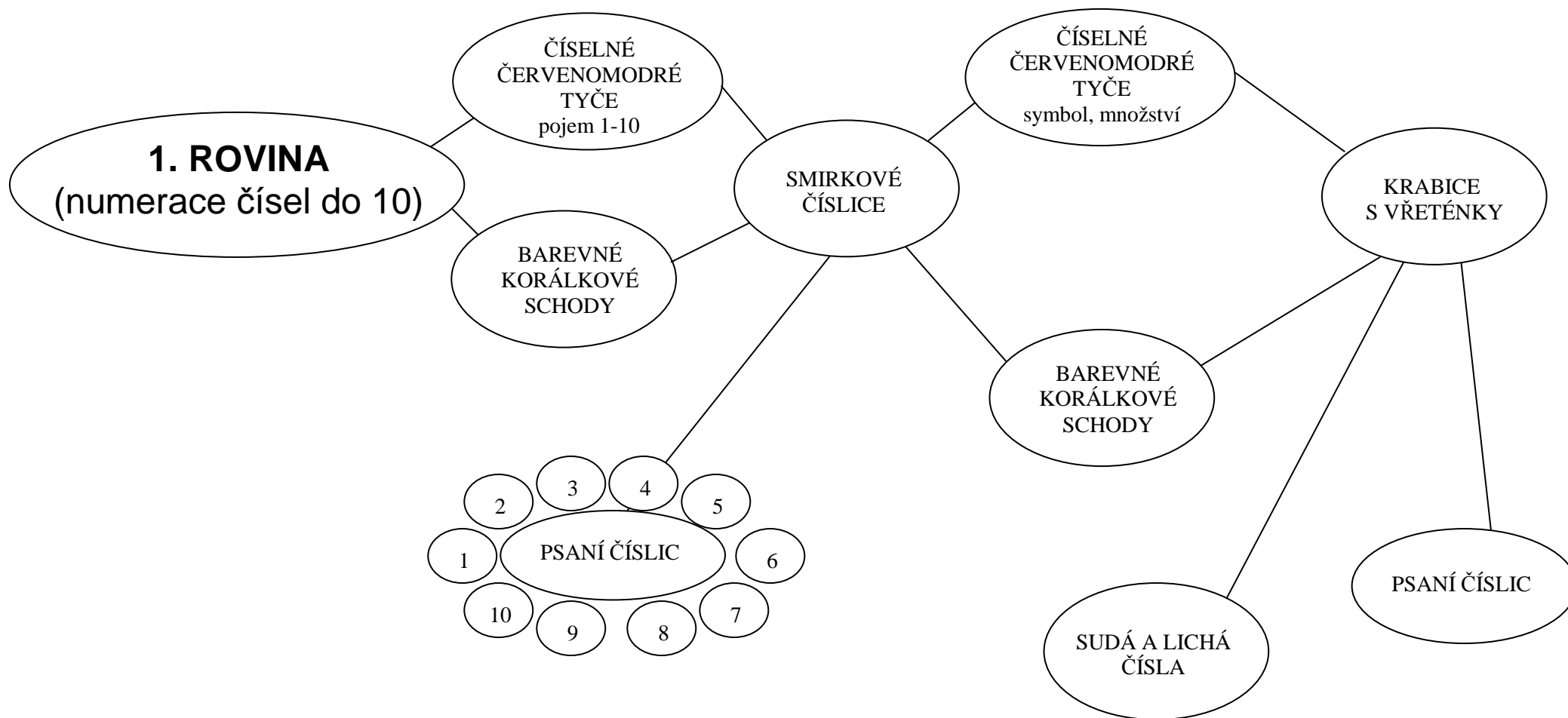
Zkratky:

ČJ	Český jazyk
M	Matematika
INF	Informatika
TV	Tělesná výchova
KV	Kosmická výchova
KV (HV)	Hudební výchova
KV (VV)	Výtvarná výchova

MATEMATIKA - ZÁZNAMY OKRUHŮ UČIVA:

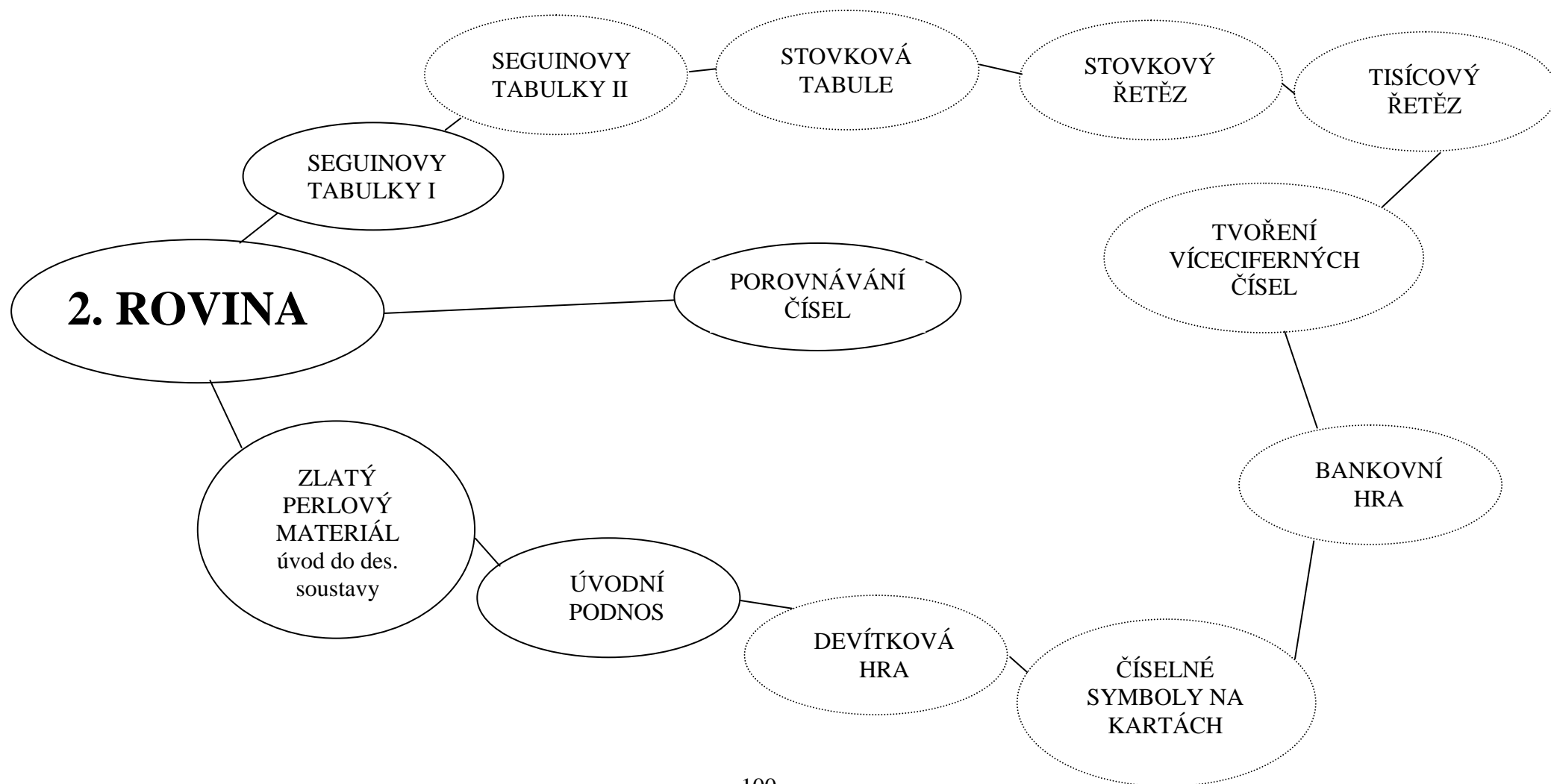
školní rok: _____

jméno: _____

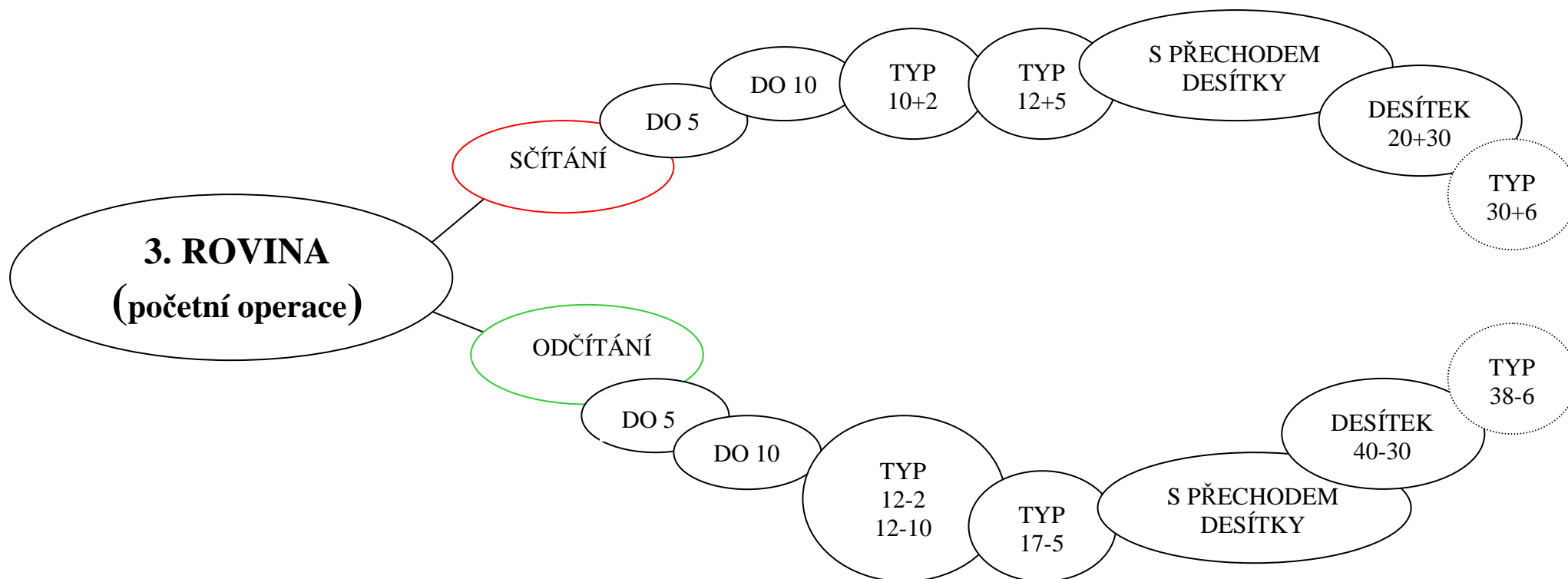

školní rok: _____

jméno: _____

školní rok: _____ jméno: _____

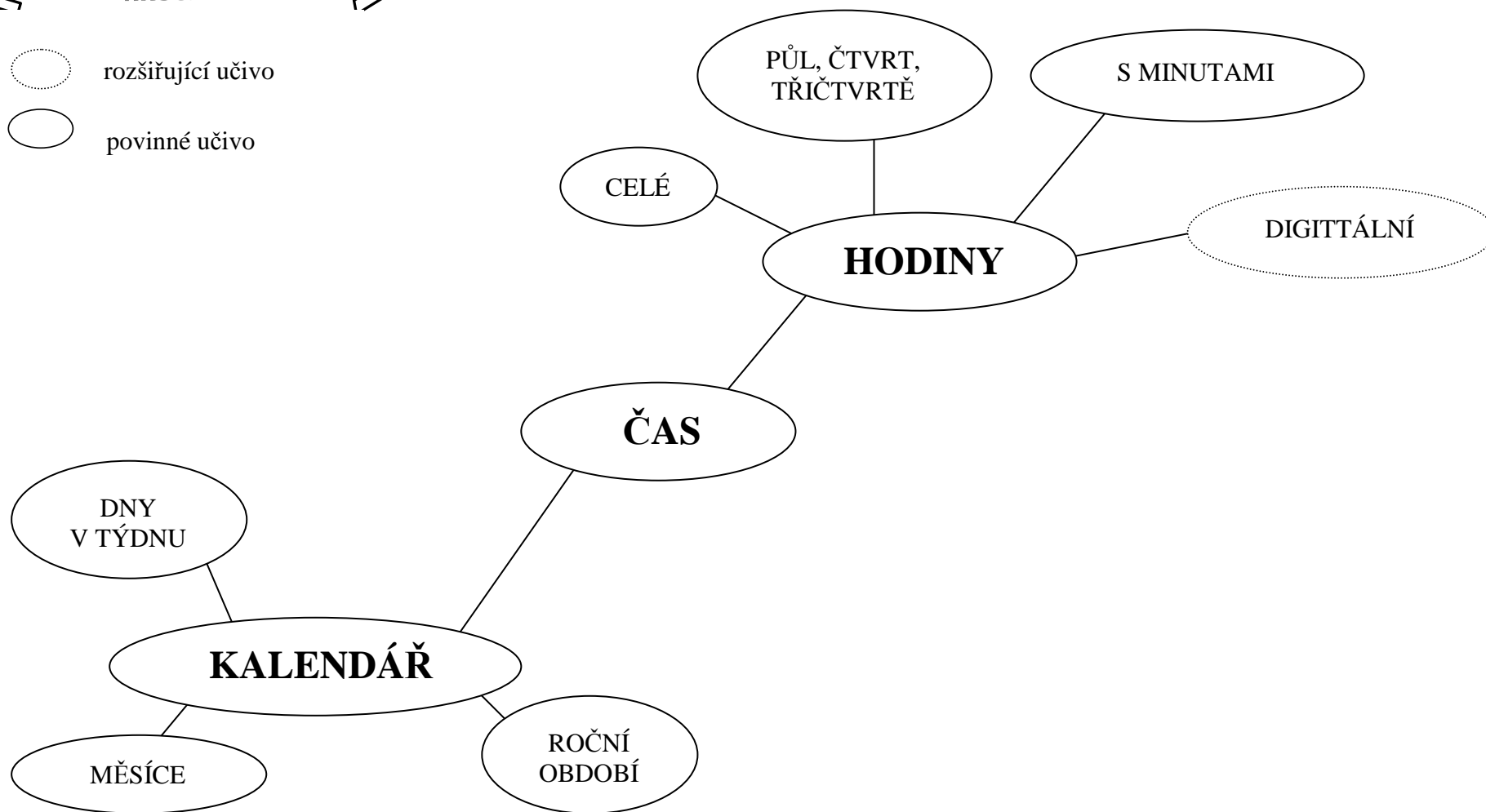

MATEMATIKA

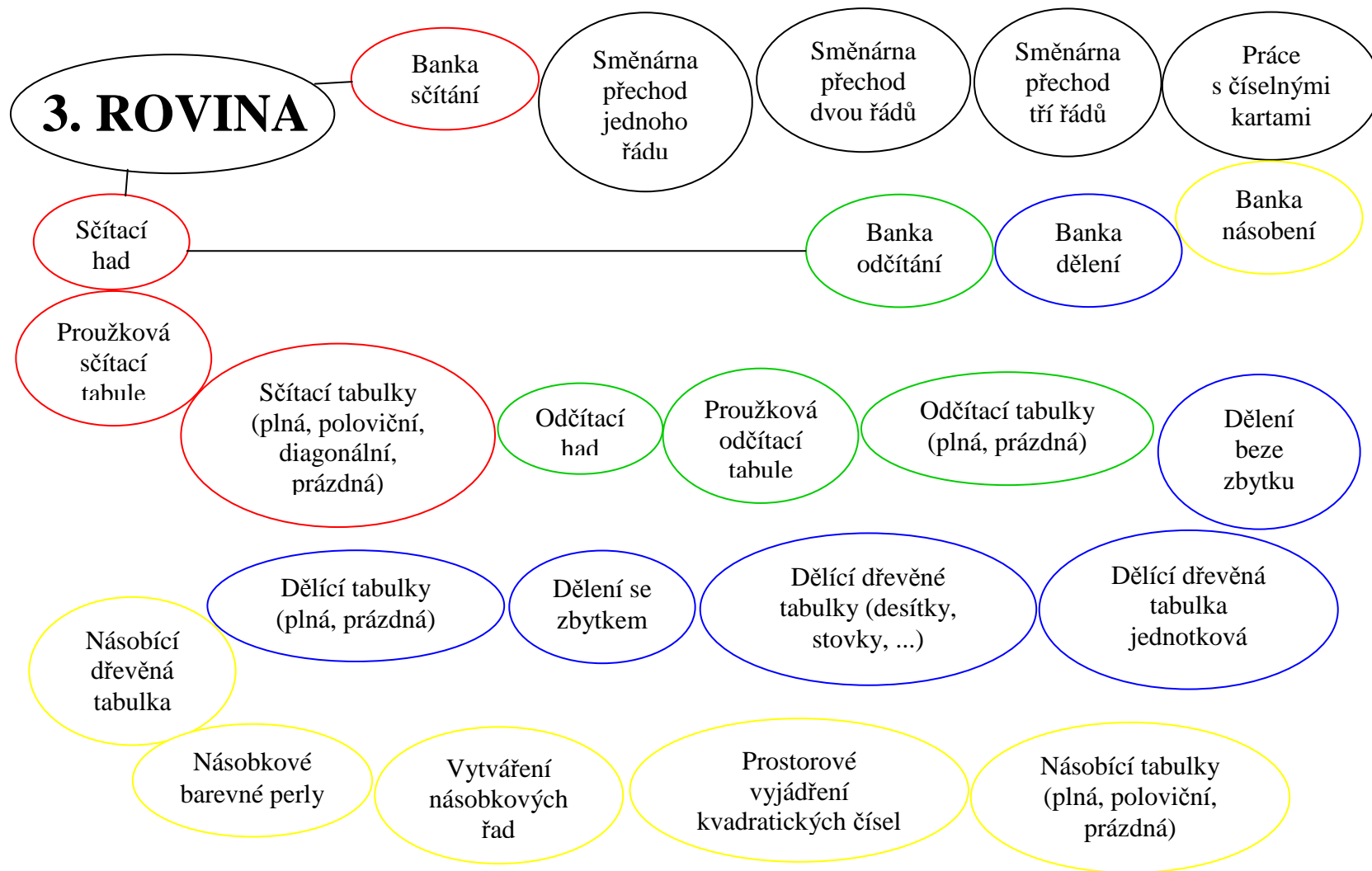
DOPORUČENO:
1.ROČNÍK

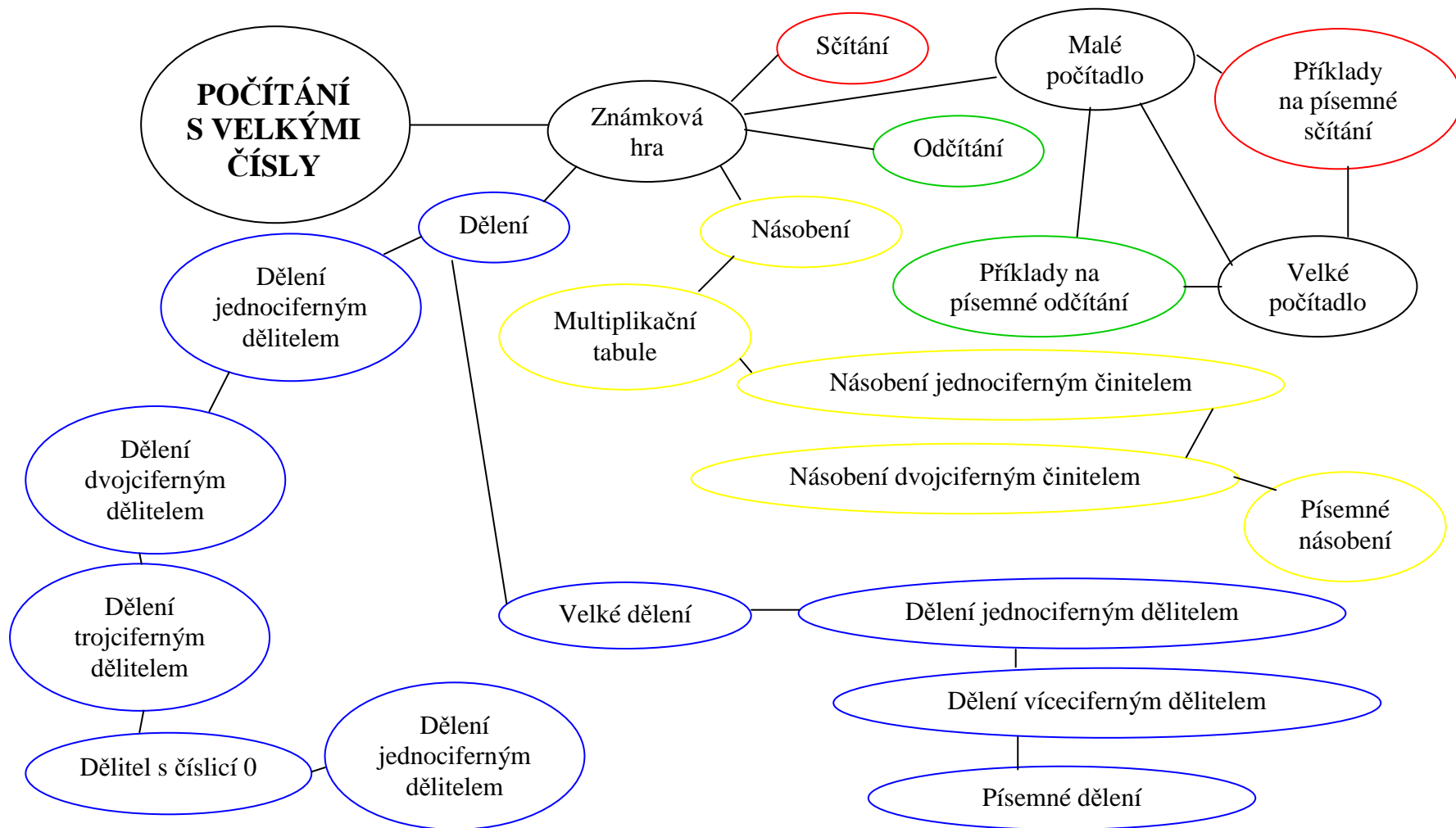
ZŠ Prokopa Diviše a MŠ, Znojmo – Přímětice 569
Školní vzdělávací program

- rozšiřující učivo
 povinné učivo

školní rok: _____ jméno: _____

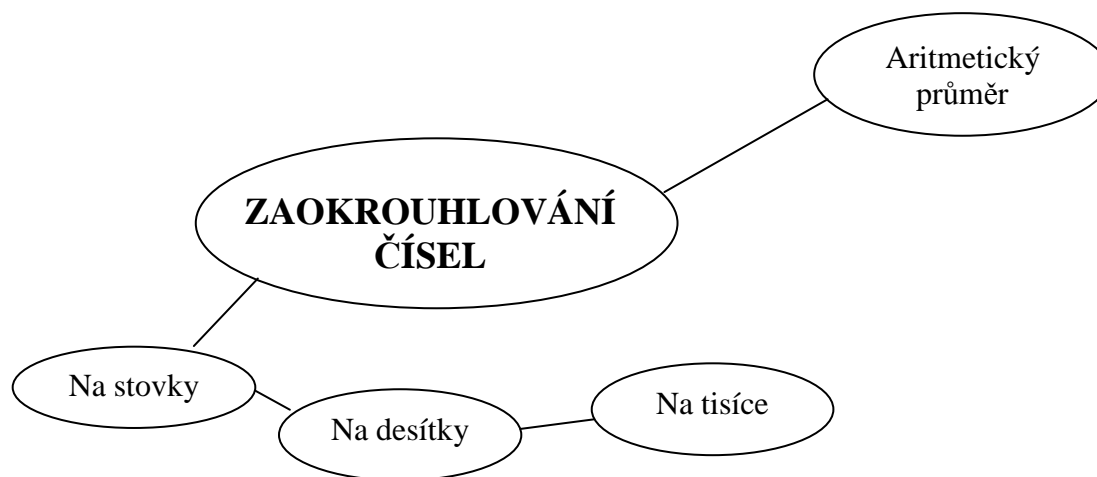

MATEMATIKA

DOPORUČENO:
4.,5. ROČNÍK

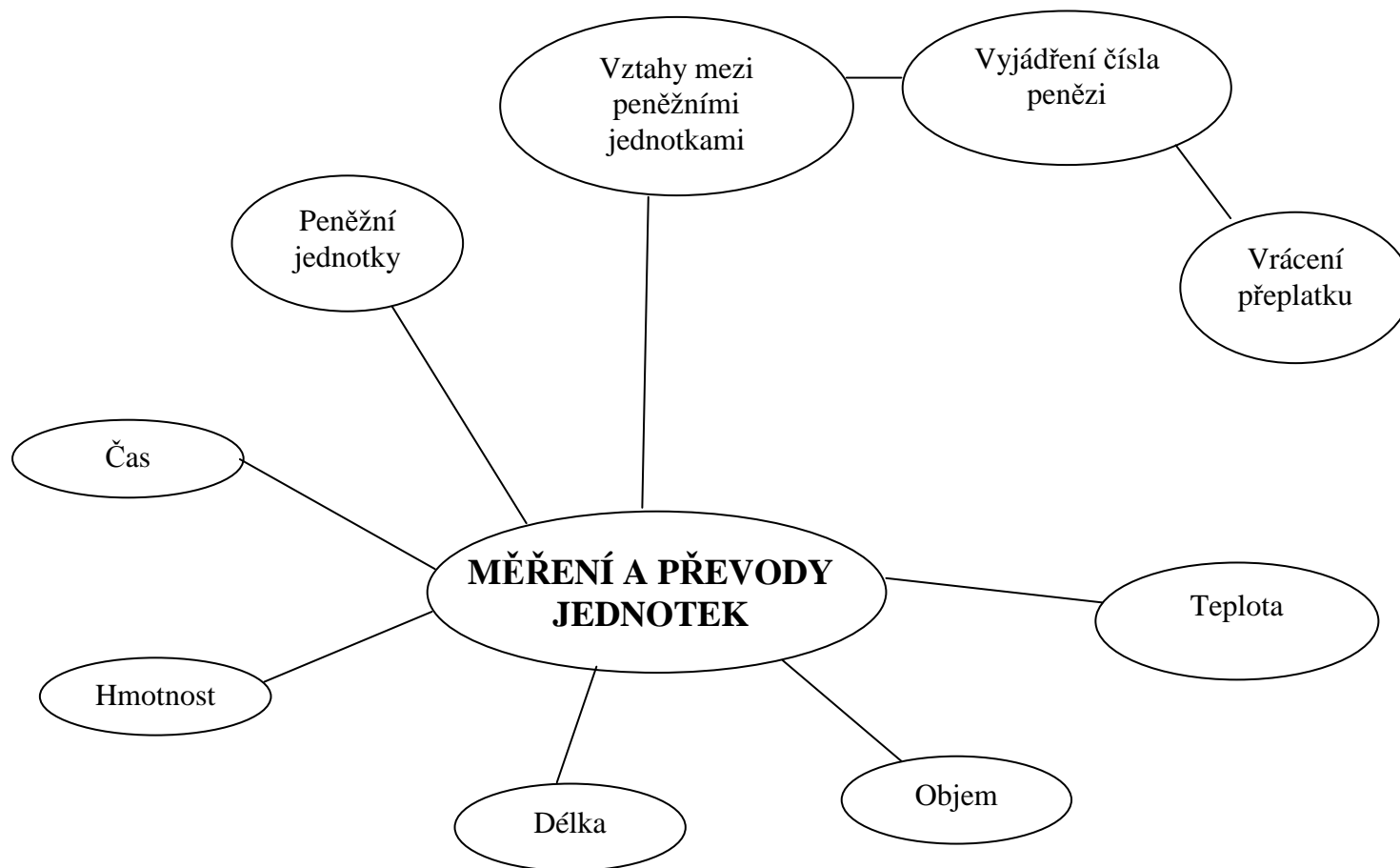
školní rok: _____

jméno: _____

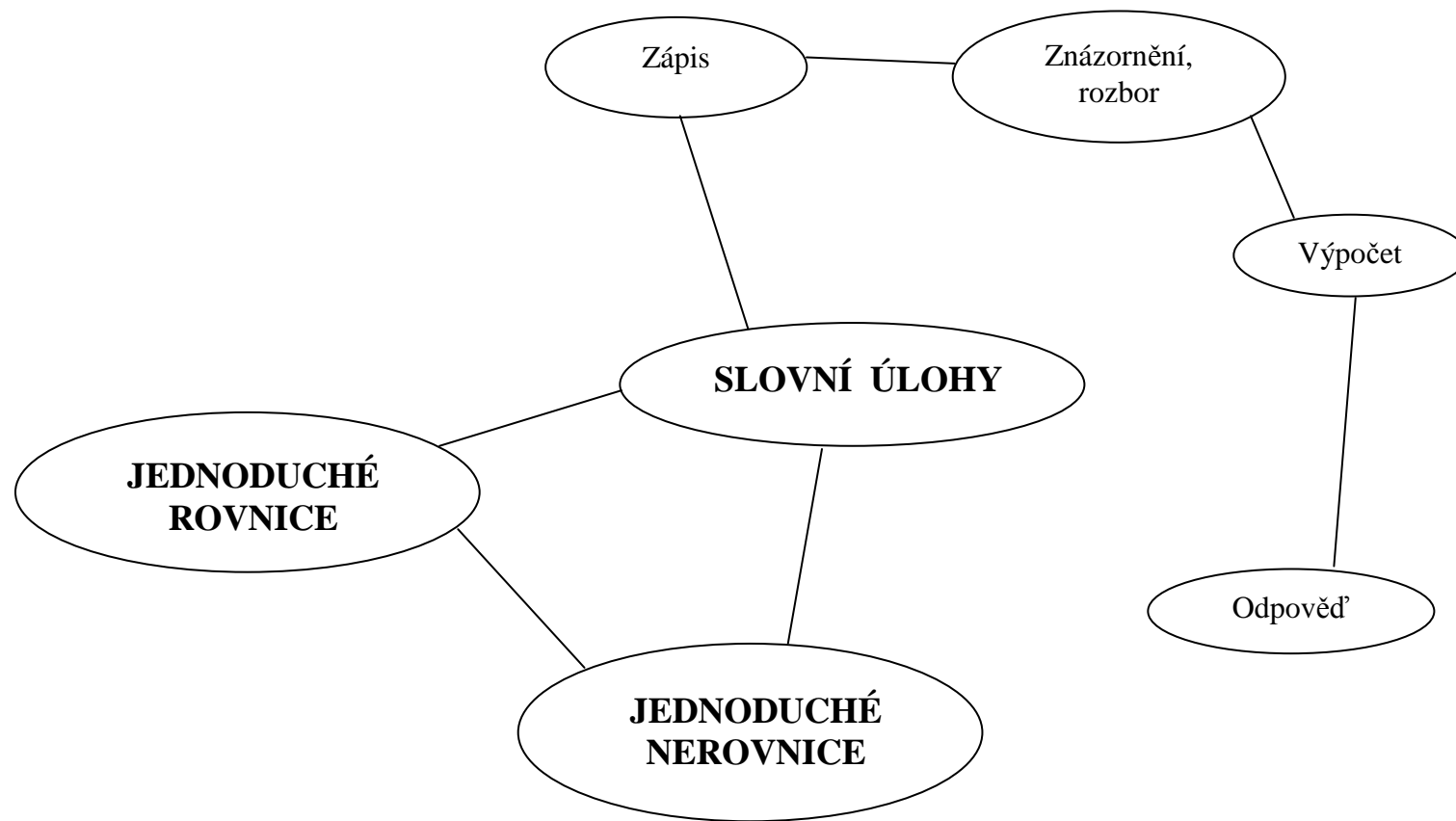
školní rok: _____

jméno: _____

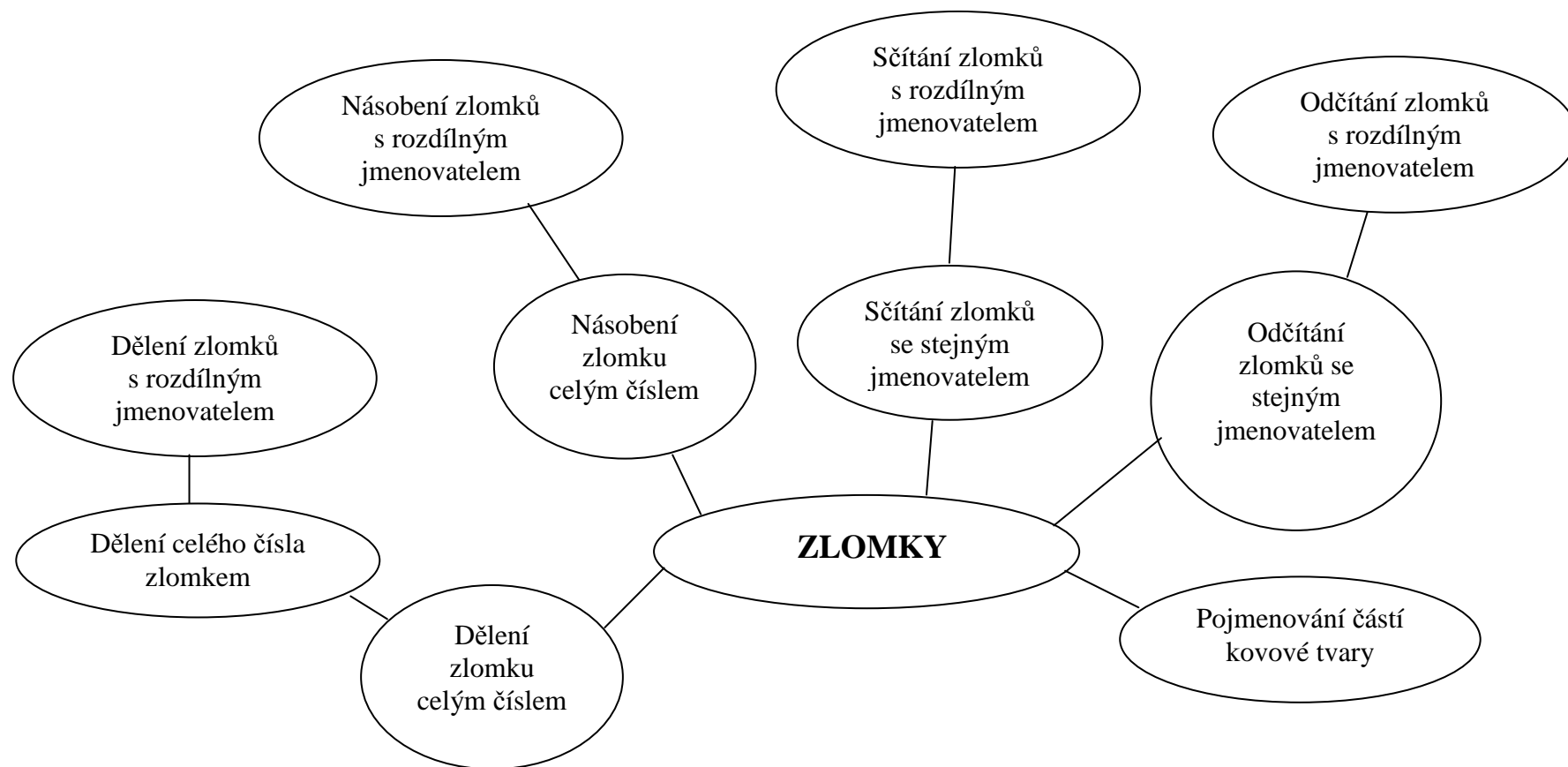
školní rok: _____

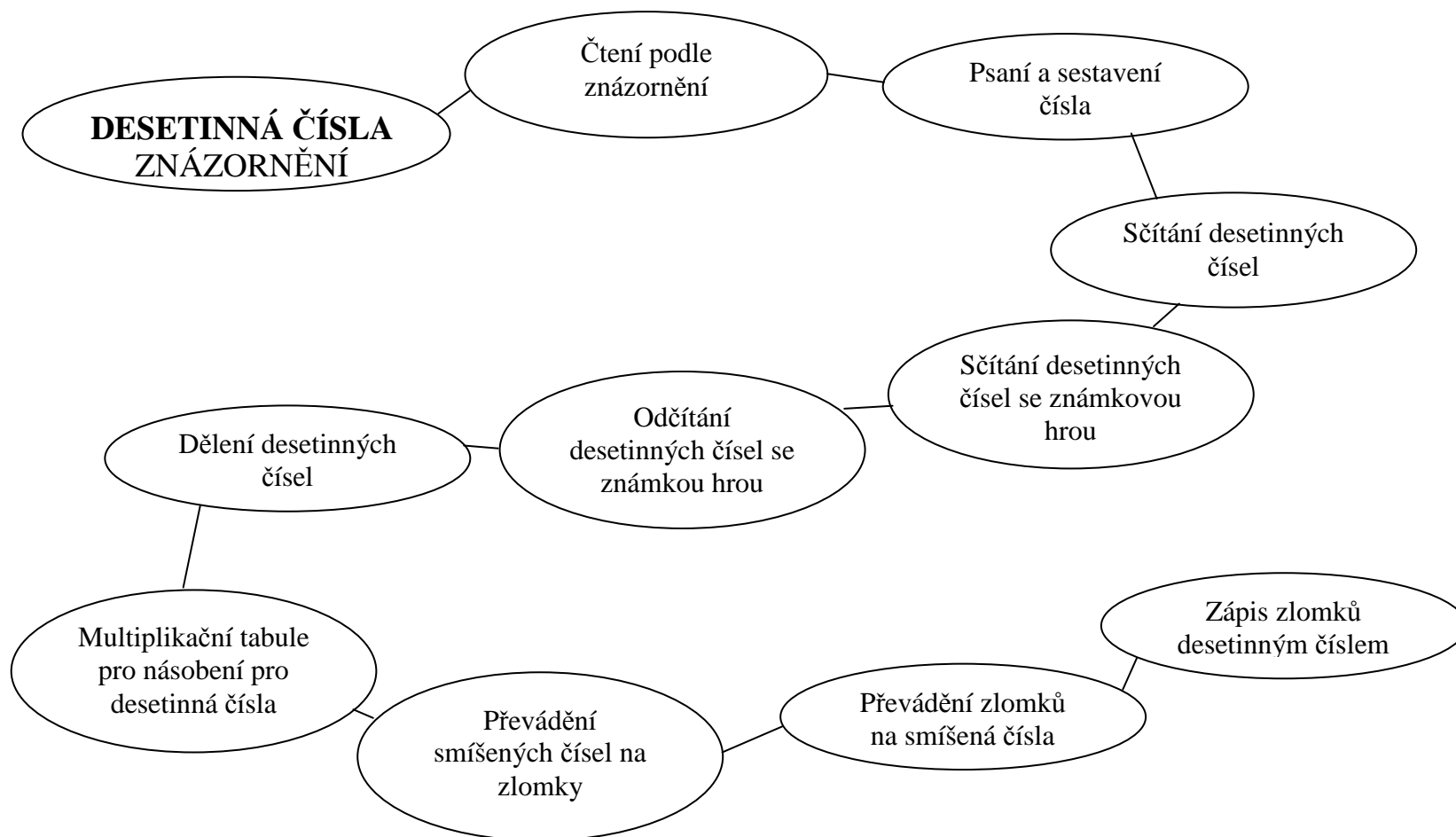
jméno: _____

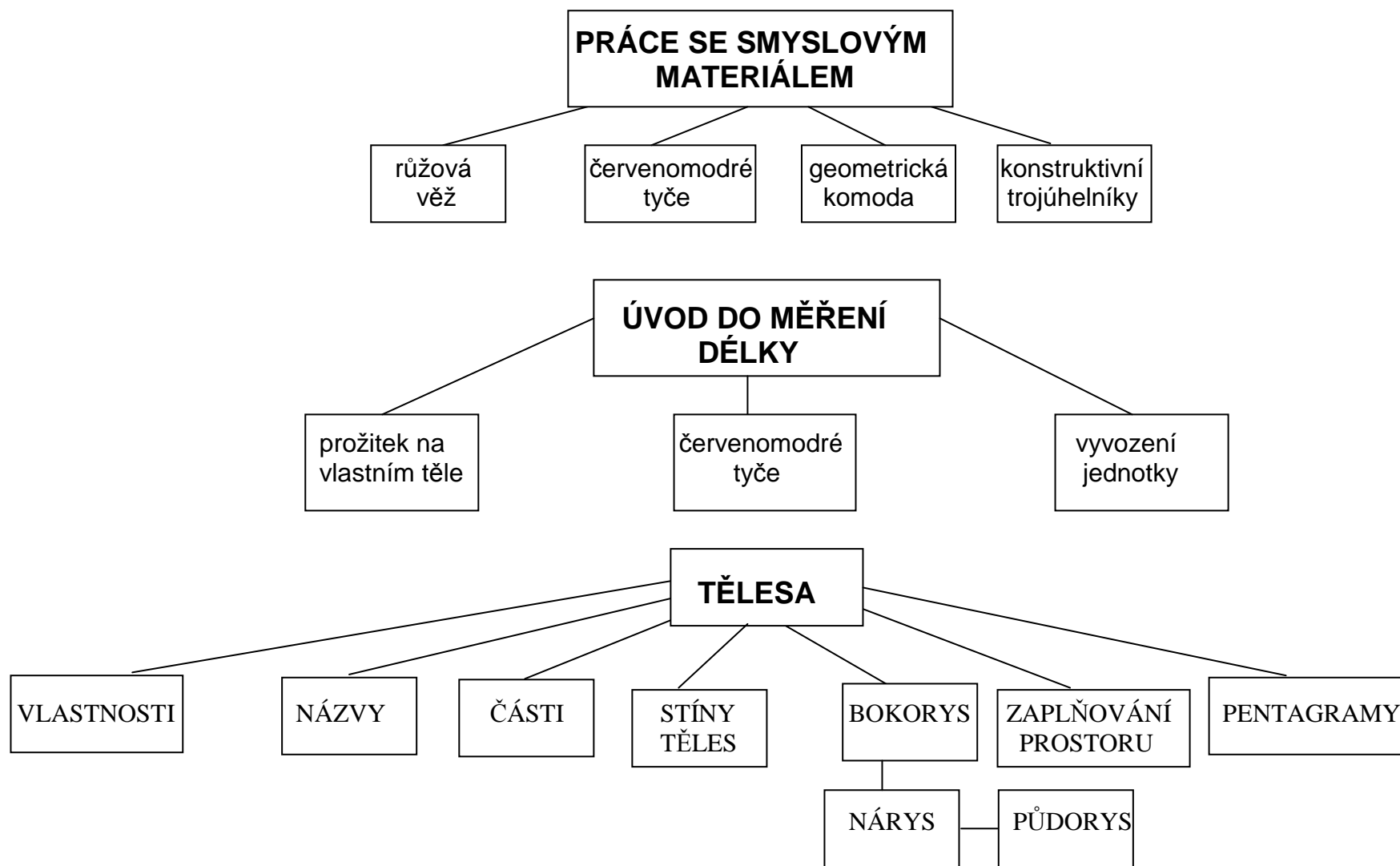
školní rok: _____

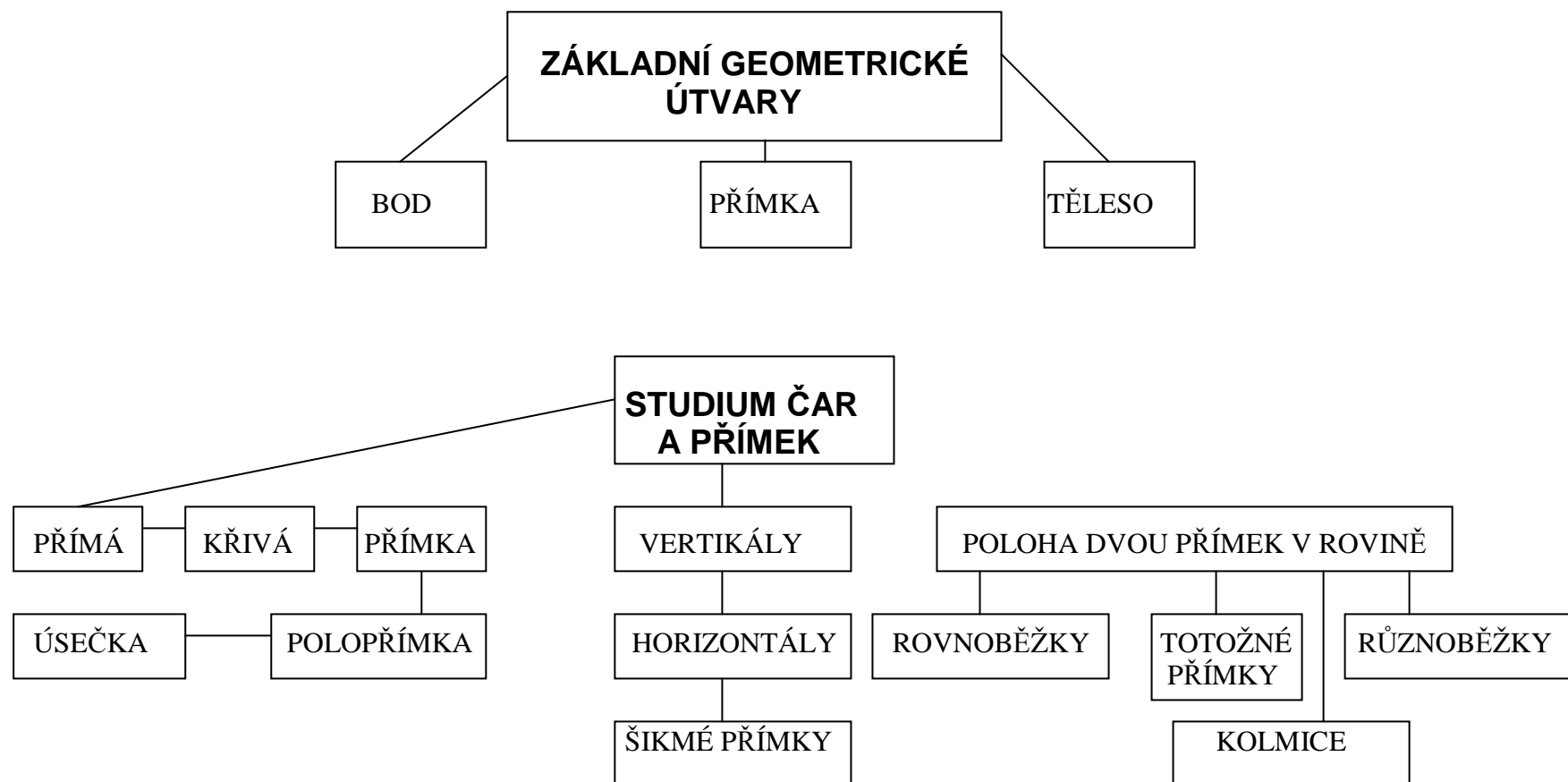
jméno: _____

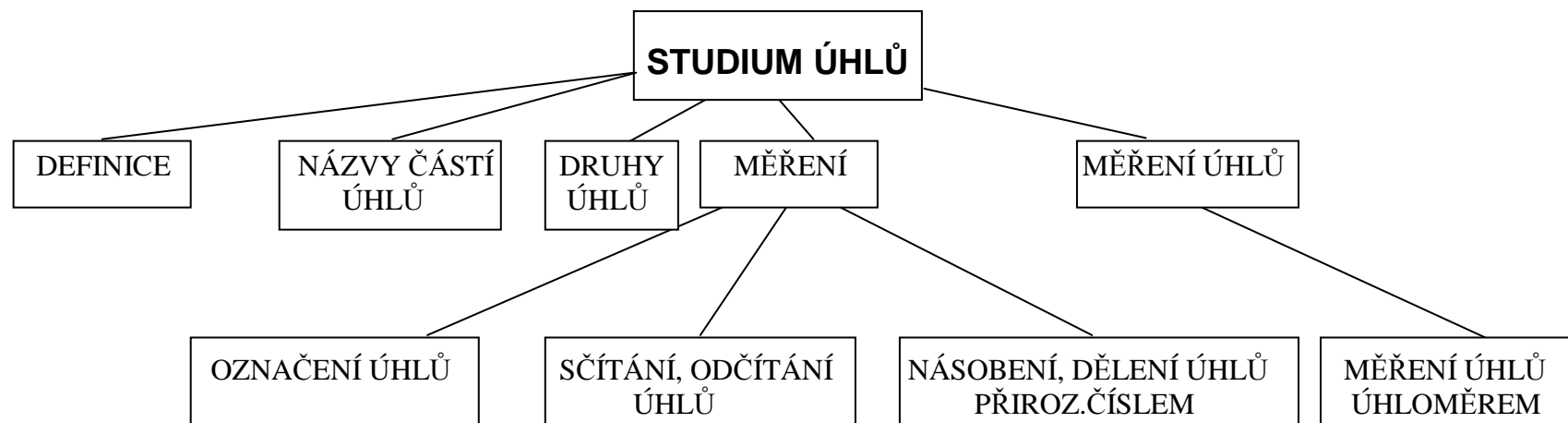

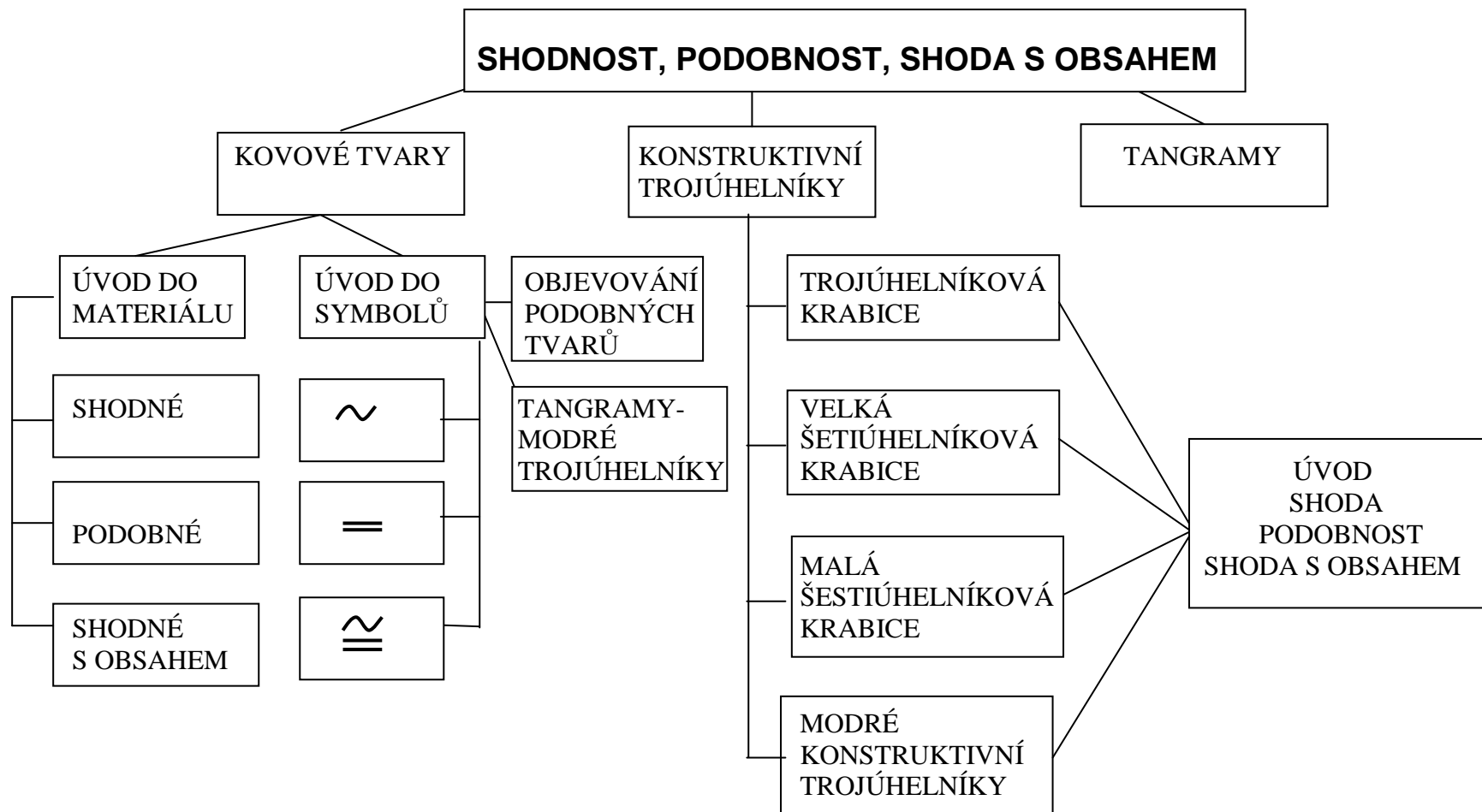
GEOMETRIE

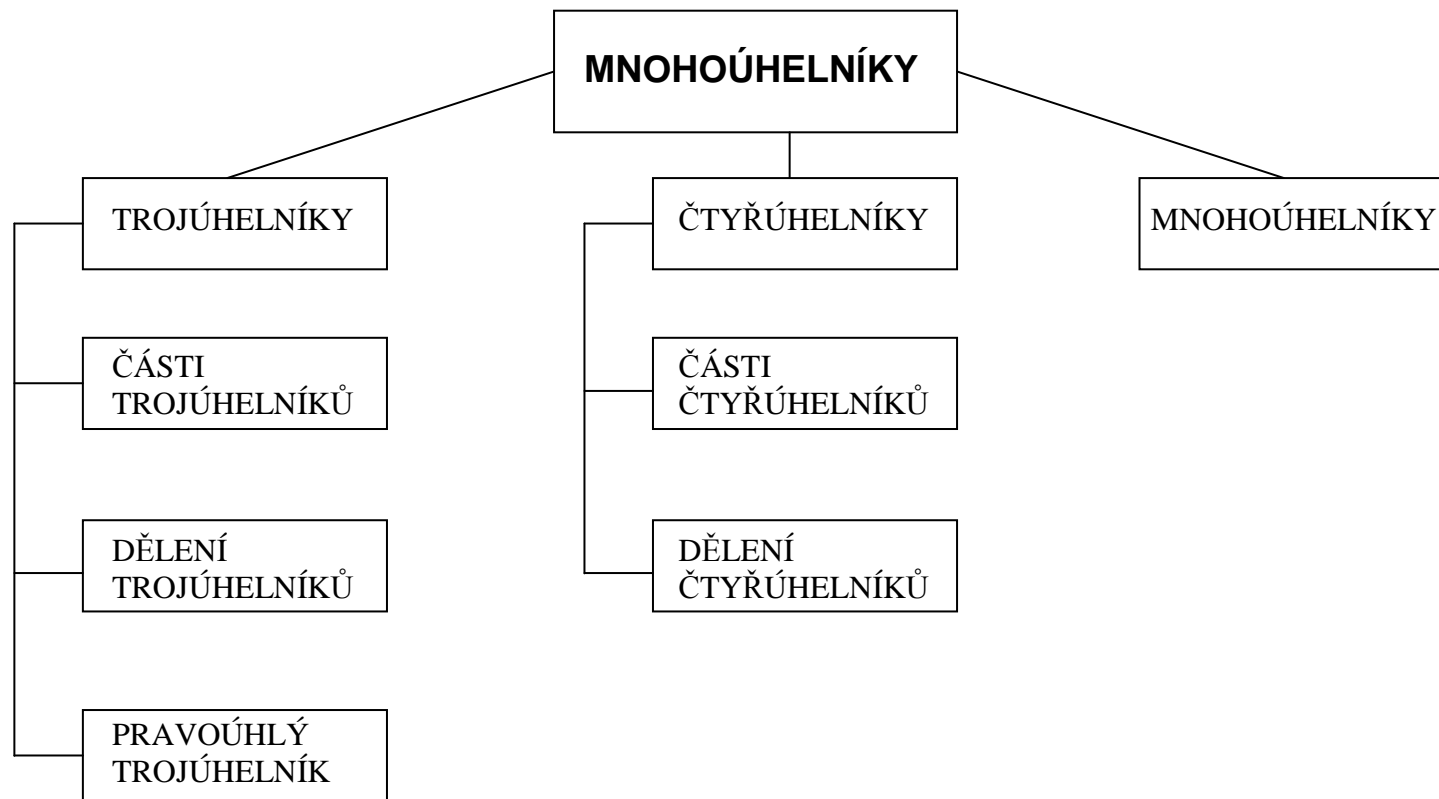

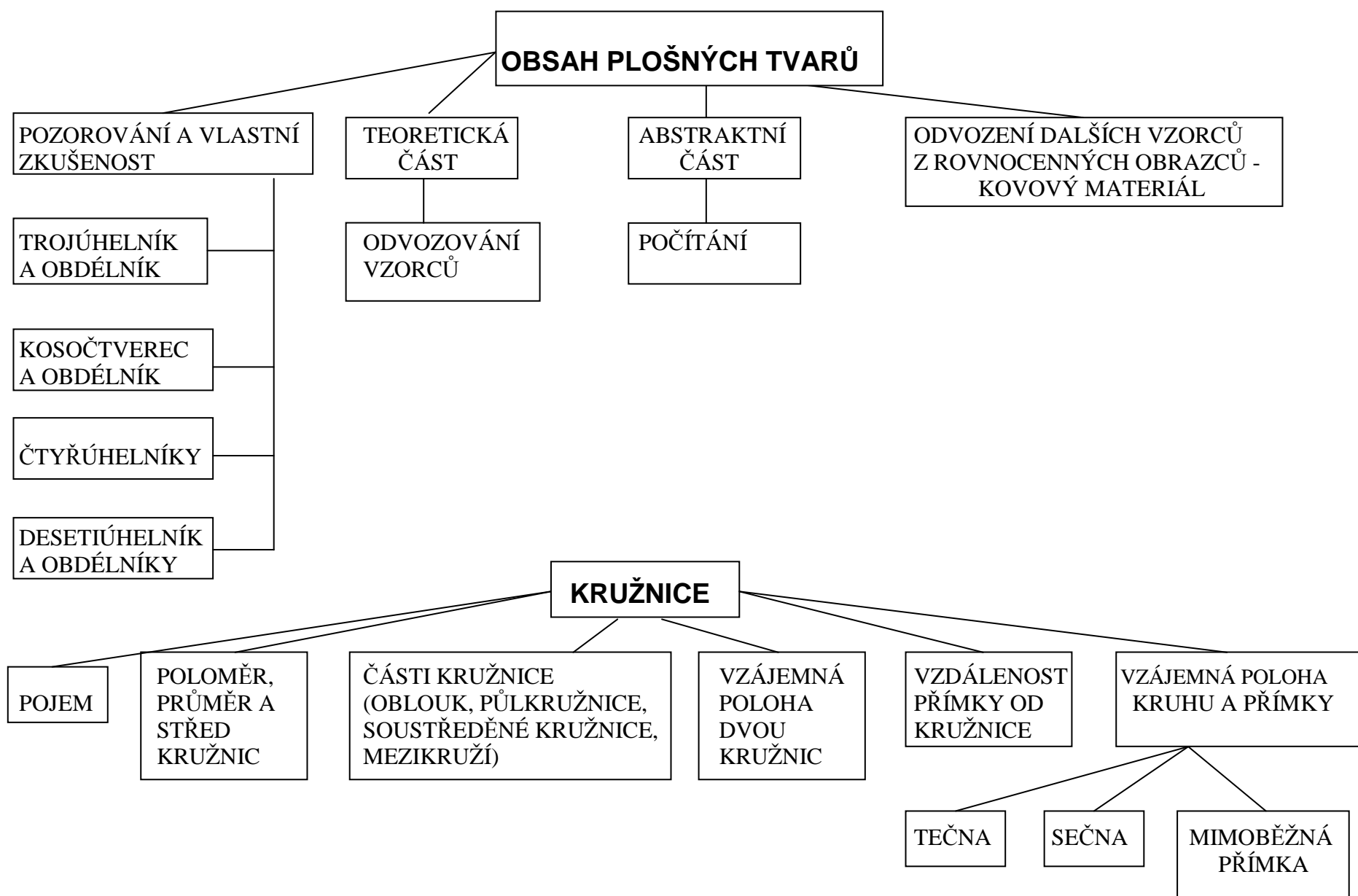

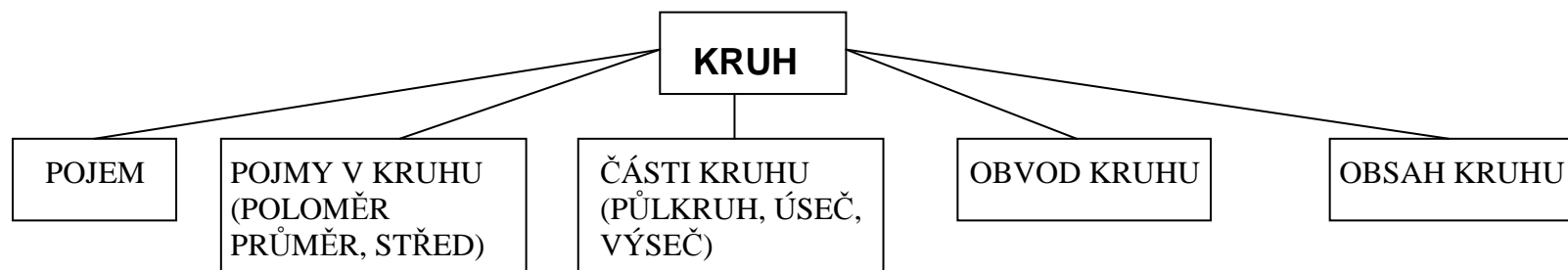

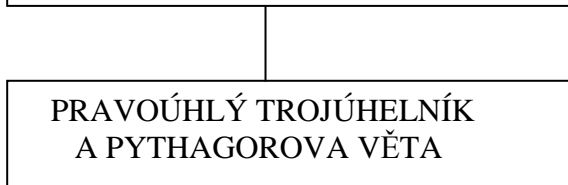

PYTHAGORAS A JEHO VĚTA

EUKLIDOVA VĚTA

8.5.4 Kosmická výchova

Kosmická výchova je integrujícím prvkem pedagogiky M. M., její teorie i praxe. Pojem „Kosmická výchova“ je obdobou toho, jak chápal svět Jan Ámos Komenský, tedy souvislost všech věcí, jednotný celek. Na prvním stupni je to společný název pro prvouku, přírodovědu, vlastivědu, výtvarnou výchovu, hudební výchovu a praktické činnosti. Odpovídání na otázky dětí vychází z celku a vysvětluje se na základě jednotlivých částí, aby děti pochopily souvislosti. Integrace oblastí a témat zahrnutých v Kosmické výchově pomáhá dítěti pochopit řád světa, vžít se a existovat v něm, najít své místo a naučit se zacházet se sebou i s okolím. Není důležité, aby se děti naučily vše, co existuje, ale mají mít tolik času, aby se mohly do jednotlivých oblastí ponořit.

Kosmická výchova představuje integraci témat zahrnutých v oblastech Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce, Umění a kultura. Součástí jsou také náměty, pohybové.

Pro praktickou realizaci nejlépe vyhovuje integrace tematických projektů. Aktivita v rámci projektů jsou voleny tak, aby děti mohly spolupracovat, vzájemně si radit a pomáhat, pracovat ve skupinách pro společný cíl a na společném řešení problému. Ze společné činnosti (evokace, naladění, společné aktivity během projektu) vycházejí náměty a nabídky pro individuální práci dětí. Při práci na projektech získávají děti propojené informace, které umožňují globální pohled na svět.

Podle pedagogiky M. Montessori jsou jazyk a matematika cesty k poznávání světa a svět jako součást „kosmu“ existující ve vzájemných souvislostech. Při plnění úkolů jednotlivých témat tedy děti prakticky využívají své znalosti z jazyka a matematiky - trénují čtení, psaní, gramatiku, počítají slovní úlohy, sestavují příběhy, dopisy a básničky, zkoumají skutečné věci, k tématu jsou připraveny encyklopedie a knihy, písničky, výtvarné náměty a také se jde vždy do skutečného světa – na exkurzi, výstavu, výlet.... Některé tematické celky jsou zařazovány do programu pobytu v přírodě. Využívají se autentické zážitky dětí, jejich zájem a naladění se věnovat určité oblasti.

Projekty doplňují pokusy a experimenty, při kterých se děti učí pracovat samy podle návodu a zaznamenávat si výsledky svých pozorování. Z jednotlivých témat projektů vychází také náměty pro výtvarné a praktické činnosti dětí. Všechny potřebné pomůcky, výtvarný a pracovní materiál a zdroje informací jsou k dispozici v rámci připraveného prostředí. Učitel podle potřeby a náročnosti práce pracuje s celou skupinou dětí, vysvětlí práci dětem a ty si pak činnost zvolí v rámci své individuální práce.

Jednotlivé projekty

Projekty vycházejí z oblastí vzdělávání v Kosmické výchově. Obsahují mnoho souvisejících tematických celků. Výběr a časovou dotaci témat volí učitel podle zájmu dětí s ohledem na přiměřenou náročnost. Témata z oblasti Kosmické výchovy jsou propojena s očekávanými výstupy oborů Český jazyk a literatura, Matematika, IT, Anglický jazyk a s průřezovými tématy.

Oblasti vzdělávání v Kosmické výchově:

1. Sluneční soustava
2. Podmínky pro vznik života
3. Vývoj života na naší planetě
4. Kontinenty
5. ČR
6. Roční období
7. Vývoj člověka, lidstva
8. Lidské tělo

9. Živá příroda

Při výuce respektujeme principy vzdělávání podle M. Montessori a zároveň realizujeme klíčové kompetence:

kompetence k učení (např. práce v připraveném prostředí, plánování, zodpovědnost za svou volbu, práce s chybou, vnímání všemi smysly,...)

kompetence k řešení problémů (např. možnost vlastního kreativního zpracování úkolu, propojení se životem, vedení portfolia,...)

kompetence komunikativní (např. komunitní kruh, prezentace práce, spolupráce ve skupině, sebehodnocení, ocenění,...)

kompetence sociální a personální (např. práce ve skupinách, ve dvojici, prezentace práce, přijímání rolí, respektování názorů,...)

kompetence občanské (např. mravní princip, respekt k sobě, k druhým i k prostředí, podílení se na aktuálním dění v regionu, globální výchova,...)

kompetence pracovní (např. zodpovědnost za svou práci, respektování pravidel s ohledem na bezpečnost, ochrana životního prostředí, úcta k práci vlastní i k práci jiných,...)

Materiály, které děti k projektům zpracovaly, si zakládají do svého portfolia. To slouží jako doklad postupu každého dítěte. Při vedení portfolia se žáci učí třídit a zakládat své pracovní materiály. Portfolio je součástí podkladů pro slovní hodnocení školní práce žáků.

Důležitá je prezentace práce mezi spolužáky, dále vedení dětí k ocenění a doporučení na vylepšení práce spolužáků, vedení k porovnání výsledků se stanovenými kritérii a následně k sebehodnocení.

Vyučovací předmět Kosmická výchova se vyučuje v prvním až pátém ročníku s hodinovými dotacemi odpovídajícími učebnímu plánu. Výuka je realizována převážně formou různě dlouhých projektů, do nichž jsou začleněna i průřezová témata. Nezanedbatelná část výuky probíhá mimo budovu školy – v blízkém okolí školy, různých částech obce. K preferovaným formám výuky patří i exkurze do různých institucí a do zajímavých přírodních lokalit.

Očekávané výstupy oboru Kosmická výchova na konci 2. období

Tematické okruhy jednotlivých projektů

UČIVO	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY
1. <u>SLUNEČNÍ SOUSTAVA</u> - tento projekt doplňuje specifický Montessori materiál, pomůcky, sešitky s texty o vzniku vesmíru a Sluneční soustavy, planetách Sluneční soustavy a další knížečky	 - uvědomuje si svoji jedinečnost, propojuje vesmír, galaxii, Země, kontinent, stát, město, adresa bydliště, rodina - orientuje se v okolí školy, domova, zná základní pravidla dopravní výchovy

<p>k opisu a přepisu.</p> <p>vznik Vesmíru a Sluneční soustavy</p> <ul style="list-style-type: none"> - planety Sluneční soustavy a Galaxie Mléčné dráhy (vzájemné působení, vazby, oběžné dráhy – elipsa) - vzdálenosti od Slunce, velikost planet (např. mandarinkový model, sluneční hra) - Země – složení, voda x pevnina - Gravitace, magnetismus Země - Slunce - Den a noc, roční období 	<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si nutnost ochrany životního prostředí. - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - pozoruje, popíše a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - vysvětlí principy střídání dne a noci a základní principy střídání ročních období
<p><u>2. ROČNÍ OBDOBÍ A KALENDÁŘ, RITUÁLY V NÁRODNÍ HISTORII</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - den, měsíc, rok - kalendář a roční období - hodiny - příroda během roku - výročí a svátky, oslavy - rituály, zvyky a obyčeje (Vánoce, Velikonoce,...) - výtvarné a hudební aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - vyjmenuje měsíce v roce, dny v týdnu, roční období a pozná hodiny - porovná viditelné změny přírody během roku - řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - rozezná současné a minulé - orientuje se v historických důvodech pro zařazení státních svátků a významných dnů - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období

<p>3. <u>PODMÍNKY VZNIKU ŽIVOTA</u> <u>– NEŽIVÁ PŘÍRODA:</u></p> <p>VODA :</p> <ul style="list-style-type: none"> – vznik Země – první život – pohyb kontinentů, vznik jednotlivých oceánů, formy vody a pevniny – život v oceánech – voda (slaná, sladká), její koloběh – fyzikální vlastnosti – pokusy s vodou, skupenství vody – čištění odpadních vod – ekologie, ochrana vody – voda v našem okolí, krásné přírodní výtvořy – voda je nebezpečný živel – vodní toky – řeky, přehrady, rybníky, potoky, prameny – výtvarné a hudební náměty <p>VZDUCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vesmír – plyny – vzduch – informace o naší atmosféře (dýchání, vrstvy...) – složení vzduchu (zvířata, lidé, rostliny). – čím lidé znečišťují vzduch – vzduch jako prostředí ptáků – vlastnosti vzduchu - pokusy – létání (technika) – proudění energie. – možnost návštěvy větrné elektrárny – výtvarné a hudební náměty <p>SVĚTLO a TEPLO:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Slunce (např. návštěva Planetária, sluneční hra) – den, noc, roční období – pohyb Země – podnebné pásy – výroba energie, ekologie (např. www.cez.cz) <p>PŮDA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – složení, typy půdy, geologické složení 	<ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastností a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů - provede jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu - pracuje podle slovního i písemného návodu a předlohy - uvědomuje si rozmanitost přírody a nutnost ochrany životního prostředí a přírody jako celku. - dodržuje základní hygienické návyky - popíše a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - vysvětlí principy střídání dne a noci a základní principy střídání ročních období <ul style="list-style-type: none"> - roztřídí některé přírodniny podle
--	---

<ul style="list-style-type: none"> – úrodná, neúrodná půda – stavba planety Země – horniny a nerosty – růst a pěstování rostlin – živočichové pod zemí – třídění odpadu – výtvarné a hudební náměty – experimenty např. objem, hmotnost, délka, teplota, čas – rostliny – potravní řetězec viz také např. Sluneční hra <p>Učitel klade důraz na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pochopení sounáležitosti s Vesmírem. ▪ na konkrétní prožitek (pokusy, exkurze) 	<p>nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p> <ul style="list-style-type: none"> - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - pečuje o nenáročné rostliny - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat. - provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
---	--

4. VÝVOJ ŽIVOTA NA NAŠÍ PLANETĚ

Děti pracují s časovou přímkou. Přímka dětem přibližuje, jak dlouho trvalo, než se na jedné z planet Sluneční soustavy změnila podmínka tak, aby mohly vzniknout zárodky budoucího pestrého života na Zemi. Nepředstavitelně dlouhý život naší planety, stamiliony let, kdy vznikal rozmanitý život rostlinný a živočišný říše a na konci jen dvoucentimetrový červený okraj, který představuje dobu existence lidských bytostí.

V projektu děti získávají informace o tom, jak vznikal život ve vodě, na souši, jak velcí byli dinosauři, jak vypadal a žil pravěký lovec. Projdou cestou dávné minulosti až k vývoji lidského společenství, porovnají shodné a rozdílné znaky živých organismů.

Po dobu celého projektu si děti mohou tvořit na papírový pás vlastní šestimetrovou časovou přímkou vývoje života. K danému tématu jsou zpracovány texty s informacemi, texty pro jazykové učivo, výtvarné a hudební náměty, tématické sešitky s matematickými úlohami. Děti pracují s encyklopediemi, získávají informace z výukových videokazet a dokumentárních filmů, na internetu. Pokud je to možné, navštěvují děti různé expozice např. archeologických nálezů.

Na některých úkolech pracují samostatně, jindy potřebují kamaráda do dvojice, ve skupině pracují společně nebo naopak má každý člen skupiny zodpovědnost za jinou část úkolu.

PRAHORY a PRVOHORY

- připomenutí časové přímky od vzniku planety Země do prekambria a jednotlivá období prvohor (stručně, jen základní informace o časovém úseku a nejdůležitější vývojové změně)

DRUHOHORY

- časová přímka druhohor - trias, jura, křída
- je možné využít knížečky k opisování
- kdo byli dinosauři
- vývoj rostlin, vývoj a třídění živočichů, význam slova *evoluce*
- uhlí a ropa

TŘETIHOŘY

- časová přímka (schéma vývoje živočichů a rostlin od prvohor), slovo *evoluce*
- vývoj a nové druhy savců
- rostliny, listnaté a jehličnaté stromy
- podnebí, posun kontinentů, tvoření pohoří, nerosty a jantar

ČTVRTOHORY

- změny na planetě Země, doba ledová
- nejznámější typičtí živočichové, rostlinstvo
- slova *hominidé*, *homo*; lidské tělo

VÝVOJ ČLOVĚKA (před 3 miliony let – 40 000let)

- vzhled a tělesný vývoj, ruka a mozek
- vývoj schopností a myšlení
- nástroje a zbraně
- používání ohně
- oděvy a obydlí
- potrava a příprava jídla
- zdravá výživa
- dorozumívání a schopnost spolupracovat
- umění a kultura

LIDSKÉ TĚLO

- jak funguje lidské tělo, soustavy a orgány
- zázrak života a narození
- jedinečnost a originalita každé lidské bytosti

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek

- sestaví vhodný jídelníček
- dodržuje základní hygienické návyky
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti

<ul style="list-style-type: none"> - city, pocity, emoce - základy první pomoci <p>LIDSTVOST</p> <ul style="list-style-type: none"> - civilizace, národnosti, národy 	<p>a současnosti s využitím regionálních specifíků</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše základní části lidského těla - popíše a vysvětlí stavbu a funkci lidského těla. - je poučen o nemocech, úrazu, v mezích jeho možností umí poskytnout první pomoc - uvědomění si jedinečnosti a různorodosti lidské rasy, mnohotvárnost národů a jejich zvláštnosti a zajímavosti. - rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i člověku prospívat a škodit. - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích
<p>5. KONTINENTY</p> <p>GLOBUS</p> <ul style="list-style-type: none"> - zkoumání hmatem, zrakem - Píseň o kontinentech - Pevnina x voda – modely zeměpisných pojmů, pokusy. - Rovník, poledník, rovnoběžka. - Podnebná pásma - čas <p>MAPA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pojem mapa – jižní a severní polokoule, světové strany, orientace na mapě - možnost využití stavebnic a modelů <p>PODNEBÍ a PODMÍNKY PRO ŽIVOT</p> <ul style="list-style-type: none"> - příroda - živočichové - rostliny - ekosystémy - ochrana přírody <p>STÁTY a ŽIVOT LIDÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - průmysl, hospodářství, civilizace - zvláštnosti, odlišnosti a podobnosti s jinými kontinenty a místy - vyprávění o cizích zemích a kontinentech - postupné tvoření krabic pro jednotlivé kontinenty nebo státy (živočichové, 	<ul style="list-style-type: none"> - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k požitému materiálu - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - porovnává a třídí známé organizmy do základních skupin pomocí jednoduchých klíčů a atlasů - rozezná jednotlivá přírodní společenstva a zná některé chráněné rostliny a živočichy - vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům. - rozlišuje základní formy vlastnictví,

<p>rostliny, potraviny, obyvatelé, typické symboly, fotografie...). Státy – pohádky, hudba – lidové písně + tance, řeč, písmo, kroje, nástroje, hlavní města, vlajky, pohoří, vodstvo, průmysl země, knihy Evropy a států (výuka cizích jazyků).</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívání např. dokumentárních filmů, internetu, atlasů, encyklopedií a naučných textů, článků v časopisech, krásné literatury - Kraje ČR a základní poznatky o nich - Praha – hlavní město ČR, Česká republika součást Evropy <p>OCHRANA LIDSTVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - katastrofy (přírodní, průmyslové, způsobené lidmi) - ekologie 	<p>používá peníze v běžných situacích.</p> <ul style="list-style-type: none"> - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu. - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích. - orientuje se v základním vybavení kuchyně - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - ukáže na mapě nejdůležitější státy, pohoří, řeky a města Evropy - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích - uposlechne pokynů učitele při nácviku situací hromadného ohrožení
<p>6. ČESKÁ REPUBLIKA</p> <p>ZEMĚPIS</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s mapami, orientace na mapě, světové strany - administrativní členění + pojmy (od 	<ul style="list-style-type: none"> - začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě) - rozlišuje mezi náčrtý, plány a

<p>kontinentů k mojí adrese)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geografie (hory, nížiny, voda, rostliny, lesy) - Přírodní podmínky + zemědělství, krajina. - Průmysl – výzkum (průmyslová odvětví v ČR, řemesla....) <p>TRADICE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Možnost návštěvy skanzenu - Folklór, tradice, rituály - Domov (rodina, kde bydlím, denní režim, povolání, profese) - Má vlast 	<p>základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli</p> <ul style="list-style-type: none"> - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitosti - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organizmy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k požitému materiálu - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc
--	---

	<p>pro sebe i jiné dítě</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - připraví samostatně jednoduchý pokrm - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví tabuli pro jednoduché stolování - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování. - rozezná současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žijeme
<p>NÁRODNÍ HISTORIE</p> <p>Projekt s informacemi z dějin naší vlasti začíná v době románské a přes další období gotiky, renesance, baroka se děti seznamují s dějinami, filosofií a kulturou lidí od minulosti do současného století. Mohou pracovat s mapami, plnit jazykové a matematické úlohy s historickým textem. Počítá se s návštěvou památných míst ČR, jež jsou spjata s historií vlasti. Historický obraz dotváří i literatura, především národní a regionální pověsti, předměty a celky výtvarné hodnoty, hudební památky aj. V projektu lze využít dětský program Deset století architektury, učebnice, videofilmy a výukové programy pro PC.</p>	
<p>HISTORICKÉ SLOHY – časová návaznost projektu je dle historických slohů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žáci se orientují v nejdůležitějších

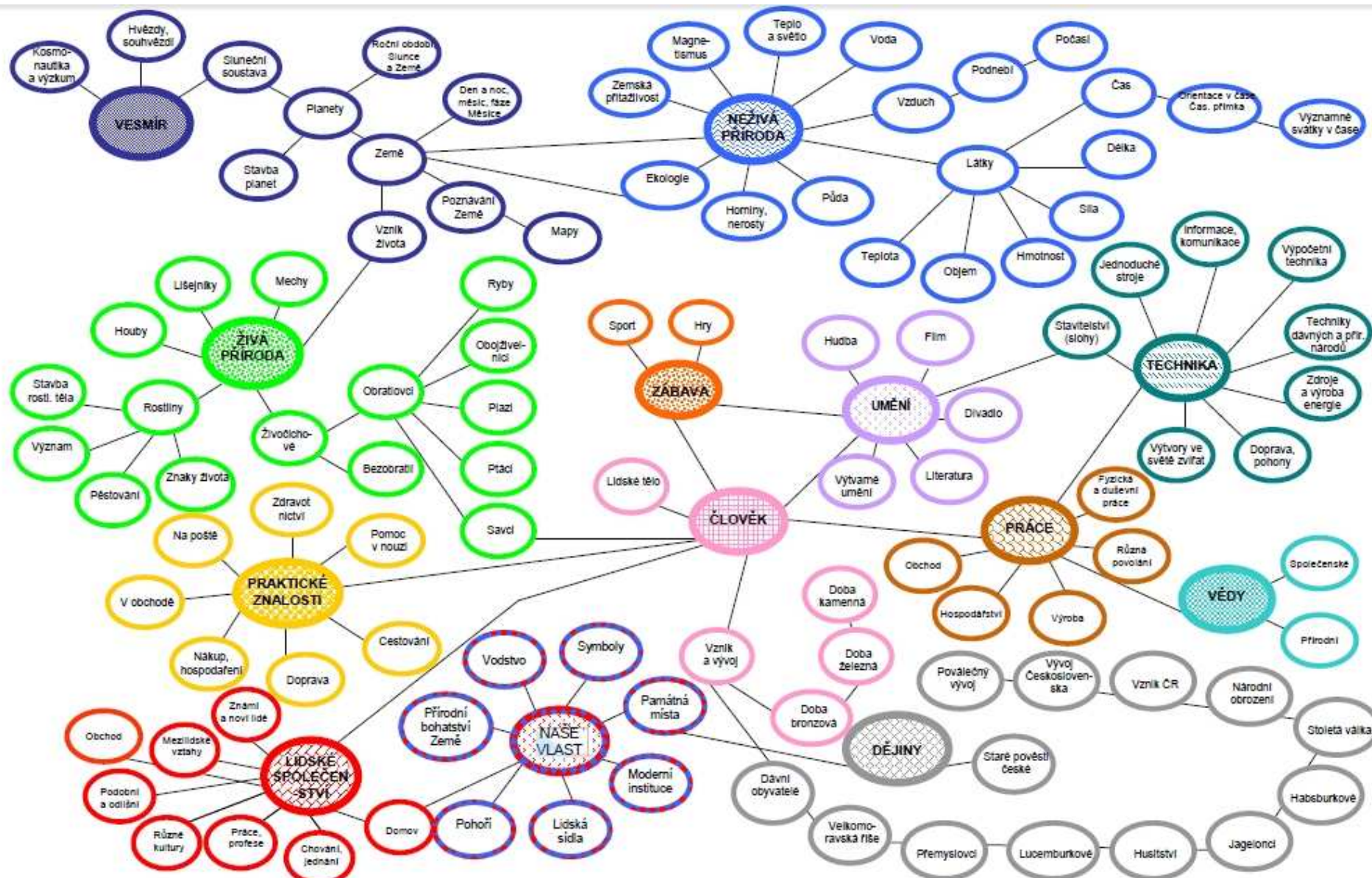
<ul style="list-style-type: none"> - doba románská - doba gotická - doba barokní - doba renesanční - 19.století - 20. a 21.století <p>OCHRANA LIDSTVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - nebezpečí válečných konfliktů, živelné pohromy, ekolog. havárie (pohled do historie a současnosti v souvislosti s tématy i aktuálními událostmi ve světě) 	<p>časových souvislostech naší historie, rozlišují osobnosti z našich starších dějin</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracovávají např. pracovní listy, písemné záznamy, výtvarné práce o historických památkách či událostech v regionu i mimo něj - uposlechne pokynů učitele při nácviku situací hromadného ohrožení
<p>7. LIDSKÉ TĚLO</p> <p>ČÁSTI LIDSKÉHO TĚLA</p> <ul style="list-style-type: none"> - smysly - viditelné části - orgány - kosti - pozorování (vzájemné, pomocí zrcadla) - poměry na těle (vhodné pro výtvarnou výchovu) - pohybové prožití (jóga, reflexologie – zařazení Tv) - pokusy s lidským tělem (hmotnost, objem....) <p>HYGIENA a NÁVYKY</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohyb - zdravý životní styl - strava - oblečení <p>REŽIM DNE</p> <ul style="list-style-type: none"> - obecně - v závislosti na ročním období <p>PSYCHICKÁ STRÁNKA ČLOVĚKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakter - temperament - nálady - náročné životní situace - mezilidské vztahy 	<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem, nedostatkům a handicapům - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

<p>ZÁKLADY PRVNÍ POMOCI</p> <ul style="list-style-type: none"> - prevence – - imunita - tísňová volání - nemoci – léčba - léčivé rostliny - pokusy (teplota....) <p>VLIV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA ČLOVĚKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - prenatální vývoj - vlastní život <p>VÝCHOVA K RODIČOVSTVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - vývoj lidského jedince - výchova k rodičovství jedinečnost každého člověka (otisky, DNA,..) 	<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví, orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku - rozlišujeme jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po narození
<p>8. ŽIVOČICHOVÉ</p> <p>ROZDĚLENÍ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) a) obratlovci x bezobratlí b) masožravci x býložravci x všežravci c) divocí x domácí 2) podnebné pásy (ZOO) 3) místo života (voda, vzduch, souš...) <p>CHARAKTERISTIKA jednotlivých skupin (ptáci, plazi,...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba těla (VV) - rozmnožování – zvířecí rodiny - výživa 	<ul style="list-style-type: none"> - provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organizmy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - pracuje podle slovního návodu a

<p>POTRAVNÍ ŘETĚZEC (predátoři)</p> <p>OCHRANA</p>	<p>předlohy</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
<p>9. ROSTLINY</p> <p>ROZDĚLENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - bylina - keř - strom - ostatní (mechy, lišejníky, ...) - rostlinná patra (Vv) <p>ČÁSTI ROSTLINNÉHO TĚLA</p> <p>ROZMNOŽOVÁNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - využití při pěstitelských pracích - klíčivost - podmínky života - pokusy <p>OCHRANA</p> <ul style="list-style-type: none"> - možnost zapojení ekologických her, výroba ručního papíru, atd. - rostlinná společenství, výprava do skutečného světa květin (ŠvP), možnost výroby vlastního herbáře 	<ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - pečuje o nenáročné rostliny - připraví samostatně jednoduchý pokrm - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - volí vhodné pracovní pomůcky ... atd. - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu

KOSMICKÁ VÝCHOVA - ZÁZNAMY OKRUHŮ UČIVA

KOSMICKÁ VÝCHOVA (HUDEBNÍ VÝCHOVA)

*„Hudba je jedním z nejlepších prostředků k probuzení citů.“
(Christoph Willibald Gluck)*

CHARAKTERISTIKA

Zájem dítěte o hudbu se rozvíjí díky podnětnému prostředí, aby se v dítěti probudil cit a pochopení pro hudbu. Hudba je vnímána všemi smysly dítěte. Dítě má svobodnou volbu a možnost vyjádřit se stejně jako ve všech ostatních oblastech svého rozvoje. Práci s hudbou se dítě harmonizuje, aktivizuje se nejen pro její vnímání, ale i pro jeho vlastní tvorbu. Mezi hudební aktivity patří zpěv, hra na hudební nástroj, ale také např. hudebně dramatické hry (hry s rytmem, hry s předměty a nástroji, improvizovaný pohyb na hudbu, hry se zpěvem, dramatizace písní, hry s hudbou a výtvarnými technikami, hry rozvíjející představivost, atd ...)

Marie Montessori rozděluje hudební výchovu do pěti oblastí:

- Rytmus a rytmická cvičení
- Hra na hudební nástroje
- Hudební zápis a jeho četba
- Zpěv
- Poslechové činnosti

Rytmus a rytmická výchova

Příprava motorických orgánů na rytmické cvičení se rozvíjí ve cvičení „chůze po linii“, kde děti trénují udržení rovnováhy společně s kontrolovanými pohyby rukou a nohou. Pomalé a plynulé pohyby se doplní vhodnou hudbou, aby děti mohly vnímat tempo hudební produkce. Později se u dětí rozvíjí zájem o konkrétní kroky, které doprovázejí různý rytmus.

Učitelka může dětem předvést, jaké kroky se hodí ke kterému rytmu. Ale po názorné ukázce by měla dítěti ponechat volnost, aby samo rozpoznávalo a interpretovalo rytmus, který slyší z různých hudebních frází.

Nejprve dítě vnímá takt, a to bez ohledu na rytmus. Pak znenadání slyší a vnímá i rytmus a reaguje na první dobu taktu. Hudební interpretace by měla být zprostředkována odpovídajícím hudebním výrazem. Dítě reprodukuje rytmus celým tělem.

Noty se žáci učí později. Zájem o notový zápis je podpořen do značné míry tím, jak je v dětství rozvinut smysl pro rytmus.

Hra na hudební nástroje

Hudební nástroje necháme dětem volně k užívání a nezatěžujeme je přílišnými nároky na techniku hry. Zpočátku jsou vhodné jednodušší a přiměřené hudební nástroje odpovídající věku a dovednostem žáků. Hru na hudební nástroj učitelka předvádí podobným způsobem jako při práci s pomůckami. Žáci si trénují sami, ale využívá se i spontánní skupinová hra pro rozvoj hudebního cítění, melodie i harmonie tónů.

Notový zápis a jeho četba

Notový zápis navazuje na smyslovou výchovu, při které žáci např. rozpoznávají zvuky zvonků, které nejprve řadíme do párů podle stejného zvuku a pak do řady od nejnižšího tónu až po ten nejvyšší.

Pokud je třída vybavena sadou Montessori zvonků, představují tyto zvonky reálné noty, které jsou zdrojem tónů a umožňují tak mnoho zajímavých didaktických aktivit např. přiřazování not k jednotlivým zvonkům, zasouvání kotoučků ve tvaru noty do dřevěné

stupnice, řazení not správně za sebou v různých obtížnostech pomocí čísel, písmen nebo barevného kódování.

Rytmus, harmonie, notový zápis a čtení not je potřeba postupně propojit v celek.

Zpěv

Zpěv jednoduchých, dětem přístupných písní je dalším aktivním hudebním projevem dítěte. Je však nutné respektovat veškeré základní principy Montessori pedagogiky, jako je důsledný individuální přístup k jednotlivým žákům, atd. ...

Poslech

Umění poslouchat a rozeznávat různé zvuky provází děti již od mateřské školy. V průběhu smyslové výchovy v mateřské škole či na začátku školní docházky se děti stávají vnímavější k tišším a jemnějším zvukům. Postupně jsou děti vedeni i k poslechu hudebnímu. V rámci jednotlivých projektů Kosmické výchovy se děti seznamují s jednotlivými hudebními žánry. Vnímají jednotlivé hudební nástroje, rytmus i melodii. Samotný poslech v dítěti rozvíjí estetické stránky osobnosti. Napomáhá k vnitřnímu zklidnění, harmonii a soustředění dítěte. Tichá relaxační hudba je doprovodně využívána při chůzi po elipse a při práci na montessori pomůckách.

Tematický celek: KV- POSLECHOVÉ ČINNOSTI		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> – kvalita tónů – délka, síla, barva, výška – melodie stoupavá a klesavá – tempo pomalé, rychlé – rytmus a dynamika písní – hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální – hudební nástroje – dechové (zobcová flétna, trubka, lesní roh, pikola, klarinet, hobo, pozoun, saxofon, helikon) - strunné (housle, viola, violoncello, kontrabas, klavír, kytara) - bicí – pochod, ukolébavka – hymna ČR – polka, valčík – hudba slavnostní, hudba zábavná, hudba jiných kontinentů – hudební skladatelé (B. Smetana, A. Dvořák, J. J. Ryba, J. S. Bach, W. A Mozart) – pěvecký sbor X symfonický orchestr – varhanní hudba X smyčcový orchestr – taneční skladby dříve a dnes 	<p>1. období (1.-3. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby. ➤ Rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální. <p>2. období (4.-5. ročník)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby. ➤ Rozpozná v proudu znějící hudby některé z určitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny. 	KV

1. Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

- komunikace

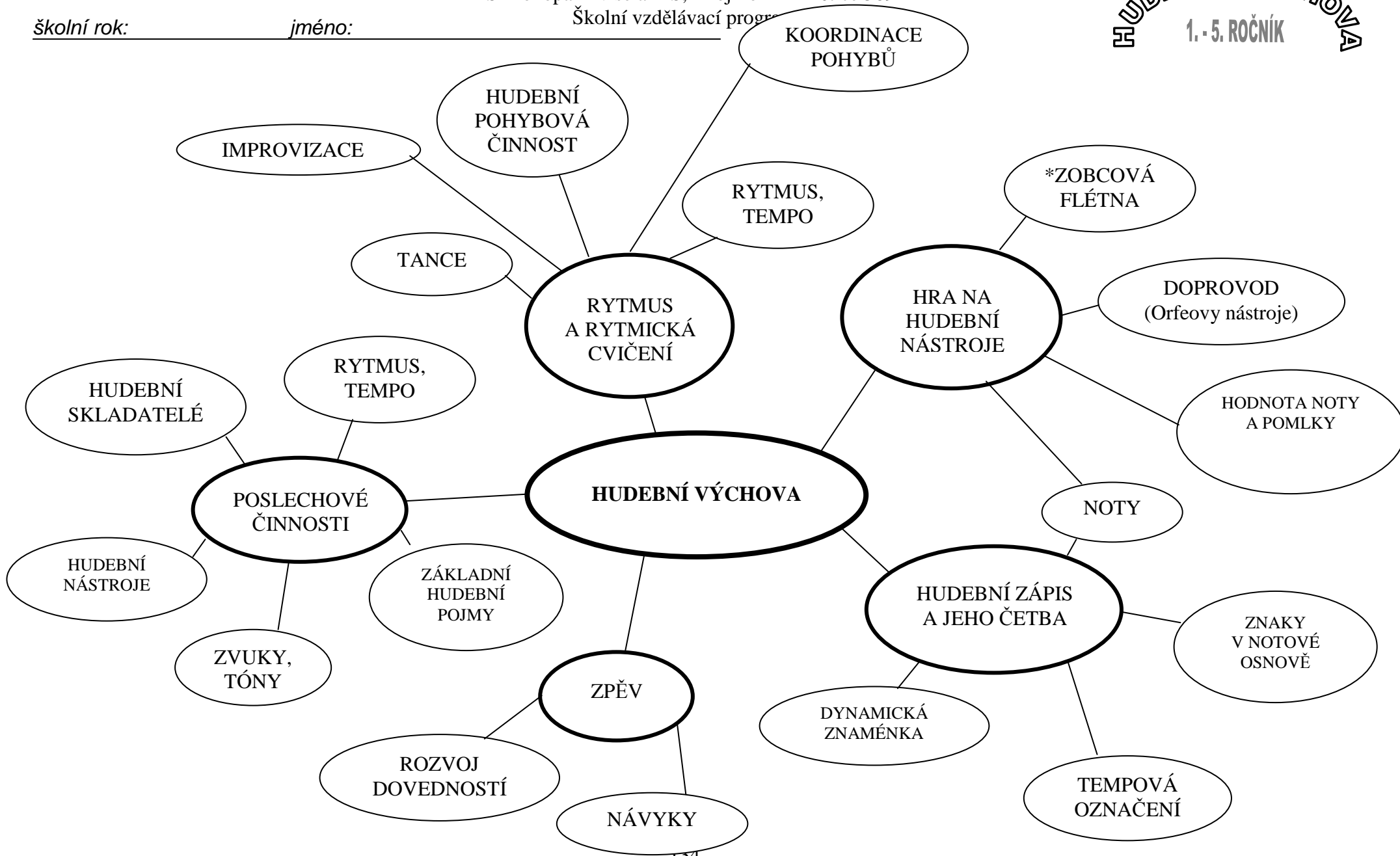
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- objevujeme Evropu a svět (Projekt – Cestujeme po Evropě)

4. Multikulturní výchova

- kulturní difference
- multikulturalita

KOSMICKÁ VÝCHOVA (HUDEBNÍ VÝCHOVA) - ZÁZNAMY OKRUHŮ UČIVA

KOSMICKÁ VÝCHOVA (VÝTVARNÁ VÝCHOVA)

„Touha po sebereflexi si hledá vlastní výrazové prostředky. Jedním z nich je písemný projev, který slouží k vyjádření myšlenek. Dalším je výtvarný projev, který v sobě nese řadu podob. Dítě se projevuje prostřednictvím svého hlasu, své ruky, aniž by si samo uvědomovalo vlastní skrytý sklon ...“
(Marie Montessori)

CHARAKTERISTIKA

Výtvarné tvoření provází lidstvo ve vývoji od jeho počátků do dneška (barevné otisky rukou, první kresby zvířat na skalních stěnách). Podobně provází určitá podoba tvoření (kresba, ale i stavění kostek, stavebnic, staveb z písku, ...) dítě od útlého dětství. Kresba (malba) i modelování (prostorové vytváření) předchází psaní, stává se jeho cvičnou fází především v oblasti motoriky a vnímání, koordinace oka – mozku a ruky).

Časem se mění podoba a úloha výtvarné tvorby v dějinách lidstva i v životě jedince.

U dětí v předškolním věku nastává ta pravá exploze tvoření, soulad mezi touhou a dovedností zobrazit. Jsou schopni přijímat velké množství podnětů a adekvátně na ně reagovat tvorbou. Později (1. stupeň ZŠ) se jejich chuť, potřeba tvořit a dovednost (zručnost) násobí, nabývá vrcholu a v období puberty dochází často ke stagnaci i negaci vlastní tvorby.

Úkolem výtvarné výchovy je včas poskytnout dítěti možnost svobodně se výtvarně vyjádřit, rozšířit jeho možnosti tvorby (např. o různé techniky), nabídnout kvalifikovanou pomoc při nesnázích nebo problémech.

Velice významným úkolem je naučit dítě s respektem a citlivostí vnímat výtvarné hodnoty. Nabízet mu k vnímání různá umělecká díla minulosti i současnosti, jemu důvěrně známé předměty nechávat působit v kontrastu s nezvyklými a odlišnými výtvarnými a estetickými objekty a kulturně blízké dědictví doplňovat o cizí a našemu smýšlení vzdálenou výtvarnou kulturu.

V Montessori školách se stává výtvarná činnost přirozeným doprovodem poznávání v oblasti Kosmické výchovy, dítě zaznamenává nejen poznatky z různorodých oborů (mezioborové prolínání například s geometrií, zeměpisem, literaturou), ale i prožitky.

Kresbou i jinou výtvarnou činností dítě sděluje světu, co prožívá, komunikuje s okolím, kresba má terapeutické účinky - uvolňuje nahromaděné emoce.

Při tvorbě se přirozeně rozvíjí dětská osobnost, buduje se soustředění a trpělivost, rozkvétá invence – nápaditost, tvořivost a fantazie, samostatnost i spolupráce na kolektivním zadání.

Výtvarné činnosti jsou vhodnou průpravou pro složitější pracovní úkony, je třeba plánovat, připravovat materiál a potřeby, je nutné dodržovat pravidla a bezpečnost a zajistit opětovný úklid.

Tvorba by neměla být nikdy samoučelným nácvikem technik, neměla by sloužit jen jako obkreslování vzorů a opakování stereotypů.

Měla by být tvůrčí, hravá, s důrazem na spontánnost dětského projevu, na originalitu názoru, pohledu a cítění.

Dítě experimentuje, hledá cesty, objevuje svět a současně své nitro přesně v souladu s filozofií a pedagogikou Marie Montessori.

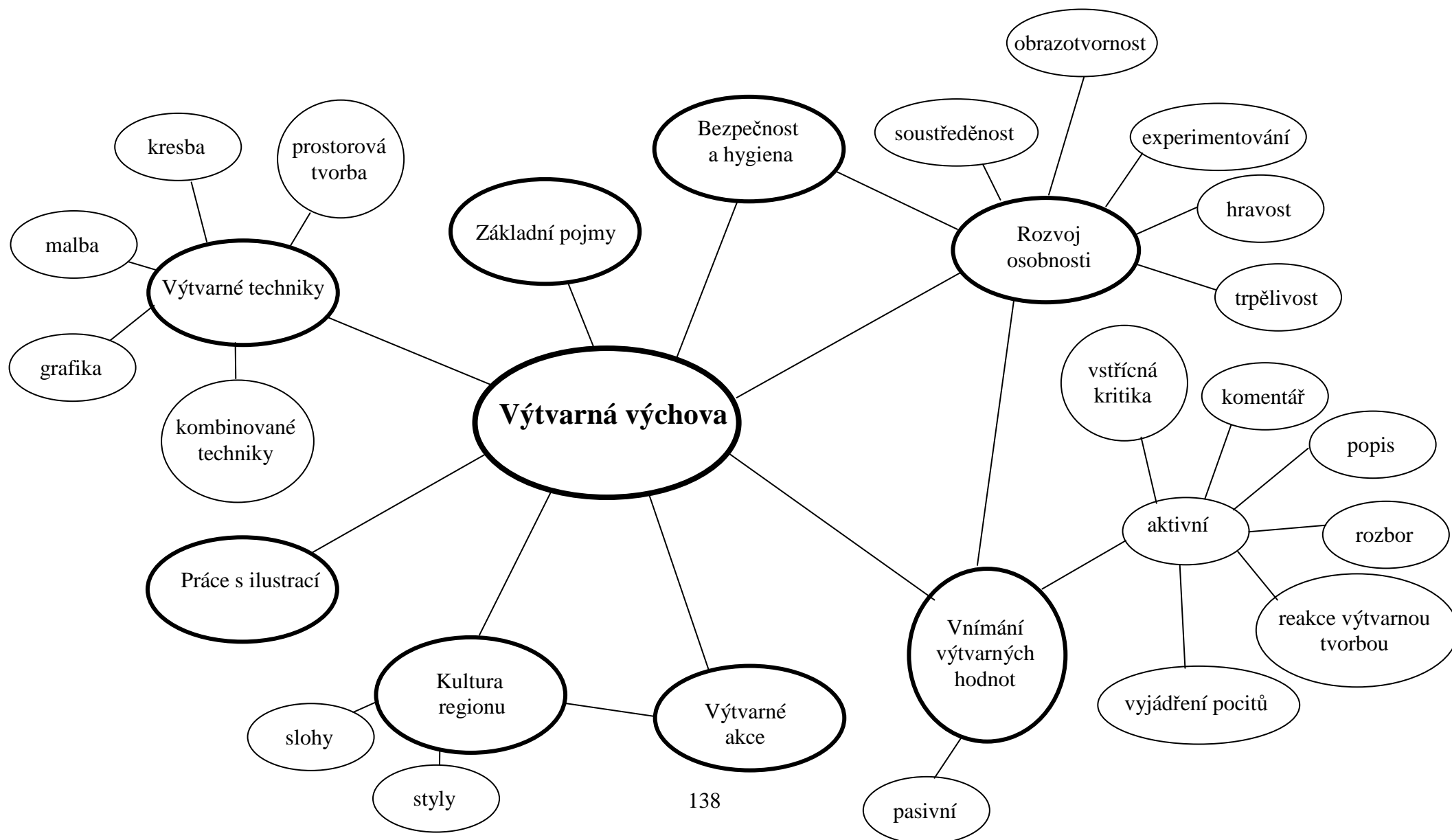
Veškerá tvorba se uskutečňuje podle principů Montessori pedagogiky. Ctí se individualita dítěte, učitel vede k samostatnosti, sebereflexi, respektuje se princip nesoutěžení, spolupráce, senzitivní fáze správného naladění, svoboda volby. Výtvarné činnosti a jejich téma je voleno v souladu s probíhajícím projektem v rámci Kosmické výchovy.

Tematický celek : KV-VÝTVARNÁ VÝCHOVA		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<p>Plošná tvorba</p> <ul style="list-style-type: none"> Kresba, malba, grafika, práce s papírem, počítač, kombinované techniky Kompozice Body, linie, tvary Řešení plochy pomocí linií a čar různými materiály a nástroji Zkoumání vlastností obrazotvorných prvků (linie, barva, tvar) Barvy – rozdělení (základní a doplňkové, teplé a studené, řídké a husté) Hry s barvou a barevnou skvrnou, experimentování s barevnými odstíny Výtvarný přepis skutečností, proporce <p>Prostorová a objektová tvorba</p> <ul style="list-style-type: none"> Práce s papírem, práce s přírodninami, práce s textilií Kompozice Hra a experimenty s materiály a nástroji Vnímání světla a stínu, objemu, plastického kontrastu a povrchové struktury Modelování a tvarování Prostorové konstruování Výtvarný přepis skutečnosti, proporce <p>Akční tvorba</p> <ul style="list-style-type: none"> Vnímání sebe sama a prožívání kontaktů s druhými Zkoumání pocitů a nálad Umělecké vyjádření prožitku Umělecké vyjádření skutečnosti <p>Výtvarná kultura</p>	<p>1. období (1.-3.třída)</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ V tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace Vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil <p>2. období (4. –5.třída)</p> <ul style="list-style-type: none"> Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a 	<p>M, ČJ, KV (HV) TV, INF</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení s uměleckými díly historie a současnosti • Aktivní práce s ilustrací dětských knih • Umění v denním životě • Různé druhy výtvarného umění (malířství, sochařství, grafika, architektura, design aj.) <p>Návštěvy vzdělávacích programů, galerií, muzeí</p>	<p>skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p> <ul style="list-style-type: none"> • Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy • Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě • Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) • Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace • Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil 	
<p>1. Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj - kreativita - psychohygiena</p> <p>6. Mediální výchova Produktivní činnosti - tvorba mediálního sdělení</p>		

KOSMICKÁ VÝCHOVA (VÝTVARNÁ VÝCHOVA) - ZÁZNAMY OKRUHŮ UČIVA

KOSMICKÁ VÝCHOVA (ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE)

„Dítě musí pracovat samo a samo chce práci také dokončit.

Nikdo nemůže za dítě převzít břímě námahy a růstu, vyvíjet se místo něj.

Nikdy nikoho nežádá o pomoc, naopak prosí, aby své poslání mohlo splnit úplně samo.“

(Marie Montessori)

CHARAKTERISTIKA

Praktické dovednosti a návyky, které jsou stěžejní pro tuto oblast, se sice liší v našich domácnostech a kulturách, avšak stejnou měrou jsou důležité kdekoli na světě. Dávají dětem určitou nezávislost, kterou potřebují k životu ve společnosti.

Děti se s nimi po malých krůčcích seznamují od nejútlejšího věku nejen s rodiči. V mateřské škole je Marie Montessori zařazuje v „cvičeních praktického života“, která tvoří spolu se smyslovou výchovou základ předškolní Montessori výchovy a vzdělání. Učí děti vykonávat přesně a poctivě běžnou denní práci v klidu a v pohodě. Mimo běžné práce s běžnými materiály se do „praktických cvičení“ také prolínají nejzákladnější sociální a mravní aspekty (jako jsou pravidla slušného chování, umět se postarat sám o sebe, umět správně komunikovat aj.).

U dětí mladšího školního věku se v oblasti Člověk a svět práce tyto složky dále prolínají a posilují. Děti se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Vycházejí při tom ze základních zkušeností pracovních lidských úkonů, tradičních postupů (např. zemědělské práce, řemesla, práce v domácnosti) a technik. Děti se učí plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Práce je založena na jejich tvůrčí myšlenkové spoluúčasti. Ve všech tematických okruzích jsou děti soustavně vedeny k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Člověk a svět práce tedy vychází z konkrétních životních situací. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy:

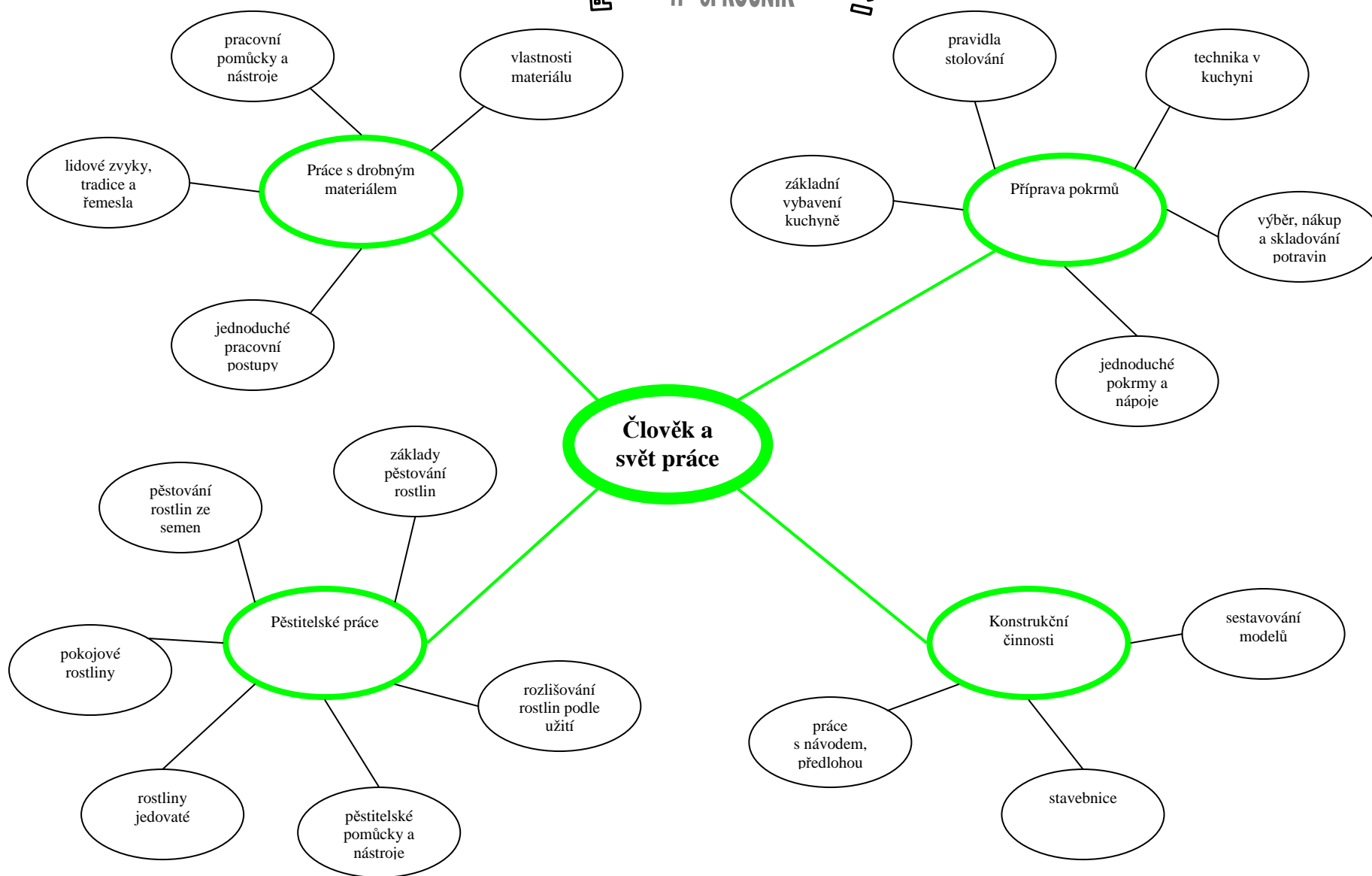
- práce s drobným materiálem
- konstrukční činnosti
- pěstitelské práce
- příprava pokrmů

KV- ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	
Učivo	Očekávané výstupy
1. <u>Práce s drobným materiálem:</u> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil aj.) - pracovní pomůcky a nástroje – ovládání, funkce, využití a jejich vhodný výběr - lidové zvyky, tradice, řemesla	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří jednoduchými postupy různé výrobky z tradičních i netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic

<ul style="list-style-type: none"> - jednoduché pracovní postupy, operace, organizace práce 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
<p>2. <u>Konstrukční činnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce se stavebnicemi (plošné, konstrukční, prostorové) - montáž a demontáž modelů - práce s návodem, předlohou a jednoduchým náčrtem - zásady hygieny a bezpečnosti práce, první pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - zodpovídá za pořádek na svém pracovišti - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce - poskytne první pomoc při úrazu - provádí při práci jednoduchou montáž a demontáž - samostatně vytváří modely ze stavebnic podle návodu a předlohy - volí správné pomůcky, nástroje a náčiní
<p>3. <u>Pěstitelské práce:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování rostlin a jejich ověřování - pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) - pěstování pokojových rostlin - rostliny jedovaté - rostliny jako drogy, alergie - poznávání rostlin, semen, plodů - rozlišování rostlin podle užití - pěstitelské pomůcky, nástroje, náčiní 	<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje přírodu popř. ji zaznamenává a hodnotí - pěstuje pokojové a jiné rostliny, pečuje o ně a ošetřuje je podle daných zásad - samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování, provádí jednoduché pěstitelské činnosti - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce - poskytne první pomoc při úrazu
<p>4. <u>Příprava pokrmů:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení kuchyně - výběr, nákup a skladování potravin - příprava jednoduchých pokrmů a nápojů - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování - příprava a úklid pracovního místa - technika v kuchyni 	<ul style="list-style-type: none"> - připraví tabuli pro jednoduché stolování, chová se vhodně při stolování - orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch - osvojuje a dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce

	- poskytuje první pomoc při úrazu v kuchyni
--	--

**KOSMICKÁ VÝCHOVA (ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE) - ZÁZNAMY OKRUHŮ
UČIVA**

8.5.5 Tělesná výchova

CHARAKTERISTIKA

Při výchově a vzdělávání je potřeba dbát na vyrovnané využívání duševních a fyzických aktivit. Pohyb je při výuce podle Marie Montessori nedílnou součástí, ba přímo je to jeden z hlavních výsledků výuky pro rozvoj dítěte jako zdravé osobnosti napomáhající všestrannému rozvoji. Pohyb je přirozenou potřebou dítěte, která se direktivně nemůže potlačovat. Postupně se s rozvojem autoregulace podřizuje vůli.

Již v mateřské škole nabízí aktivity praktického života řadu činností, např. stolování, zalévání květin, rolování koberečku, příprava hostiny, sběr kaštanů aj. Pohyby bývají zpočátku nedokonalé, ale jejich kvalita postupně roste, jestliže je snaha je zdokonalovat a přesně provádět v daném řádu nebo denním režimu. Praktické činnosti dětem otvírají prostor pro výchovu sebe sama, poskytují žádoucí motivaci pro učební činnost. Děti jsou fascinované pohybem, kdy svaly a nervy reagují na osvojení si určitých návyků, které budou o dítěti vypovídat jako o kultivované osobnosti. Cílem je provádět činnost bez nadbytečných a nepřesných pohybů, které tvoří základ pro estetické a umělecké projevy.

Uměním učitele je najít způsob, jak dítě do nějaké činnosti zapojit. Učitelku nesmí odrazovat nedůvěra, zda dítě činnost zvládne. Dítě dychtí po činnosti a po pocitu, že se mohlo uplatnit a zapojit do práce či někomu pomoci. V současné době je přirozeného pohybu u dětí stále méně, a proto je nutné rozvíjet pohybové dovednosti jak v tělocvičně, tak i na sportovních hřištích. Součástí tělesné výchovy v Montessori třídách je i výuka plavání, bruslení, lyžování a jízdy na kole.

Tělesná cvičení a hry Marie Montessori vnímá jako vybití přebytečné energie a za přednost považuje morální rovinu sportu. Za nevhodnou pro přirozený rozvoj dítěte je však v pedagogice Montessori považována hra, která vyvolává v dětech pocit rivality a **soutěživosti**. Proto se v hodinách tělesné výchovy zaměřujeme především na:

- vlastní prožitek při pohybu, vnímání rytmu a tempa pohybu
- rozvíjení koordinace pohybu a prostorové orientace. Typickou aktivitou je např. chůze po elipse, která je součástí každodenního rituálu v mateřské škole.
- pochopení základních pravidel a dodržování hry fair play
- rozvíjení radosti s pohybem
- dodržování hygienických norem a zvyklostí
- využívání různých metod a způsobů pohybu, např. relaxační cvičení, jógová cvičení, tvořivá dramatika, atd. ...

Některé sportovní aktivity jsou zařazovány záměrně dříve či později než je běžné, protože se využívá senzitivního období dítěte pro dané pohybové aktivity.

Očekávané výstupy oboru Tělesná výchova na konci 2. období

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
<ul style="list-style-type: none"> - chápe význam pohybu pro své zdraví - reaguje na základní pokyny, signály a gesta učitele - rozezná při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví - projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti 	<p>Význam pohybu pro zdraví:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybový režim žáka - délka a intenzita pohybu - terminologie TV spojená s osvojovanými činnostmi – smluvené povely, signály, znamení, komunikace při TV a sportu - základní zásady bezpečného pohybu a chování při TV a sportu - příprava organismu - příprava pro pohybovou činnost (oblečení, obuv) - zdravý životní styl (rozvoj zdatnosti, regenerace, rozvoj dovednosti, kompenzace jednostranného zatížení, vyrovnaní oslabení)
<ul style="list-style-type: none"> - je seznámeno se zásadami správného sezení, držení těla ve stoji, dýchání a dle svých možností je uplatňuje 	<p>Zdravotně zaměřená činnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - správné držení těla - průpravná, kompenzační, psychomotorická, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí 	<p>Hygiena při TV:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí - vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
<ul style="list-style-type: none"> - ošetří menší poranění a přivolá dospělou osobu - uvádí příklady nevhodných činností, ohrožujících jeho zdraví 	<p>Bezpečnost při pohybových činnostech:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečný pohyb a chování i v méně známých prostorech (bazény) - bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
<ul style="list-style-type: none"> - zapojuje se do pohybových her - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti 	<p>Pohybové hry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy související s osvojovanými hrami a používaným náčiním - pravidla osvojovaných her - hry s různým zaměřením – kontaktní,

	míčové, psychomotorické, atd.
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá pohybové dovednosti v souladu s individuálními předpoklady (kotoul, prosté skoky snožmo, gymnastický odraz) 	<p>Základy gymnastiky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámení se základními pojmy – cvičení polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu - akrobacie - průpravná cvičení pro zvládnutí kotoulu vpřed, vzad - kladina - přeskok - skoky prosté – odrazem snožmo - výskok do sporu dřepmo - hrazda <p style="text-align: center;"><i>ručkování ve visu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> - dle svých schopností cvičí s hudebním a rytmičtým doprovodem a dokáže vyjádřit jednoduchou melodii a rytmus pohybem 	<p>Rytmičké a kondiční formy cvičení pro děti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kondiční cvičení s hudbou, rytmičtým doprovodem - jednoduché tance
<ul style="list-style-type: none"> - zná nejdůležitější pravidla bezpečnosti při atletických činnostech a za pomoci učitele je dodržuje - podle svých předpokladů zlepšuje úroveň výkonů v běžecké rychlosti, vytrvalosti, odrazové schopnosti, hodů míčem - zná pravidla házení a chytání míče (jiného náčiní) odpovídající velikosti a hmotnosti - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech - dodržuje zásady fair play chování i chování k přírodě a aktivně je naplňuje (za pomoci učitele) 	<p>Atletika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - startovní povely a signály - běžecká abeceda - běh - skok - hod - sportovní hry - držení míče jednoruč, obouruč - manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti - základní přihrávky rukou a nohou - průpravné hry
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje techniku chůze (i se zátěží) 	<p>Turistika a pobyt v přírodě:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chůze v terénu - chůze a běh po vyznačené trase - táboření - způsob pohybu v terénu, chování v přírodě - první pomoc při drobných poraněních - základní zásady bezpečnosti a hygieny při turistice a pobytu v přírodě
<ul style="list-style-type: none"> - rozezná základní činnosti (plavecké způsoby) ve vodě - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při plavání 	<p>Plavání:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při plaveckém výcviku - zásady bezpečnosti při plavání a při pohybu v areálu bazénu
<ul style="list-style-type: none"> - dle svých možností zvládá chůzi po ledě, klouzání 	<p>Lyžování a bruslení:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní techniky pohybu na lyžích a na

- pojmenuje rizika vstupu na zamrzlou přírodní plochu bez dozoru dospělých osob	<p>bruslích</p> <p>- hry na sněhu a na ledě</p>
---	---

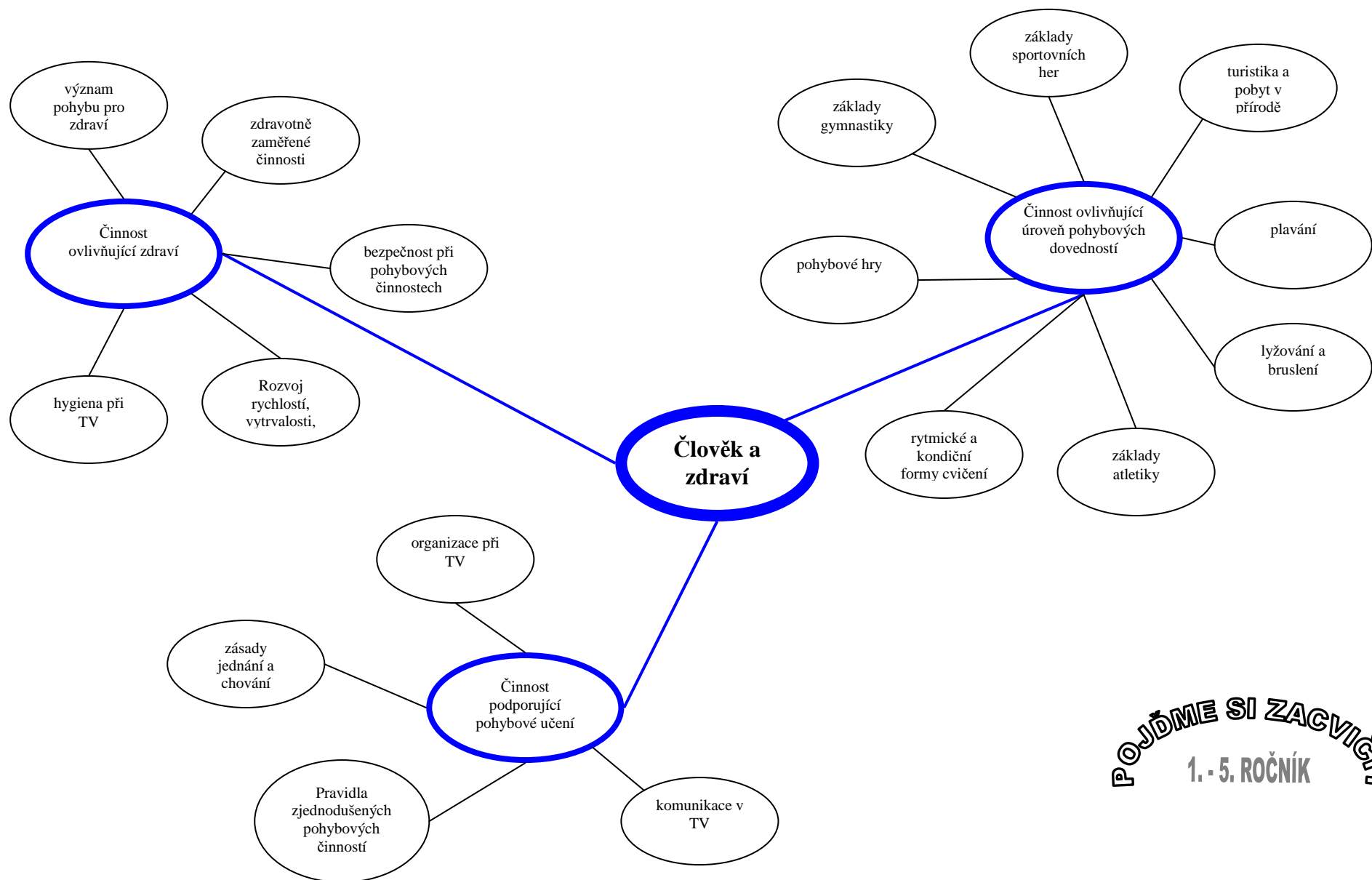
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	<p>Komunikace v TV:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní tělocvičné názvosloví a pojmy osvojovaných činností - smluvené povely a signály
<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s jednoduchými pohybovými činnostmi jednotlivce i skupiny - jedná v duchu fair play při TV a sportu 	<p>Organizace při TV:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí <p>Zásady jednání a chování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednání fair play při TV a sportu - olympijské ideály a symboly
- dle svých individuálních schopností hraje konkrétní hry se zjednodušenými pravidly a využívá je (samostatně nebo za pomoci učitele)	<p>Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel (minifotbal, minibasketbal, miniházená, vybíjená)
<p>1.Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí</p> <ul style="list-style-type: none"> - seberegulace a sebeorganizace - psychohygiena <p>Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

TĚLESNÁ VÝCHOVA - ZÁZNAM OKRUHŮ UČIVA

školní rok:

jméno:

POJĎME SI ZACVIČIT
1. - 5. ROČNÍK

8.5.6 INFORMATIKA A VÝPOČETNÍ TECHNIKA

„... vidím a zapomenu, slyším a zapamatuji si, udělám a pochopím ...“ (Marie Montessori)

CHARAKTERISTIKA

Svět počítačů obklopuje většinu dětí již od útlého věku, ne vždy je však výpočetní technika využívána přiměřeně k věku dítěte a často bohužel slouží jen jako zdroj zábavy. Cílem Informatiky a výpočetní techniky v Montessori třídách na prvním stupni základní školy je však naučit děti vhodně využívat výpočetní techniku jako pomocníka při své cestě za poznáním, zpracovávat a archivovat získané informace.

Počítačové vybavení a přístup k síti internet je součástí vybavení Montessori tříd. Pokud zájem a schopnost dětí dovolí, mohou děti počítač využívat již od první třídy při práci na svých projektech. Od třetí třídy žáci využívají výpočetní techniku již pravidelněji, zejména pro získávání a zpracovávání informací.

Informační a výpočetní technika v Montessori třídách je vyučována jako integrovaná součást ostatních předmětů. Žáci tedy při konkrétních příkladech a situacích využívají výpočetní techniku pro řešení praktických potřeb.

Metody práce

Jak již ze samotné charakteristiky předmětu vyplývá, děti mohou pracovat individuálně nebo ve skupinách. Zpracovaný projekt potom žáci často prezentují před ostatními spolužáky a seznamují je tak blíže s jimi zpracovanou tematikou. Žáci tedy kromě vlastní práce s počítači využívají i svých komunikačních a kooperativních schopností, schopností kriticky přistupovat k získaným informacím a logicky je třídit.

Učivo označené hvězdičkou je učivo rozšiřující pro nadané a talentované žáky, je tedy nepovinným učivem.

Výuka žáků se specifickými vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných je zabezpečena a probíhá podle předem daných pravidel (viz. Charakteristika školního vzdělávacího programu).

V předmětu Informatika jsou realizována tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Mediální výchova

Naplnění očekávaných výstupů předmětu Informatika realizujeme pomocí těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

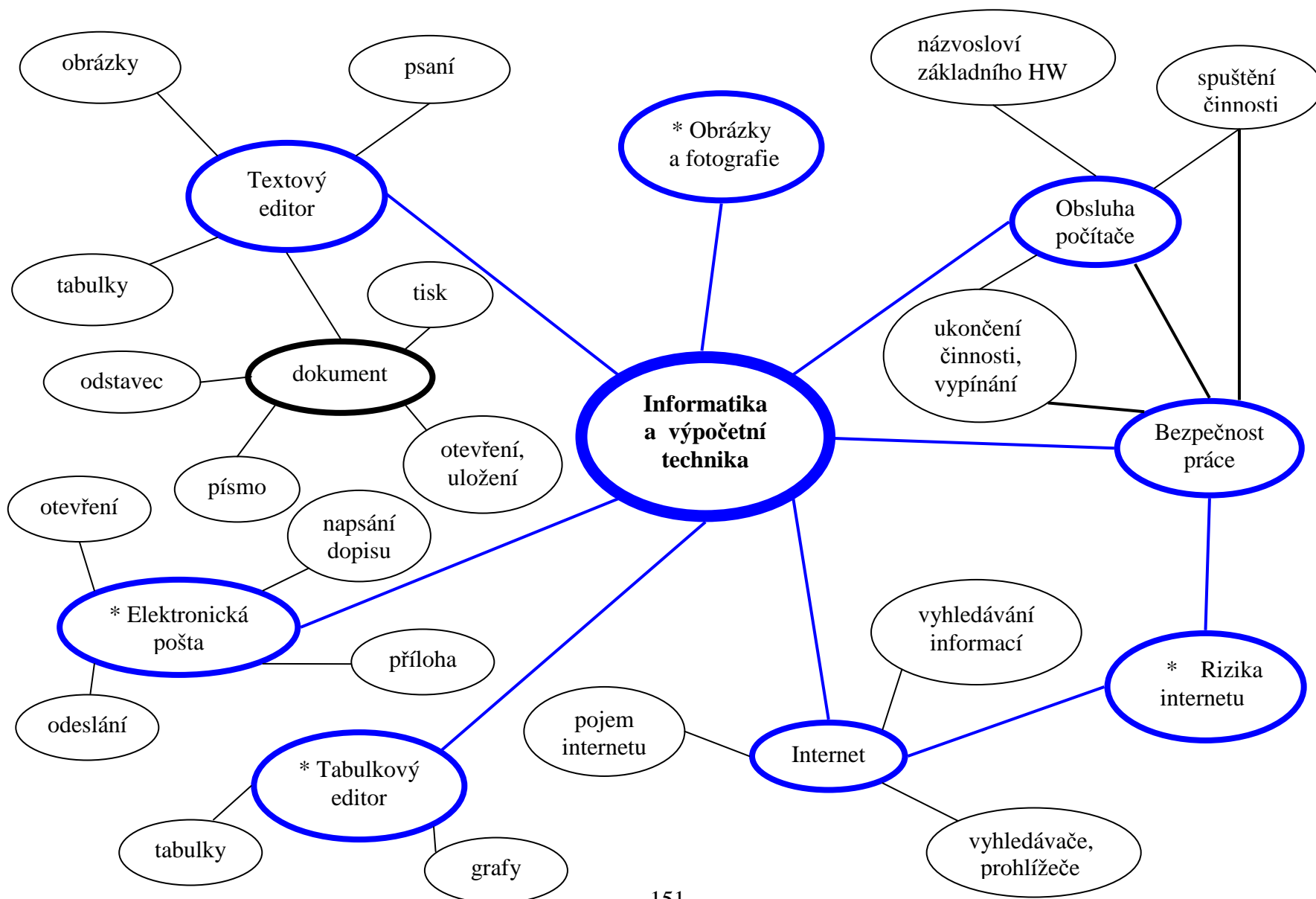
- připravené prostředí
- forma skupinové práce nebo práce ve dvojicích
- práce s odbornými časopisy a texty na internetu, které odpovídají právě probíranému tématu
- výuková CD
- rozdělení učiva na dílčí kroky
- respektování časové dotace a spolupráce dětí
- využívání interaktivní tabule

Při výuce respektujeme principy vzdělávání podle M. Montessori a zároveň realizujeme klíčové kompetence:

- kompetence k učení (např. práce s vlastní zodpovědností, práce s chybou, propojení učiva s reálným životem - využívání počítače k učení i v jiných předmětech či při samostudiu, vytváření, ukládání a vyhledávání svých souborů informací,...)
- kompetence komunikativní (např. formulace myšlenek, práce ve skupinách, učení spolužáků, vysvětlování, přijímání a odesílání zpráv pomocí e-mailu ...)
- kompetence k řešení problémů (např. třídění, porovnávání jevů, možnost vlastního kreativního způsobu řešení, práce s chybou, propojení s reálným životem - úloha rychlých informací v dnešním moderním světě,...)
- kompetence sociální a personální (např. práce ve dvojicích, ve skupinách, odpovědnost za práci,...)
- kompetence občanské (např. dodržování pravidel při práci s internetem, respekt k druhým, k sobě,...)
- kompetence pracovní (např. zásady bezpečnosti a hygieny při práci, práce podle zadání a návodů, práce s chybou,...).

Tematický celek: ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM		
Učivo	Očekávané výstupy	Přesahy a vazby
<ul style="list-style-type: none"> • seznámení s počítačem – jeho základní části, uvedení do provozu, orientace na klávesnici, práce s myší, ochrana dat, zálohování, pravidla bezpečnosti práce s hardwarem a softwarem • práce se složkami a soubory (vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunutí, odstranění), struktura složek • operační systém – práce s okny, ikony • textový editor – otevření a zavření souboru, uložení, písmo, vložení obrázku • grafický editor – malování (otevření a zavření souboru, uložení, obrázek) • internet – vyhledávání informací, uložení obrázku či textu z webové stránky • elektronická pošta – elektronická adresa, psaní, čtení a mazání dopisu, příloha 	2. období (4.-5.ročník) <ul style="list-style-type: none"> ➤ žák využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie ➤ respektuje pravidla bezpečné práce s HW i SW a postupuje poučeně v případě jejich závady ➤ chrání data před poškozením, ztrátou, zneužitím ➤ při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty ➤ komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení ➤ vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích ➤ pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru 	ČJ, M, KV (VV)
2. Osobnostní a sociální výchova Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností a poznávání Sociální rozvoj - komunikace 3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech -Evropa a svět nás zajímá (Projekt – Cestujeme po Evropě) 6. Mediální výchova Produktivní činnosti - tvorba mediálního sdělení		

INFORMATIKA A VÝPOČETNÍ TECHNIKA - ZÁZNAM OKRUHŮ UČIVA

8.6 Hodnocení práce dětí

- Učitel si váží dětské práce a partnersky práci dítěte oceňuje. Učitel hodnotí osobní pokrok žáka, porovnává jeho aktuální výkon s předchozími výsledky práce a neporovnává s ostatními. Při slovním hodnocení se klade důraz na vhodnou formulaci se zaměřením na daný problém, na činnost. Dává se přednost pozitivnímu vyjádření.
- Slovní hodnocení poskytuje zpětnou vazbu týkající se průběhu a výsledku činností žáka.
- Školní práce dětí není klasifikována; klasifikace a porovnávání dětí mezi sebou nebo důraz na jejich výkonové pořadí se neslučuje s principy pedagogického systému Montessori.
- Při hodnocení dětí je popisován individuální pokrok v dosahování očekávaných výstupů oborů a dovedností v rámci klíčových kompetencí.
- Práce s chybou jako indikátorem vlastního sebehodnocení.
- Děti jsou vedeny ke každodennímu hodnocení své vlastní práce, aby dokázaly vyhodnotit svůj pokrok, našly své chyby a plánovaly si zlepšení své práce.
- Učitel se snaží vyvarovat při hodnocení práce dětí označování jeho vlastní osoby (tzv. nálepky a manipulační pojmenování). Učitel zvyšuje sebejistotu žáků zaměřením se na pozitivní výsledky.
- Hodnocení je vždy adresné a osobně se obrací k žákovi.
- Oceňuje se snaha, píle, iniciativa, schopnost kooperace. Kvalitní slovní hodnocení může být rovněž hodnotným východiskem pro rozhovor o výsledcích žáka s ním samotným a s jeho rodiči.
- V průběhu vzdělávání a výchovy jsou rodiče žáků informováni slovním zápisem nebo konzultacemi.
- Součástí hodnocení je portfolio.
- Kriteria hodnocení vyjadřují schopnost dosahování klíčových kompetencí.

Způsob hodnocení: **slovní hodnocení**

8.6.1 Základní kritéria pro hodnocení:

- Žák společně s učitelem vypracovává týdenní individuální plán s doporučením i oceněním učitele.
- Děti jsou vedeny k sebehodnocení: zápisy do plánů, zpětná vazba při kontrole chyb, rozhovor s učitelem, s ostatními dětmi.
- Dítě i učitel zaznamenávají průběh práce.
- Žák si zakládá hotové práce do portfolio.
- Pomůcky, pracovní listy a sešity si dítě porovná s „kontrolou“.
- Na závěr učebního tématu a na konci 5. ročníku zpracují všichni žáci stejný test.
- Učitel soustavně pozoruje a diagnostikuje žáka.

8.6.2 Ukazatele pro slovní hodnocení a vedení dětí k sebehodnocení

Co vše můžeme sledovat při školní práci dítěte

ČJ, MA, KV:

- označovat zvládnutá témata v bublinkových mapách
- práce v pracovní sešitech
- správnost doplněných údajů
- vypracování všech úkolů
- práci s kontrolou
- čitelnost a úpravu
- ČJ, KV - pestrou slovní zásobu
- zajímavé a originální vlastní věty a texty

KV (UAK, SP):

- pracuji zadanou technikou
- využiju celý formát
- použiju svůj originální nápad
- pracuji v klidu a potichu
- na práci se opravdu soustředím
- věnuji se dopracování detailů
- samostatně si připravuji potřebné věci
- dokončuji práci
- po práci vše uklidím
- naučím se text písničky zpaměti
- zpívám celou písničku s ostatními
- zpívám přiměřenou hlasitostí
- dokážu písničku zazpívat sám
- přijdu s vlastními nápady
- zopakuji rytmus
- dokážu rytmicky doprovázet píseň
- vyjádřím pocit z hudby (VV, pohybem, dalším způsobem...)

TV:

- nosím si cvičební úbor
- respektuji pokyny a pravidla bezpečnosti
- všechna cvičení si vyzkouším
- učím se nové pohybové dovednosti, sportovní hry
- dodržuji pravidla her
- spolupracuji při kolektivních hrách
- povzbuzuji a pomáhám kamarádům
- chovám se fair-play

Učení v době individuální práce

- využívám čas k učení
- čtu si zadané informace
- snažím se informace si vyhledat sám
- když si nevím rady, hledám řešení – požádám o radu
- řešení si porovnávám s kontrolou
- při vyučování mluvím potichu a pohybuji se klidně
- pomůcky a další věci vracím srovnané na místo

- neruším kamaráda v práci (pokud nepracujeme spolu)
- o pomoc kamaráda požádám taktně a potichu

Práce ve skupině:

- pomohu skupině dohodnout se skupině na rolích jednotlivců
- pozorně čtu nebo poslouchám zadání úkolu
- promyslím si také svou odpověď – řešení
- sdělím svůj nápad ostatním
- pozorně poslouchám toho, kdo ve skupině sděluje
- nad problémem opravdu přemýšlím a radím se s ostatními
- v klidu se dokážu domlouvat na společném řešení
- neruším nevhodně práci své ani ostatních skupin

Aktivita při společném vyučování

- poslouchám otázku, zadání úkolu
- zapojuji se svými nápady
- hlásím se o slovo
- mluvím zřetelně a srozumitelně
- respektuji a neruším toho, kdo mluví
- neopravuji chyby na druhých, ale nabídnu jiné řešení

Zaznamenání informací (exkurze, beseda, lekce, video...):

- zapíšu všechny hlavní informace
- informace, které zapíšu, jsou přesné
- zaznamenám také nějakou originální zajímavost
- napíšu vlastní názor na to, co jsem se dozvěděl-a
- záznam mám čitelný a přehledný
- doplním ilustrační obrázek, schéma, fotku...
- zapisuji to, co si zapamatuji
- používám své poznámky k další práci
- najdu si k tématu ještě další informace

Práce s pomůckami:

- dodržuji postup práce
- pracuji samostatně
- při práci s kamarádem dokážu smysluplně spolupracovat
- volím si vhodné místo pro rozložení materiálu
- udržuji na místě pořádek
- materiál vracím srovnaný na původní místo
- s materiálem pracuji šetrně

Vlastní tvorba:

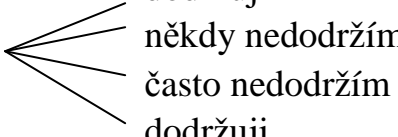
- dodržuji zadání - osnovu
- vymýšlím celé věty
- věty v mém textu na sebe plynule navazují
- používám také souvětí
- používám také přímou řeč
- používám jen vlastní nápady
- můj text ostatní zaujal
- vzpomenu si na různé možnosti řešení

- zkouším jiná řešení
- objevuji nové použití pro „staré“ věci

Ústní prezentace:

- mluvím v celých větách, plynule, s rozmanitou slovní zásobou
- mluvím zřetelně a přiměřeně hlasitě
- mluvím spisovně a vhodně
- prezentaci mám předem promyšlenou a připravenou
- používám nová slova, termíny, informace
- dodržuji téma
- upoutám posluchače svým projevem

Respektování společných pravidel:

- domluvená pravidla
  - respektuji místo spolužáků
  - konflikty se spolužáky řeším v klidu, neoplácím
  - nepokřikuji na druhé, při oslovení kamaráda k němu přijdu
  - včas nosím domluvené úkoly
  - doma procvičuji obtížné učivo a ještě více se zdokonaluji
  - své věci mám srovnané v přihrádce, na lavici, v aktovce
  - v penále nosím potřebné věci v pořádku
  - mám zodpovědnost za něco ve třídě
-
- dodržuji
někdy nedodržím
často nedodržím
dodržuji

Chování o přestávkách:

- své místo opouštím uklizené
- chodím po třídě v klidu
- neruším hlasitostí ostatní
- nedělám druhým to, co jim není příjemné
- dbám na svou bezpečnost
- svačím nad ubrouskem
- všechny odpadky odnesu do tříděného odpadu
- místo na zemi po mne zůstane vždy čisté
- k proběhnutí využiji prostor na zahradě a pro pobyt venku se vhodně obléknu

Jak použít tyto ukazatele pro vedení dětí k sebehodnocení:

- postupně vybírat a přidávat jednotlivá kritéria podle věku a možností dětí
- některá použít jako stálá pravidla pro práci ve třídě - škole
- některá pro jednotlivé aktivity (práce ve skupině, určitá prezentace...)
- pro určitý časový úsek (tento týden se zaměříme na ...)
- ukazatele připravit dětem, aby si je samy ohodnotili podle navrhnutého způsobu (ano-někdy-málokdy-ne a podobně...)

8.6.3 Sebehodnocení dovedností, přístupu ke školní práci a kolektivu ve třídě

JMÉNO: ..... **DATUM:** .....

Práce v pracovních sešitech a brožurkách – ČJ, MA, KV:

- doplněné údaje a úkoly mám správně
- vypracuji všechny úkoly (nevynechávám je)
- pracuji s kontrolou
- píšu čitelně a s vhodnou úpravou
- dokončuji sešity do zadaného termínu

Učení v době individuální práce

- využívám čas k učení
- čtu si zadané informace
- snažím se informace si vyhledat sám
- když si nevím rady, hledám řešení – požádám o radu
- řešení si porovnávám s kontrolou
- při vyučování mluvím potichu a pohybuji se klidně
- pomůcky a další věci vracím srovnané na místo
- neruším kamaráda v práci (pokud nepracujeme spolu)
- o pomoc kamaráda požádám taktně a potichu

Zaznamenání informací:

- zapsal jsem všechny hlavní informace
- zapsané informace jsou přesné
- zapsal jsem nějakou originální zajímavost
- zapsal jsem vlastní názor na to, co jsem se dozvěděl
- záznam je čitelný a přehledný
- doplnil jsem ilustrační obrázek, schéma, fotku...
- zapisoval jsem to, co jsem si pamatoval
- používal jsem své poznámky
- našel jsem si ještě další informace

Aktivita při společném vyučování

- poslouchám otázku, zadání úkolu

- zapojuji se svými nápady
- hlásím se o slovo
- mluvím zřetelně a srozumitelně
- respektuji a neruším toho, kdo mluví
- neopravuji chyby na druhých, ale nabídnu jiné řešení

Práce s pomůckami:

- dodržuji postup práce
- pracuji samostatně
- při práci s kamarádem dokážu smysluplně spolupracovat
- volím si vhodné místo pro rozložení materiálu
- udržuji na místě pořádek
- materiál vracím srovnaný na původní místo
- s materiálem pracuji šetrně

Práce ve skupině:

- dokážu společně s ostatními ve skupině spolupracovat na zadaných úkolech

Vlastní tvorba:

- dodržel jsem zadání - osnovu
- vymýšlel jsem celé věty
- věty na sebe plynule navazují
- použil jsem souvětí
- použil jsem přímou řeč
- použil jsem jen vlastní nápady
- můj text ostatní zaujal
- vzpomenu si na různé možnosti řešení
- zkouším jiná řešení
- objevuji nové použití pro „staré“ věci

Ústní prezentace:

- mluvím v celých větách, plynule, s rozmanitou slovní zásobou
- mluvím zřetelně a přiměřeně hlasitě
- mluvím spisovně a vhodně
- prezentaci mám předem promyšlenou a připravenou
- používám nová slova, termíny, informace
- dodržuji téma

- upoutám posluchače svým projevem

Respektování společných pravidel:

- pravidla : dodržuji / snažím se / dodržuji s obtížemi
- při oslovení kamaráda přijdu k němu, nepokřikuji na druhé
- respektuji místo spolužáků
- konflikty se spolužáky řeším v klidu, neoplácím
- své věci mám srovnané v šuplíku, na lavici, v aktovce
- mám zodpovědnost za něco ve třídě
- v penále mám potřebné věci v pořádku
- včas nosím domluvené úkoly
- doma procvičuji obtížné učivo a ještě více se zdokonaluji

Chování o přestávkách:

- chodím po třídě v klidu
- neruším hlasitostí ostatní
- nedělám druhým to, co jim je nepříjemné
- dbám na svou bezpečnost
- své místo opouštím uklizené
- svačím na tácu nebo ubrousku
- všechny odpadky odnesu do tříděného odpadu
- místo na zemi po mne zůstane vždy čisté
- běhám jen na zahradě a na ven se vhodně obléknu

KV (UAK, SP):

- pracoval jsem zadanou technikou
- využil jsem celý formát
- použil jsem svůj originální nápad
- pracoval jsem v klidu a potichu
- na práci jsem se opravdu soustředil
- věnoval jsem se dopracování detailů
- samostatně jsem si připravil potřebné věci
- dokončil jsem práci
- po práci jsem vše uklidil
- naučil jsem se text písni z paměti
- zpíval jsem celou písničku s ostatními

- zpíval jsem přiměřenou hlasitostí
- dokážu písničku zazpívat sám
- přišel jsem s vlastními nápady

TV:

- nosím si cvičební úbor
- respektuji pokyny a pravidla bezpečnosti
- všechna cvičení si vyzkouším
- naučil jsem se nové pohybové dovednosti, hry
- dodržuji pravidla her
- spolupracuji při kolektivních hrách
- povzbuzuji a pomáhám kamarádům
- chovám se fair-play

Práce v pracovních sešitech a brožurkách – ČJ, MA, KV:	ANO	VĚTŠINOU ANO	NĚKDY NE	VĚTŠINOU NE
doplňené údaje a úkoly mám správně				
vypracuji všechny úkoly – nevynechávám je				
pracuji s kontrolou				
píšu čitelně a s vhodnou úpravou				
dokončuji sešity do zadaného termínu				

Učení v době individuální práce	ANO	VĚTŠINOU ANO	NĚKDY NE	VĚTŠINOU NE
využívám čas k učení				
čtu si zadané informace				
snažím se informace si vyhledat sám				
když si nevím rady, hledám řešení – požádám o radu				
řešení si porovnávám s kontrolou				
při vyučování mluvím potichu a pohybuji se klidně				
pomůcky a další věci vracím srovnané na místo				
neruším kamaráda v práci (pokud nepracujeme spolu)				
pomoc kamaráda požádám taktně a potichu				

